

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GEÇ ERGENLİK DÖNEMİNDE ZİHİNSELLEŞTİRME, OBSESİF
ÖZELLİKLER VE İŞLEVSEL OLMAYAN ROMANTİK İLİŞKİ
İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berrak ZİREK

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

TEMMUZ 2022

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GEÇ ERGENLİK DÖNEMİNDE ZİHİNSELLEŞTİRME, OBSESİF
ÖZELLİKLER VE İŞLEVSEL OLMAYAN ROMANTİK İLİŞKİ
İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berrak ZİREK
(201287002)

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hakan DUMAN

TEMMUZ 2022

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 201287002 numaralı öğrencisi Berrak ZİREK'in "Geç Ergenlik Döneminde Zihinselleştirme, Obsesif Özellikler ve İşlevsel Olmayan Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tez çalışması 21/07/2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavında aşağıdaki jüri tarafından **Oy Birliği** ile Yüksek Lisans tezi olarak **Kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

Tez Savunma Tarihi: 21/07/2022

- 1) Tez Danışmanı:** Dr. Öğr. Üyesi Hakan DUMAN
- 2) Jüri Üyesi:** Dr. Öğr. Üyesi Nurgül YAVUZER
- 3) Jüri Üyesi:** Dr. Öğr. Üyesi Aslı EYRENCİ

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Geç Ergenlik Döneminde Zihinselleştirme, Obsesif Özellikler ve İşlevsel Olmayan Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya'da gösterilenlerden olduğuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim (21/07/2022).

Berrak ZİREK

ÖNSÖZ

Tezimin her safhasında yardımcı olan tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Hakan Duman'a teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin yazılmasında maddi, manevi emeği olan sevgili anneciğim Solmaz Zirek, sevgili babacığım İhsan Zirek, biricik kardeşim Berrin Zirek ve canım dostum Kaan Yılmaz; sizler bu tezin görünmeyen emekçilerisiniz. Bu tezi sizlere ithaf ediyorum.

Tezimin her aşamasında benden desteğini hiçbir zaman esirgememiş, tüm süreç boyunca varlığını her zaman yanımda hissettiğim, en az benim kadar bu tezi önemseyen ve sahiplenen kıymetli dostlarım Buse Kaya, İlayda Atıcı, Merve Selin Sağlam, Şeyda Baytekin, Yasin Hasanoğlu ve kıymetli mentörüm Yavuz Deveci benim için işleri kolaylaştırdığınız ve kaynaklarınızı seferber ettiğiniz için yürekten teşekkür ediyorum.

Temmuz 2022

Berrak ZİREK
Psikolog

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR.....	viii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	xi
ABSTRACT.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı.....	3
1.2 Araştırmanın Soruları.....	4
1.3 Araştırmanın Hipotezleri.....	4
1.4 Araştırmanın Alt Hipotezleri.....	5
1.5 Araştırmanın Önemi.....	5
1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.7 Araştırmanın Varsayımları.....	6
1.8 Anahtar Kelimeler.....	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE, İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1 Ergenlik.....	8
2.1.1 Ergenlik dönemi.....	8
2.1.2 Geç ergenlik dönemi.....	9
2.1.3 Psikanalitik yaklaşımda ergenlik.....	10
2.1.4 Ergenlik döneminde romantik ilişkiler.....	11
2.2 Zihinselleştirme.....	12
2.2.1 Zihinselleştirme tanımı.....	12
2.2.2 Zihinselleştirmenin gelişimi.....	13
2.2.3 Bağlanma perspektifinde zihinselleştirme.....	14
2.2.4 Zihinselleştirmede bozulmalar.....	15
2.3. Romantik İlişkiler.....	16
2.3.1 Romantik ilişkiler.....	16
2.3.2 Bağlanma perspektifinde romantik ilişkiler.....	17
2.3.3 Romantik ilişki inançları.....	18
2.4 Obsesif İnançlar.....	18
2.4.1 Obsesif inançlar.....	19
2.4.2 Psikanalitik kuram perspektifinde obsesif inançlar.....	20
2.4.3 Romantik ilişkilerde obsesif inançlar.....	21
3. YÖNTEM.....	23
3.1 Araştırmanın Modeli.....	23
3.2 Evren ve Örneklem.....	23
3.3 Veri Toplama Araçları.....	24
3.3.1 Demografik bilgi formu.....	25
3.3.2 Yansıtıcı işleyiş ölçeği (RFQ-54).....	25
3.3.3 Obsesif inanışlar ölçeği (OIÖ-44).....	26

3.3.4 İlişki inançları ölçeği (İİÖ)	26
3.4 Verilerin Toplanması	27
3.5 Verilerin Analizi	28
4. BULGULAR.....	30
4.1 Katılımcıların demografik değişkenlerine göre yansıtıcı işleyiş, obsesif inançlar ve ilişki inançları düzeylerinin incelenmesine yönelik bulgular	30
4.1.1 Cinsiyet değişkenine göre yansıtıcı işleyiş, obsesif inançlar ve ilişki inançları düzeylerinin incelenmesi	30
4.1.2 Yaş Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi	32
4.1.3 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi	36
4.1.4 Romantik İlişki Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi	38
4.1.5 Daha Önce Romantik İlişki Olma Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi	40
4.1.6 Anne-Babanın Hayatta Olma Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi	43
4.1.7 Daha Önce Psikolojik Destek Alma Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi	45
4.2 Geç Ergenlik Dönemindeki Gençlerin Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulgular	48
4.2.1 Yansıtıcı işleyiş ölçeği ve obsesif inanış ölçeği'nin alt boyutları arasındaki korelasyonun incelenmesi	48
4.2.2 Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyonun İncelenmesi	49
4.2.3 Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyonun İncelenmesi	51
4.3 Geç Ergenlik Dönemindeki Gençlerin Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnanış ve İlişki İnançlarının Birbirlerini Yordama Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulgular	53
4.3.1 Yansıtıcı işleyiş ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için yapılan regresyon analizinin incelenmesi	53
4.3.2 Obsesif inanış ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için yapılan regresyon analizinin incelenmesi	54
4.3.3 İlişki inançları ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için yapılan regresyon analizinin incelenmesi	55
5. TARTIŞMA.....	57
5.1 Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması .	57
5.2 Katılımcıların Yaşına Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması.....	60
5.3 Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması	62
5.5 Katılımcıların Daha Önceki Romantik İlişki Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması	64
5.6 Katılımcıların Anne-Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması	65

5.7 Katılımcıların Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması	66
5.8 Katılımcıların Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması...	67
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	73
6.1 Sonuç	73
6.2 Öneriler	75
6.2.1 Araştırmacılara yönelik öneriler	75
6.2.2 Klinisyenlere yönelik öneriler	76
6.2.2.1 Tedaviye yönelik öneriler	76
6.2.2.2 Önlemeye yönelik öneriler.....	76
KAYNAKLAR.....	77
EKLER.....	92
ÖZGEÇMİŞ	101

KISALTMALAR

YiÖ	: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği
OİÖ	: Obsesif İnanışlar Ölçeği
İİÖ	: İlişki İnançları Ölçeği
OKBÇG	: Obsesif Kompulsif Bilişsel Çalışma Grubu
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
WHO	: World Health Organization
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
DBM	: Dörtlü Bağlanma Modeli
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
Akt.	: Aktaran
Ark.	: Arkadaşları

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 3.1: Sosyodemografik Değişkenler İçin Sayı ve Yüzde Dağılımının İncelenmesi.....	24
Çizelge 3.2: Katılımcıların YİÖ, OİÖ ve İİÖ Eğiklik ve Basıklık Değerleri	29
Çizelge 4.1: Cinsiyet Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	30
Çizelge 4.2: Cinsiyet Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	31
Çizelge 4.3: Yaş Grupları için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	33
Çizelge 4.4: Yaş Grupları için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	34
Çizelge 4.5: Eğitim Durumu Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	36
Çizelge 4.6: Eğitim Durumu Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	37
Çizelge 4.7: Romantik İlişki Durumu İçin Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	38
Çizelge 4.8: Romantik İlişki Durumu Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	39
Çizelge 4.9: Daha Önce Romantik İlişkisi Olma Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	41
Çizelge 4.10: Daha Önce Romantik İlişkisi Olma Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	42
Çizelge 4.11: Anne/Babanın Hayatta Olma Durumu Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	43
Çizelge 4.12: Anne/Babanın Hayatta Olma Durumu Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	44
Çizelge 4.13: Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumu için Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi	45
Çizelge 4.14: Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumu için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi.....	46
Çizelge 4.15: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Çizelge su.....	48

Çizelge 4.16: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Çizelge su.....	49
Çizelge 4.17: Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi	51
Çizelge 4.18: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları.....	54
Çizelge 4.19: Obsesif İnanış Ölçeği'nin Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları.....	55
Çizelge 4.20: İlişki İnançları Ölçeği'nin Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları.....	56

GEÇ ERGENLİK DÖNEMİNDE ZİHİNSELLEŞTİRME, OBSESİF ÖZELLİKLER VE İŞLEVSSEL OLMAYAN ROMANTİK İLİŞKİ İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Araştırmada, geç ergenlik dönemindeki gençlerin zihinselleştirme kapasiteleri, obsesif inanç özellikleri ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda zihinselleştirme kapasitesi, obsesif inanç özellikleri ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları düzeylerinin katılımcıların demografik bilgilerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Araştırma, Türkiye genelinde yaygınlaştırılmasının yanı sıra katılımcıların çoğu İzmir bölgesinden olmuştur. Bu bağlamda 18-22 yaş aralığında 208 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcılardan 112'si kadın, 96'sı erkektir. Araştırmada katılımcıların demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla "Demografik Bilgi Formu", zihinselleştirme kapasitesi düzeyini öğrenmek amacıyla "Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği (RFQ-56)", obsesif inanç özellikleri düzeyini öğrenmek amacıyla "Obsesif İnanışlar Ölçeği (OIÖ-44)" ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları düzeyini öğrenmek amacıyla "İlişki İnançları Ölçeği (İİÖ)" sunulmuştur. Analizler SPSS for Windows 21. Versiyon ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), pearson momentler çarpımı korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırma sonucunda; geç ergenlik dönemindeki bireylerde zihinselleştirme hatalarının cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna, güncel romantik ilişki durumuna, daha önceki romantik ilişki durumuna ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre farklılaşmadığı, anne-babanın hayatta olma durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır. Anne-babası hayatta olmayan genç bireylerde zihinselleştirme hatalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geç ergenlik dönemindeki bireylerde obsesif inanışlar geliştirmenin düşünceler üzerinde kontrol kurma çabası bağlamında cinsiyete, yaşa, eğitim durumu, daha önceki romantik ilişki durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır. Erkekler, 19-20 yaş aralığındaki gençler, lise eğitilmiş bireyler, daha önce ilişkisi olanlar ve daha önce psikolojik destek almayanlar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Obsesif inanışlar geliştirmenin abartılmış sorumluluk duyma bağlamında romantik ilişki içinde olma durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır. Romantik ilişkisi olanlar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir sonucuna ulaşılmıştır. Obsesif inanışlar geliştirmenin ve anne-babanın hayatta olma durumuna göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Geç ergenlik dönemindeki bireylerde romantik ilişkilere yönelik işlevsel olmayan inançlar geliştirmenin her şeyi birlikte yapmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeylerinde cinsiyete göre farklılaşma saptanmıştır. Erkekler istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir. Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve romantik idealizm düzeylerinde yaşa göre farklılaşma saptanmıştır. 21-22 Yaş aralığındaki gençler istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir. Birbirimizin

zihnini okumalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeylerinde daha önce psikolojik destek alma durumuna göre farklılaşma saptanmıştır. Daha önce psikolojik destek almayanlar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir. Bununla birlikte işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirmenin eğitim durumu, romantik ilişki içinde olma durumu, daha önceki romantik ilişki durumu ve anne-babanın hayatta olma durumuna göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Geç ergenlik dönemindeki bireylerde zihinselleştirme hataları ile obsesif inanış düzeylerinden abartılmış sorumluluk duyma ve düşünceler üzerinde kontrol kurma çabası arasında negatif yönde, zihinselleştirme hataları ile işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında negatif yönde, obsesif inanışlar ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Obsesif inanış düzeylerinden abartılmış sorumluluk duymanın zihinselleştirme hatalarını negatif yönde yordadığı; zihinselleştirme hatalarından hipermentalizasyonun ve ilişki inançları düzeylerinden birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız ve birbirimizin zihnini okumalıyız inançlarının obsesif inanışları negatif yönde, zihinselleştirme hatalarından hipomentalizasyonun obsesif inanışları pozitif yönden yordadığı; obsesif inanış düzeylerinden abartılmış sorumluluk duymanın ve düşünceler üzerinde kontrol kurma çabasının işlevsel olmayan romantik ilişki inançlarını pozitif yönde yordadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Geç Ergenlik Dönemi, Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanç Özellikleri, Romantik İlişki, İşlevsel Olmayan Romantik İlişki İnançları*

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MENTALIZATION, OBSESSIVE TRAITS AND DYSFUNCTIONAL RELATIONSHIP BELIEFS IN LATE ADOLESCENCE

ABSTRACT

In the study, it was aimed to examine the relationship between the capacity of mentalization, obsessive traits and dysfunctional relationship beliefs in late adolescence. At the same time, it was examined whether the capacity of mentalization, obsessive traits and dysfunctional relationship beliefs levels according to the demographic information of the participant.

In the study data were collected from 208 young people, live in Turkey but especially in İzmir area, aged between 18-22. In the study, "Demographic Information Form" was given to learn the demographic information of the participants, "The Reflective Functioning Questionnaire (RFQ-54)" to learn about errors of mentalization, "Obsessive Beliefs Questionnaire (OBQ-44)" to learn the obsessive traits levels and "The Relationship Beliefs Scale (RBS)" to learn the dysfunctional relationship beliefs levels. Analyzes were performed with SPSS for Windows Version 21. In the analysis of the data, independent t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation and multiple regression analysis were performed.

As a result of the research; It was found that mentalization errors in individuals in late adolescence do not differ according to gender, age, educational status, current romantic relationship status, previous romantic relationship status and previous psychological support status, but differ according to the status of parents being alive. It was determined that mentalization errors are statistically significantly less in young individuals whose parents are not alive. It was found that developing obsessive beliefs in individuals in late adolescence differs according to gender, age, educational status, previous romantic relationship status and previous psychological support in the context of efforts to establish control over thoughts. It was found that men, between the ages of 19-20, individuals with high school education, those who had a relationship before and those who did not receive psychological support before had these beliefs at a statistically significant level. It was found that developing obsessive beliefs differs according to being in a romantic relationship in the context of exaggerated sense of responsibility. It was determined that those who have a romantic relationship have statistically significant more of these beliefs. It was found that developing obsessive beliefs does not differ according to survival status of parents. A gender difference was found in the levels of "we should do everything together", "we should meet all of each other's needs" and "we should be able to change each other" in developing dysfunctional beliefs about romantic relationships in individuals in late adolescence. Men have statistically significantly more of these beliefs. Age differences were determined in the levels of "we must be completely open and honest with each other", "we must meet all of each other's needs" and "romantic idealism". Those between the ages of 21-22 have these beliefs more statistically significantly. The difference was found in the levels of "we must read each other's minds", "we must meet each other's needs" and "we must be able to

change each other" according to previous psychological support. Those who have not received psychological support before have these beliefs at a statistically significant level. It was found that developing dysfunctional romantic relationship beliefs did not differ according to educational status, being in a romantic relationship, previous romantic relationship status, and being alive of the parents. It was found exaggerated responsibility for obsessive beliefs levels predicts mentalization errors negatively; hypermentalization for mentalization levels and "we must be completely open and honest with each other" and "we must read each other's minds" for the levels of relationship beliefs predicts obsseive beliefs negatively; hypomentalization for mentalization levels predicts obsseive beliefs positively, feeling of exaggerated responsibility from obsessive beliefs levels and efforts to control thoughts predicts dysfunctional romantic relationship beliefs positively.

Keywords: *Late Adolescence, The Capacity of Mentalization, Obsessive Beliefs, Relationship, Dysfunctional Relationship Beliefs*

1. GİRİŞ

Ergenlik, hem dönüşüm ve etkilenme ihtimalleri ile dolu olan hem de kişinin potansiyelini sabote eden özelliklerinin yavaş yavaş sabitlenmeye başladığı bir dönemdir. Geç ergenlik döneminden sonra genç yetişkinliğe adım atılır, bu açıdan bakıldığında geç ergenlik dönemi bir çıkış noktasıdır. Kimliğin inşası ve ötekiler tarafından tanınması meseleleri ile yüklü olan bu dönem insan gelişiminde şüphesiz değerli duraklardan biridir. Bu dönem kurulan yakın ilişkiler bireysel gelişimin önemli bir parçasını oluşturur (Collins, 2003). Erikson'a göre, geç ergenliği de içine alan bu dönemde aşılması gereken gelişimsel kriz yakınlık kurmanın karşısında soyutlanmadır. Yakınlık kurma, kimliğini kaybetme endişesi olmaksızın öteki ile destekleyici, açık, duygusal bir ilişki inşa edebilme becerisidir. Soyutlanma ise kişinin ilişkilere yatırım yapmaması ve sağlıklı ilişkiler geliştiremeyip yalnız kalması olarak ifade edilir. Bununla birlikte özellikle bu dönemde gencin deneyimlediği sağlıklı romantik yakınlığın, onun kişilik inşasında olumlu etkiler bıraktığını saptamış araştırmalar alanyazında mevcuttur (Furjman ve Schaffer, 2003). Bu bağlamda romantik ilişkiler üzerine işlevsel olmayan inançların kişinin sağlıklı bir yakınlık kurmasını, ilişkiden aldığı doyumunu ve ilişki uyumunu etkilediği saptanmıştır (Baucom ve ark., 1989). İşlevsel olmayan romantik ilişki inançları, erken dönem deneyimleri ve dolayısıyla bağlanma örüntüleri ile oldukça ilişkilidir. Erken dönemde birincil bakım verenle kurulan ilişkinin niteliğinin, bireyin gelişiminde başat bir rolü olduğunu vurgulayan bağlanma kuramı, bağlanma stiline çocukluk yaşantılarıyla şekil aldığını ve yaşamın ilerleyen süreçlerinde beklentiler, inançlar, ikili ilişkiler ve duygu yönetme süreçleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koyar (Bowlby, 1960/1980). Bağlanma kuramcısı olan Bowlby de, Freud'un erken dönem deneyimleri ve ilişkiler hakkındaki düşüncelerini, özellikle anneye bebek ilişkisinin yetişkinle yetişkin ilişkisi ile tür açısından değerlendirildiğinde benzer buluşunu ve çocukluğun erken yıllarında deneyimlenen bağlanmanın, ileri yaşlarda kurulan romantik ilişkiler ile bağlantılı oluşu fikirlerini paylaşmıştır (Waters ve Beauchaine, 2003). Aynı zamanda Bowlby (1969/1982), bebeğin birincil bakım verenine ile kurduğu sıcak ve samimi ilişkinin zihinsel gelişim için de gerekliliğini belirtmiştir

(akt: Heard, McCluskey ve Lake, 2009). Kendimiz veya ötekilerin ruhsal süreçlerinin farkında olduğumuz zaman- örneğin duygular üzerine düşündüğümüzde- zihinselleştirme yaparız. Bu bağlamda birincil bakım verenle kurulan ilişkinin niteliği ve bağlanma örüntüsü ile zihinselleştirme kapasitesi arasında önemli bir ilişki vardır. Akıl yalnızca içeriden gelişmez ve hatta daha önemli bir ölçüde dışarıdan gelişir. Bebekler, aslında zihinlerini bakıcılarının zihinlerinde bulur: nitekim zihinselleştirme, zihinselleştirilme durumuna bağlıdır. Freud her ne kadar zihinselleştirme terimini kullanmasa da zihinsel süreçleri oluşturmak için gerekli olan temel fikirleri meydana getirmiştir. Zihinselleştirmenin gelişimi üzerine şunu yazmıştır: “İnsan evladının kavramayı öğrenmesi yine bir başka insan evladı ile ilişkilidir” (Freud 1895; Pribram ve Gill 1976, sf 116). Fonagy ve arkadaşları (2002) tarafından özetlenmiş olduğu üzere, “psikolojik benlik bir kimsenin kendini başka birinin yerine duyguları ve düşünceleri ile koyduğu zaman gelişir” (s. 28). Bu gelişime giden yol ise öteki tarafından zihinselleştirilmekten geçer. Bununla birlikte yapılan her zihinsel aktivite zihinselleştirme değildir. Zihinselleştirme daha çok zihinsel durumlarla ilgilidir. Zihinsel durumlar ise bir duruma ilişkindirler; örneğin bir şeyin sonucunda ortaya çıkan duygu. Zihinselleştirme, davranışların yönelimli zihinsel durumlarla bağlantılı olarak değerlendirilmesi ve kavranması anlamına gelmektedir. Buna nazaran obsesif özellikler gösteren bireyler katı bir düşünselleştirme içerisindedirler. Bu bireyler için bilişsel ve zihinsel işlemler fazlasıyla değerlidir. Ne var ki duygulanımları; çocuksulukla, zayıflık ve güçsüzlükle, kontrol kaybıyla ve dağılmayla bağlantılı gördükleri için değersizleştirirler. Bu sebeple de sevgi dolu bir yakın ilişki deneyiminin içerisinde olsalar bile ilişkideki rollerinde yetersiz kalırlar. Hatta bu duygusal yoğunluğu olan ilişkiyi, bunaltan derecede mantıksal analizlerle ve çıkarımlarla dolu ilişkilere çevirebilirler. Zihinsel olarak duygu ve düşünce arasındaki bağlantıda bir kopukluk mevcut gibidir. Erken dönem deneyimleri ile oldukça ilişkili gelişen obsesif özellikli bireylerin ebeveynleri, erken yaştan itibaren yüksek standartlara uyulmasını beklentileriyle bilinirler ya da hiçbir standart yoktur ve çocuk bu konuda tamamen kendine yaslanmak durumunda bırakılmıştır. Yine kendileri de, erken dönem deneyimlerinden edindikleri mesajlarla, yüksek standartları olan, kusurlu olana tahammülsüz kişiler olmaya meyillidirler. Kendilerine ve yakın ilişkideki ötekilere karşı katı bir değerlendirme filtreleri vardır. Sonuç olarak gelişimin son derece önemli basamaklarından biri olan ergenlik dönemindeki romantik ilişkilerin

dönüştürücü ve geliştirici gücü, yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Ergenliğin doğası olan duygular ve dürtülerdeki taşkınlık değişik şekillerde deneyimlenebilir. Bu deneyimleme biçimlerinin belirlenişi ise bağlanma kuramcılarının tarafından bahsedildiği üzere birincil bakım veren ile kurulan ilişkinin niteliği ile bağlantılıdır ve bu ileri yaşlarda hayatı yaşayış, kavrayış biçimi haline gelebilir. Nitekim kimliğin belirmeye başladığı geç ergenlik döneminde erken dönem bağlanma stili ile ilişkili gelişen zihinselleştirme kapasitesi ve obsesif özellikler, romantik ilişkiye ve romantik ilişkideki ötekine bakışı da etkiliyor olabilir. Daha önce yürütülen araştırmalarda zihinselleştirme kapasitesi, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasındaki ilişki incelenmemiştir. Dolayısıyla bu araştırma geç ergenlik döneminde olan gençlerin, zihinselleştirme kapasiteleri, obsesif özellikleri ve romantik ilişki inançları arasındaki ilişkiye odaklanacaktır.

1.1 Araştırmanın Amacı

İncelemenin amacı geç ergenlik dönemindeki gençlerde zihinselleştirme kapasitesi, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasındaki ilişkiye bakmaktır. Günümüze kadar alanda yapılan çalışmalar obsesif kompulsif hastalık tanısı almış bireylerin ötekiyle ilişkiye dair bilişsel çarpıtmalar yaptığı ve/veya mükemmeliyetçilik filtresi uyguladığı yönündedir. Öte taraftan zihin kuramı ve obsesif kompulsif hastalık ilişkisi üzerine yapılan araştırmada, iki değişken arasında ters orantılı ilişki saptanmıştır. Yalnız, zihinselleştirme kapasitesi, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları ilişkisi üzerine herhangi bir çalışma yürütülmemiştir. İnsan gelişiminin oldukça önemli basamaklarından biri olan ergenlik döneminde, yetişkinliğe doğru ilerlerken yapıcı etkileri olabilen romantik ilişkilere dair inançların, zihinselleştirme kapasitesi ve obsesif özellikler ile ilişkisini anlamak bu döneme dair farklı bir bakış açısı getirebilir. Bu bağlamda çalışmanın sonuçları, geç ergenlik döneminde, romantik ilişkiye dair işlevsel olmayan inanışların üzerinde zihinselleştirme kapasitesi ve obsesif inançların etkisinin anlaşılmasında yardımcı olacaktır. Somut olarak bu hipotezi sınamak alanda çalışan psikologlar için, çocuk sahibi olan aileler için ve gençlerin kendileri için fayda sağlayabilir.

1.2 Araştırmanın Soruları

1. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi ile obsesif özellikler geliştirme arasında bir ilişki var mı?
2. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi ile işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme arasında bir ilişki var mı?
3. Geç ergenlik döneminde obsesif özellikler geliştirme ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında bir ilişki var mı?
4. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, romantik ilişki içinde olma durumu ve psikolojik destek alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?
5. Geç ergenlik döneminde obsesif özellikler geliştirme ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, romantik ilişki içinde olma durumu ve psikolojik destek alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?
6. Geç ergenlik döneminde işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, romantik ilişki içinde olma durumu ve psikolojik destek alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?

1.3 Araştırmanın Hipotezleri

1. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme arasında bir ilişki yoktur.
2. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi ve obsesif özellikler geliştirme arasında bir ilişki vardır.
3. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme arasında bir ilişki vardır.
4. Geç ergenlik döneminde obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme arasında bir ilişki vardır.

5. Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme arasında bir ilişki vardır.

1.4 Araştırmanın Alt Hipotezleri

1. Zihinselleştirme kapasitesi katılımcıların demografik bilgilerine (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, romantik ilişki içinde olma durumu, psikolojik destek alma durumu) göre farklılık göstermektedir.
2. Obsesif özellikler geliştirme katılımcıların demografik bilgilerine (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, romantik ilişki içinde olma durumu, psikolojik destek alma durumu) göre farklılık göstermektedir.
3. İşlevsel olmayan ilişki inançları geliştirme katılımcıların demografik bilgilerine (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, romantik ilişki içinde olma durumu, psikolojik destek alma durumu) göre farklılık göstermektedir.

1.5 Araştırmanın Önemi

Ergenlik dönemi insan hayatında oldukça önemli bir dönemdir. Parman (2000), ergenliği çocukluktan erişkinliğe geçilen bir dönüşüm, başkalaşım dönemi olarak tanımlar. İlerleyen yaşlardaki kavrayışların, inançların, değerlerin ve alışkanlıkların bu dönemde oturmaya başladığı görülmektedir. Ergenlik dönemi ile birlikte çocuk ebeveynlerine mesafe almaya başlayarak akran ilişkilerine yönelir. Bu dönemde arkadaş grubuna ait olmak ve romantik partner tarafından çekici bulunmak oldukça önemli bir meseledir. Ergenlikte, erken dönem bağlanma temsillerinden akran bağlanma temsillerine geçişte, ebeveynlerle bağlanma stiline bu evredeki yaşantılar üzerinde oldukça etkili olduğu saptanmıştır (Allen ve Land, 1999; Collin, 1996; akt; Hamarta, 2004). Gencin bağlanma deneyimleri, sosyal ilişkilerdeki konumunu ve hayatın zorluklarıyla baş etme yöntemlerini belirlemektedir (Kesebir ve ark., 2011). Güvenli bağlanma deneyimi yaşamamış ergenlerin özelliklerinden birisi de ötekilerle ilişkilerde zorlanma eğilimidir (Cooper, Shaver ve Collins,1998). Romantik ilişkiye dair işlevsel olmayan inançlar geliştirmek kişilerarası ilişkiler kurmaktaki

zorluklardan biridir. Romantik ilişkiye dair işlevsel olmayan inançlar, kişinin kendisine, partnerine ve ilişkinin doğasına yönelik olabilir, bununla birlikte esneklikten uzak, abartılmış ve değişime dirençlidir (Ellis 2003, akt. Sarı, 2008). Tıpkı romantik ilişkiye dair obsesif inançlar taşımak gibidir. Obsesif inanışlar ise herhangi bir işlevi olmamasının yanı sıra sürekli yinelenmekte, üstesinden gelinmek için zorlantılı davranışlara sebep olmakta fakat harcanan tüm çabalara rağmen sonlanmamaktadır (Öztürk, 2004). Bununla birlikte, yine erken dönem yaşantılarıyla gelişen zihinselleştirme kapasitesi, bireyi, insan davranışlarını daha iyi anlamayı ve yorumlamayı öğrendikçe, kişilerarası ilişkilerde zihinsel temsillerin etkinleşmesi açısından daha esnek hale getirmektedir (Fonagy, Gergely ve Jurist, 2018). Zihinselleştirme kapasitesi sınırlı olan bir birey, davranışları ve durumları esneklik ve yansıtıcılıktan uzak, katı ve kalıplaşmış bir şekilde okur. Dolayısıyla bu çalışma zihinselleştirme kapasitesindeki bozulmaların, obsesif inanışlar ve romantik ilişkiye dair işlevsel olmayan inançlar geliştirme üzerindeki etkisini anlamak adına önemli olabilir. Ergenlik dönemi, çocukluk deneyimlerinden oldukça etkilenen ve ilerleyen yaşlar için kemik oluşturan bir dönem olduğundan anlaşılması kıymetli bir dönemdir. Bu araştırmada, bu dönemin en önemli meselelerinden biri olan romantik partnere yönelme tutumlarındaki farklılaşmanın bir boyutuyla anlaşılması hedeflenmiştir. Literatürde zihinselleştirme kapasitesi, obsesif inanışlar ve ilişki inançları değişkenlerinin birlikte incelendiği bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışmanın, literatüre katkı yapması ve gelecekte yapılan çalışmalar için kaynak olması beklenmektedir.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, ölçekleri dolduran 18-22 yaş aralığındaki 208 geç ergenlik döneminde katılımcıyla sınırlıdır.
2. Araştırma verileri, ölçeklere verilen yanıtlarla sınırlıdır.

1.7 Araştırmanın Varsayımları

1. Katılımcılar, veri toplama araçlarına içtenlikli ve samimi yanıtlar vermiştir.
2. Araştırma için başvuru alan ölçekler, ölçülmek istenen veriler için yeterli özelliktedir.

1.8 Anahtar Kelimeler

Ergenlik: Bireyin psikolojik olarak erişkin olmaya hazır oluş meselelerinin gündem olduğu, çatışma ve belirsizliklerle süreden, kimlik arayışının olduğu ve ayrılma bireyleşmenin gerçekleştirildiği bir dönem olarak tanımlanmaktadır (Yavuzer, 2011).

Geç Ergenlik: Büyüme ve cinsel olgunlaşmanın nihayetlenmesi ile beliren (Parlaz ve ark., 2012), benzer yaş gruplarından ötekilerle olan inişli çıkışlı ilişkilerin seyrettiği ve ebeveynlere yeniden bağlanmanın gerçekleştiği (Özbey, 2019) erişkinliğe geçiş dönemidir.

Zihinselleştirme: Bireyin hem kendi hem de diğerleri açısından arzu, istek, inanç, ihtiyaç gibi öznel değerlendirmeleri anlamaya yönelik girişimleridir. Bu girişimler çocukluğun erken döneminde bakım veren-çocuk ilişkisine bağlı olarak bireyin zihinselleştirme kapasitesini meydana getirmektedir (Fonagy ve Target, 1998).

Obsesif İnançlar: Girici düşüncelerin ehemmiyetiyle ilgili gerçekçi olmayan değerlendirmeler yapılması sonucunda oluşan rahatsızlığı engellemek ve varsayılan olumsuz sonuçları ortadan kaldırmak sebebiyle kişiyi çeşitli kompulsiyonlara iten inançlar (Salkovskis, 1985).

Romantik İlişki: Romantik ilişki tarafların istekli olarak onayladığı, sevginin, saygının, yakınlığın ve derinliğin barındırıldığı bir flört ilişkilendirilmesidir (Atak ve Taştan, 2012).

İşlevsel Olmayan Romantik İlişki İnançları: Bireyin kendisine, ilişkideki partnerine ve ilişkiye yönelttiği esnek olmayan ve akla uygunsuz, değişime dirençli ve abartılı inançlar (Ellis, 2003).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE, İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma ile ilgili kuramsal bilgilere, tanımlara ve araştırmayla ilgili literatürde yer alan önceki araştırmalara ilişkin açıklamalara yer verilmektedir.

2.1 Ergenlik

Bu bölümde ergenlik; ergenlik dönemi, geç ergenlik dönemi, psikanalitik yaklaşımda ergenlik ve ergenlik döneminde romantik ilişkiler bağlamlarında kuramsal açıdan incelenmiştir.

2.1.1 Ergenlik dönemi

İnsan yaşamı boyunca gelişim evrelerinden geçer. Bu gelişim evrelerinden biri de ergenlik dönemidir. Çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasında olan ergenlik, değişimlerle dolu olan canlı bir dönemdir. Bireyin fiziksel, cinsel, bilişsel, psikososyal ve duygusal alanlarda yaşadığı bu değişimler, çocukluktan yetişkinliğe geçişi temsil eder. Bu dönem, aynı zamanda kökenini Latince “adolescere” kelimesinden alır ve büyümek, erişkin olmak manalarını taşıyan adolesan dönemi olarak da adlandırılmaktadır (Parlak, 2018). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 10 - 19 yaş aralığındaki bireyler adolesan, 15 yaş ile 24 yaş aralığındaki bireyler genç olarak kabul edilmektedir. Bahsi geçen iki yaş aralığındaki grubun kesişiminden dolayı 10 yaş ile 24 yaş aralığındaki bireyler genç olarak değerlendirilir (DSÖ, 2015). United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) tarafından yapılan ergenlik tanımı ise öğrenim süreci devam eden, hayatını kendi kendine idame ettirecek maddi bağımsızlığı ve kendi evi olmayan 15 yaş ile 24 yaş aralığındaki bireyler, şeklindedir (UNESCO,2020). Ülkemizde 15 yaş ile 24 yaş aralığındaki genç bireyler toplam nüfusun %15,6’sını oluşturmaktadır. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi 2019 yılı değerlendirmelerine göre Türkiye, genç nüfuslu AB üyesi ve aday ülkeler arasında en genç nüfusa sahiptir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2019). Ülkemiz nüfusunun da önemli bir kısmını oluşturan gençlerin, gelişimsel olarak içinde buldukları dönemin meselelerini anlamak

oldukça önemlidir. Ergenlik dönemi üç evrede incelenmektedir; ön ergenlik dönemi, orta ergenlik dönemi ve geç ergenlik dönemi. 10 yaş ile 13 yaş aralığındaki evre ön ergenlik dönemi olarak tanımlanır (Dinçel, 2006; Parlaz ve ark., 2012; Steinberg, 2016; WHO, 2006). Bu dönem için bireylerdeki kişisel farklılıklar da hesaba katıldığında, 11 yaş civarlarından 14 yaş civarlarına kadar sürdüğü de gözlemlenebilir (Bill ve Knight, 2007; Hagan ve ark., 2017; Koç, 2004; Özbey, 2019; Şahin ve Özçelik, 2016). Bu dönemde büyüme en hızlı haliyle deneyimlenir. Dolayısıyla bu evredeki bireyin birincil meşguliyetlerinden biri, bu hızlı fiziksel değişime uyum çabasıdır. Aynı zamanda ikincil cinsiyet özelliklerinin görülmeye başladığı dönemdir. Ergen, ebeveynlerine olan bağımlılığında özerkliğe doğru geçiş yapar. Bu bağımlılıktan özerkleşme beraberinde ebeveynle çatışmayı da getirir (Dinçel, 2006; Özbey, 2019). 14-15 yaş aralığında başlayıp 17 yaş civarına kadar devam eden evre ise orta ergenlik dönemidir. (Koç, 2004; WHO, 2006). Bu dönem ergenleri için grup aidiyeti temel meseledir. Akranlar tarafından kabul görmek oldukça önemlidir. Dolayısıyla bu dönemde artan bağımsızlaşma arzusuyla, aile bireyleri ile çatışmalar daha da yoğunlaşır. Aynı zamanda romantik partnere duyulan ilginin arttığı bu evredeki bireyler, kendi cinsel çekiciliklerini de değerlendirme eğilimdedirler (Bill ve Knight, 2007; Şahin ve Özçelik, 2016). 17-18 yaş civarında başlayıp 22-23 yaşa kadar devam eden evre ise geç ergenlik dönemi olarak tanımlanır (Steinberg, 2014). Geç ergenlik döneminde fiziksel ve cinsel gelişim tamamlanmıştır. Dolayısıyla, ön ve orta ergenlik dönemine görece, bedensel değişimlerin yarattığı yoğun kaygının azaldığı gözlemlenir. Bu dönemde akran ilişkileri yerine bireysel ilişkilere yönelim vardır (Hagan ve ark., 2017; Şahin ve Özçelik, 2016; WHO, 2006). Aynı zamanda bağımlılıktan özerkliğe geçişin sağlanmasıyla birlikte ebeveynlerle olan çatışmalar azalır. Böylece ebeveynlere yeniden bağlılık, dönemin özelliklerindedir. (Özbey, 2019).

2.1.2 Geç ergenlik dönemi

Daha geniş bir perspektiften ele alınır ve bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulursa geç ergenlik döneminin 16 yaş civarında başlayıp, 24 yaş civarına kadar devam ettiği söylenebilir. Blos'a göre (1962), geç ergenlik dönemi ergenliğin son evresidir. Bir bütünleşme ve bireyleşme evresi olarak nitelendiği bu dönemi, ergenlikteki gelişimsel süreçlerin zirvesi olarak tanımlamaktadır. Bu dönem bireyi, yetişkinin sahip olduğu biyolojik, fizyolojik ve zihinsel kapasiteye sahiptir (Yazgan,

2019). Ergenliğin başlangıcına göre, duygusal taşkınlıklar en aza inmiştir ve problemler rasyonel bir şekilde değerlendirilir (Peker, 2017, s.174). Yine ergenliğin önceki dönemlerine göre akademik yatırım, yakın ilişkiler ve kimlik arayışı daha fazla gündemdedir (Kindelberger, Mallet ve Galharret, 2020). Bu dönemde aile bireylerinden bağımsız bir kimlik oluşturma çabası vardır, eski kimlik yeterli gelmez. Bu sebeple geç ergenlik döneminde, önceki duygusal bağların gevşetilmesi ve yeni duygusal bağların kurulması aktif olarak çalışılır. Buna ek olarak cinsel olgunlaşmanın da artmasıyla, romantik ilişkilere yönelim vardır (Santrock, 2012). Romantik partnerle derin bir ilişki kurabilmek ve ilişkiyi sürdürebilmek, bu dönem bireyinin yaşamında büyük bir yer kaplar (Köknel, 1982, s.72). Romantik ilişkinin niteliği ve ilişkiden alınan tatmin oldukça önem arz etmektedir (Qualter, 2015).

2.1.3 Psikanalitik yaklaşımda ergenlik

Latans dönemin ardından gelen ergenlik döneminde bastırılan saldırgan ve cinsel dürtülerin yeniden gündeme gelmesi söz konusudur. Dürtülerdeki bu artış id ve süperego arasında bir çatışma yaratır. Bir yandan libidinal dürtülerin doyum ihtiyacı, diğer yandan bunları denetleme gerekliliği vardır (Britzman, 2019). Ego, id ve süperego arasındaki bu iç savaşta denge sağlamaya çalışmaktadır ve yetersiz kaldığında tepkisel davranışlar gelişir. Ergenlik dönemi Parman (2012) tarafından, fiziksel, psikolojik ve sosyal bağlamlarda değişim ve dönüşümlerin deneyimlendiği bir evre olarak tanımlanır. Ergenin deneyimlediği bu değişim ve çatışmalar, içsel dünyaya kararsızlık ve dengesizlik ortamı getirir (Parlak, 2018). Freud'a göre kişiliğin belirleyicisi erken çocukluk dönemi yaşantıdır ve erken çocukluk yaşantıları ergenlik döneminin de nasıl deneyimlendiğini etkilemektedir. Birey, ergenliğinde, bebeklik ve çocukluk deneyimlerinin temel taşları olan önceden belirlenmiş şemalarla ulaşır (Parman, 2016). Dolayısıyla bu dönemde yoğun cinsel ve saldırgan dürtülerin etkisinde eski çatışmalar yeniden ele alınır. Geçmişteki tutumlar, yapılar tekrar değerlendirilir ve gözden geçirilir (Güleç, 2014). Başka bir deyişle ergenlik dönemi bireyi için yetişkinlik rolüne hazırlık söz konusudur, içsel dünya çatışmalar ve belirsizliklerle doludur, kimlik arayışı gündemdedir ve ayrılma bireyleşme meseleleri ile uğraş vardır (Yavuzer, 2011). Tüm bunlar bağlamında fiziksel ve ruhsal yönden kendini, içinde bulunduğu zorunlu değişimlere ayak uydurmaya çalışırken bulan genç, bir yandan toplumsal beklentiler ve kendi itkisel süreçleri arasındaki çatışmada denge bulmaya çalışırken, bir taraftan da narsistik

kırılganlığın yoğun olduğu bu dönemde kimlik sorunsalı ile meşguldür. Blos, bu ani ve zorunlu değişimlerin ateşlemesiyle başlayan ergenlik dönemini, dürtü ve benlik işlevlerinin yeniden organize edilmesini ve yeni ruhsal örgütlenmelere geçilmesini zorunlu kılan bir olgunlaşma evresi olarak değerlendirmektedir (Blos, 1967).

Ergenlik döneminde cinsel olgunlaşmayla birlikte ebeveyn ilişkilerini geride bırakabilmek ve yeni ilişkilere yönelebilmek, çocukken yetişkin dünyasını bir güvenlik ve destek kaynağı olarak deneyimlemiş olmakla ilişkilidir (Braconnier ve Marcelli, 1979). Bu dönemin en temel meselelerinden biri ebeveynlerle kurulan bağımlı ve ödipal nitelikli ilişkinin yeniden ele alınmasıdır. Bu sebeple ergen, yaşamsal yatırımını temel nesnelere çekip dışarıdaki ötekilere aktarmalıdır (Baykoca, 2019). Bu değişimlere duyulan arzu ve bu değişimlerden duyulan korku arasında gidip gelir ergen (Torun, 2019). Kendi olmak ve erişkin olmak için ebeveynlerinden uzaklaşması gerektiğini hissedecek fakat maddi ve manevi bağımlılığın onlara ihtiyaç duyacaktır (Jeammet, 2012). Ebeveynlere duyulan ihtiyaçtan tam olarak vazgeçilme de, birey olma yolunda ebeveynlere olan libidinal yatırımın ötekilere aktarılması beklenir (Güleç, 2019). Libidinal yatırımın akranlara yöneltilmeye başlanmasıyla gelişen benzer yaş gruplarından olanlarla ilişkilenenin en önemli sonuçlarından biri de romantik ilişkilere (Ainsworth, 1989). Ergen için romantik partner bağlanma açısından oldukça önem kazanır ve bu bağlılık yakınlık, sosyal etkileşim ve cinsel birlikteliklerin önemli kaynağı haline gelir (Ainsworth, 1989; Collins ve Laursen, 2000). Böylece bağlanma nesnesinin değişimi ve cinsel dürtü meselelerinin gündemde olması romantik ilişkilerin kurulmasına olanak sağlar. Genel olarak bu dönem bireyi, kim olduğunu, neleri gerçekten sevip sevmediğini, hayattan neler umduğunu keşfedecektir (İndere, 2019).

2.1.4 Ergenlik döneminde romantik ilişkiler

Fiziksel, bilişsel, cinsel, psikososyal ve duygusal değişimlerin keskin bir şekilde baş gösterdiği geç ergenlik döneminde duygusal partnerle kurulan ilişkilerin, ergenin gelişimindeki rolü oldukça önemlidir (Collins, 2003). Bu dönem kurulan romantik ilişkiler, ergenin yetişkin dünyasına adaptif davranış örüntüleri geliştirebilmesinde önemli etkilere sahiptir (Furjman ve Schaffer, 2003). Bu dönemin gelişimsel krizlerinden olan kimlik arayışı ve ilişkileri yeniden yapılandırma meseleleri için romantik ilişkiler bir kilometre taşı görevi görmektedir (Collins, Welsh ve Furman, 2009; Erikson, 1968; Feldman ve Gowen, 1998). Ebeveyn ilişkilerinden libidinal

yatırımını çeken ergenin, romantik partneri tarafından nasıl değerlendirildiği endişeleri de gündeme gelir. Bu endişeler beraberinde kendi çekiciliğini değerlendirme eğilimini getirir. Ergenlik döneminde libidinal yatırımın aileden akranlara ve akranlardan romantik partnere yoğunlaşması, bireysel farklılıklar olmakla beraber, yaş aralıklarına göre üç aşamadan gelişir. Bu aşamalar 11-13 yaşlarında akranlarla yakınlaşma ve romantik çekim hissetme, 14-16 yaşlarında flörtle sıradan romantik ilişkiler kurma, 17-19 yaşlarından itibaren ise derin ve kuvvetli romantik ilişkiler kurma şeklindedir. Özellikle geç ergenlik dönemi ile birlikte romantik ve cinsel partnere ilgi artar ve güçlü bir ilişki kurma arzusu vardır. Bununla birlikte Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre bu evrede atlatılması gereken krizi yakınlık kurmada soyutlanmadır. Yakınlık, bu dönemin en önemli meselelerinden olan kimliğini kaybetme korkusu olmaksızın romantik partnere libidinal yatırım yapılabilmesi ve destekleyici, duygusal ve açık şekilde bir ilişki oluşturabilme becerisidir. Soyutlanma ise bunun tam tersi olarak romantik ilişkiden libidinal yatırımların çekilmesi ve yalnız olunması anlamına gelir. Buna ek olarak bu dönemde romantik partnere yapılan yatırımın kişilik gelişiminden oldukça önemli bir yeri vardır (Furjman ve Schaffer, 2003). Örneğin, öz değer üzerinde oldukça etkilidir (Connolly ve Konarsky, 1994).

2.2 Zihinselleştirme

Bu bölümde zihinselleştirme; tanımı, gelişimi, bağlanma perspektifinde zihinselleştirme ve zihinselleştirmede bozulmalar bağlamlarında kuramsal açıdan incelenmiştir.

2.2.1 Zihinselleştirme tanımı

Zihinselleştirme kavramı, zihin kuramı ile ilgilenen araştırmacılar tarafından belirlenmiş ve Paris Psikosomatik Okulu'nda (Ecole Psychosomatique de Paris) literatüre kazandırılmıştır (Bateman ve Fonagy, 2010). Fonagy (1989) tarafından, çeşitli ruhsal bozukluklarla ilişkileri bağlamında daha kapsamlı bir şekilde ele alınmasıyla birlikte kavram geliştirilmiştir. Buna göre insanlar, ötekilerin davranışlarını anlamlandırmak ve öngörebilmek için niyet, duygu, düşünce, arzu ve inanç gibi zihinsel durumlara dair bir anlayış edinirler (Fonagy ve Target, 1998). İnsanların kendisi ve ötekine dair bu niyet, duygu, düşünce, inanç ve arzu benzeri

zihinsel durumları kavrama ve yorumlama kapasitesi, Fonagy ve arkadaşları tarafından, zihinselleştirme (mentalization) olarak tanımlanmaktadır. Bu zihinsel durumlara içkin beceriler ise yansıtıcı işleyiş (reflective functioning) olarak kavramsallaştırılmıştır (Fonagy ve ark., 2002; Fonagy ve Target, 1997). Bu bağlamda, yansıtıcı işleyiş veya zihinselleştirme, bireyin, ötekilerin zihnini okumasını olanaklaştırarak onların davranışlarını anlamlı ve tahmin edilebilir kılmaktadır. Bebeklikten itibaren erken dönem yaşantılarıyla gelişen zihinselleştirme kapasitesi, bireyi, insan davranışlarını daha iyi anlamayı ve yorumlamayı öğrendikçe, kişilerarası ilişkilerde zihinsel temsillerin etkinleşmesi açısından daha esnek hale getirmektedir (Fonagy ve ark., 2018). Yansıtıcı işleyiş veya zihinselleştirme, benlik temsiliyle yakından ilişkili olan psikolojik kapasitenin önemli bir ifadesidir (Fonagy ve ark., 2018). Zihinselleştirme, kişinin, duyu regülasyonunu, kendini izlemesini ve dürtüsel kontrolünü geliştirerek bir benlik organizasyonu inşa etmesine faydalı olur (Fonagy ve ark., 2002). Zihinselleştirme kapasitesi, psikanalitik bağlamda ise Slade (2005) tarafından hem iç görü ya da bakış açısı değiştirme benzeri kognitif işlemleri hem de kişinin kendisine ve başkalarına ait duyguları tutucu olmadan deneyimleme ve organize etme yeteneği gibi emosyonel süreçleri kapsamaktadır. Bu sebeple zihinselleştirme kapasitesi, ötekilerle olan ilişkide farklı sosyal ve bilişsel boyutları kapsayan önemli bir beceridir (Ha, Sharp, Ensink, Fonagy ve Cirino, 2013).

2.2.2 Zihinselleştirmenin gelişimi

Zihinselleştirme kapasitesi doğuştan gelir. Bunun yanında zihinselleştirme kapasitesinin gelişimi, yaşamın ilk yıllarında bakım veren ile kurulan ilişkinin niteliği bağlamında zihinsel durumları öğrendikçe mümkündür (Fonagy ve ark., 2002). Birincil bakım verenin zihinselleştirme kapasitesi, zamanla çocuğun kendi zihinselleştirme kapasitesi haline gelir. Çocuk içsel deneyimlerini annesinin temsil kapasitesi yoluyla keşfeder. Bu bağlamda bakım verenin çocuğunun isteklerini, duygularını ve amaçlarını temsil edebilmesi, çocuğun da içsel deneyimlerini keşfetme yolunu oluşturur (Slade, 2005). Böylece, zihinselleştirme bakım veren kişi ve çocuk arasındaki ilişkide aynalama aracılığıyla gelişmektedir (Fonagy ve ark., 2002). Bu bağlamda, zihinselleştirme kapasitesi erken dönem ilişkilerin niteliği ve dolayısıyla bağlanma stili ile oldukça ilişkilidir.

2.2.3 Bağlanma perspektifinde zihinselleştirme

Bağlanma kuramcısı olan Bowlby'e (1969/1982) göre, erken dönem yaşantıları kendilik ve ötekilere dair olan inançları şekillendirmekte ve bu bağlamda yaşamın ilerleyen safhalarında bağlanma stillerini organize ederek sosyal davranış, kişilerarası ilişkiler ve psikolojik hal üzerinde oldukça etkili olmaktadır. Bağlanma kuramına (Bowlby, 1969/1982) göre, çocuklar doğuştan kendilerini dışsal risklerden koruyacak, onları hem güvende hissettirecek hem de bu güven hissiyle dış dünya keşiflerini destekleyecek, duygularını regüle etmeyi öğrenmekte onlara yardımcı olacak diğer ötekilere bağlanma davranışları ile gelirler. Ainsworth ve arkadaşları (1978), bebeklerin bu bağlanma davranışlarını üç kategoride gözlemlemişlerdir. Buna göre bu kategorilerden ilki güvenli, ikincisi kaygılı-kararsız ve sonuncusu kaçıngan tipte bağlanmalardır. Yürütülen çalışmalarda güvenli bağlanan bebeklerin çevreyi keşfetmeye hevesli, annesinden yeteri kadar geri dönüt alan bebekler olduğu saptanmıştır. Bu bebeklerin bakım verenleri istikrarlı ve olumlu bir şekilde bebeğin deneyimlerinde bulunmaktadır. Kaygılı-kararsız bağlanan bebeklerin ise çevreyi keşfetmeye enerjisi kalmayan ve anneleri yanlarından ayrılır ayrılmaz zor yatışan yoğun kaygı ve kızzınlık hislerine kapılan bebekler olduğu gözlemlenmiştir. Bu bebeklerin bakım verenleri tutarsız mesajlar vermiş, bazen çok ilgisizken bazen çok müdahaleci tavırlar takınmışlardır. Kaçınmacı bağlanan bebeklerin ise çevreyi keşfetmeye istekli görünürken bakım veren ile ilişkilerinde ilgisiz tavır takınan bebekler olduğu saptanmıştır. Bu bebeklerin bakım verenlerinin ise istikrarlı bir şekilde bebeğin yakınlık ihtiyacını karşılıksız bıraktıkları gözlemlenmiştir. Erken dönem yaşantılarından etkilenen bağlanma stilleri, yaşamın ilerleyen dönemlerinde de etkisini göstermeye devam eder ve yakınlık aramayla ilgili düşünce ve davranış örüntüleri üzerinde etkilidir (Bowlby,1988). Yaşamın ilk yıllarında tekrarlı şekilde maruz kalınan etkileşimler bebeklerin beklentilerini oluşturur ve bu beklentiler bağlamında davranış örüntüleri gelişir. Erken dönem deneyimleriyle şekillenen bu beklentiler kendilik ve ötekilere ilişkin bilişsel temsiller ortaya çıkartmaktadır. Bowlby'nin bağlanma kuramının temelinde de "içsel çalışan modeller" olarak da adlandırılan bu bilişsel temsiller yer almaktadır. Bakım verenin ne kadar güvenilir ve ulaşılabilir olduğu ve ötekilerin gözünde bebeğin kendisini değerli görüp görmemesine göre bu modeller gelişim göstermektedir (Bowlby, 1973). Bowlby'nin içsel çalışan modellerinde dış gerçekliğin olduğu gibi içselleştirilmesi söz konusudur.

Main ve arkadaşları (1985) tarafından ise içsel çalışan modeller, dış gerçekliğin yalnızca içsel temsilleri olarak değerlendirilmiş ve bu kavram “temsil düzeyi”ne evrilmiştir. Bu bağlamda bağlanma kuramı, nesne ilişkileri kuramına yaklaşmıştır ve içsel çalışan modeller kuramının, zihinsel temsiller kuramına evrilmesi, insan doğasının öznelliğini ortaya sermektedir (Jurist, 2005; Fonagy ve Campbell, 2015; Main, Kaplan ve Cassidy, 1985).

Bebeklik ve çocukluk yıllarında bağlanma örüntüsü bakım veren üzerinden kurulur ve zihinsel temsiller kaynağını birincil bakım verenden alırken, ergenlik ve yetişkinlik yıllarında romantik partner üzerinden kurulur ve zihinsel temsiller bu ilişkilere taşınır. Bu geçişin önemli bir evresi olan ergenlik döneminde, ergen ilk bağlanma figürü olan ebeveynlerinden bağımsızlaşmak için, yatırımını akran ve romantik ilişkilere yöneltir ve hatta onlar için bakım veren haline gelir (Allen ve ark., 2008).

2.2.4 Zihinselleştirmede bozulmalar

Bireylerin zihinselleştirme kapasiteleri davranışlara ve durumlara yaklaşım stillerini belirler. Zihinselleştirme kapasitesi sınırlı olan bir birey, davranışları ve durumları esneklik ve yansıtıcılıktan uzak, katı ve kalıplaşmış bir şekilde okur. Zihinselleştirme kuramcılarına göre zihinselleştirme kapasitesindeki bozulmalarda, psikolojik rahatsızlıklar ile ilişkili olan temel iki tür vardır (Fonagy ve Luyten, 2016). Bunlardan biri hipomentalizasyon olarak adlandırılan, zihinsel durumlarla alakalı belirsizlik hali, diğeri hipermentalizasyon olarak adlandırılan, zihinsel durumlarla alakalı netlik halidir. Hipomentalizasyon, somut düşünme ve zihinsel durumların kompleks yapısını kavramaya dair güçlüğe işaret eder. Bu güçlüğe eğilimi olan kişiler, genellikle ötekileri anlamaya dair zorluk yaşadıklarına dair farkındalık geliştirebilirler. Hipermentalizasyon ise yeterli ve makul veriler olmaksızın zihinsel durumlara ilişkin aşırı ve doğru olmayan atıflarda bulunmaya işaret eder (Fonagy ve ark., 2016). Bu güçlüğe eğilimi olan kişiler ise kendilerini başarılı bir zihin okuyucu olarak nitelerler. Bu temel iki bozulmaya karşın, uygun bir zihinselleştirme kapasitesi olan kişi, zihinsel durumlarda belirsizliğin baskın olduğunu bilir. Bu bağlamda zihinselleştirme kapasitesi yüksek olan birey, kendi ve ötekilerin zihinsel durumları hakkında belli açılardan netlik göstermesinin yanı sıra tam olarak bilememe payının da farkındadır (Fonagy ve ark., 2016). Uygun bir zihinselleştirme için bilişsel bilgi ile duygusal girdinin birlikte olması gerekir (Luyten ve ark., 2020).

Eğer bilişsel bilgi ve duygusal girdi taraflarından biri diğerine baskın geliyorsa zihinselleştirmede başarısızlıklar oluşacaktır. Bu bağlamda çeşitli psikolojik rahatsızlıklar, zihinselleştirme kapasitesinde oluşan bozulmalar temelinde ele alınabilir (Fonagy, Bateman ve Bateman, 2011; Fonagy ve Luyten, 2018).

2.3. Romantik İlişkiler

Bu bölümde romantik ilişkiler; tanımı, bağlanma perspektifinde romantik ilişkiler ve romantik ilişki inançları bağlamlarında kuramsal açıdan incelenmiştir.

2.3.1 Romantik ilişkiler

Önceki paragraflarda Bowlby'nin (1969) bağlanma kuramına değinilmiştir. Erken dönem ilişkilerin gelişimin ilerleyen dönemleri için temel bir rolü olduğunu öne süren bağlanma kuramı açısından, yetişkinlik dönemindeki beklentilerin, inançların, kişiler arası ilişkilerin ve duygusal süreçlerin belirleyicisi olarak, bakım veren ile kurulan ilişki stilini öne sürer (Bowlby 1969,1980). Erken dönem deneyimleriyle şekillenen ve birincil bakım veren ile bebek arasında oluşan bu bağlanma stili ilerleyen dönemlerde kurulan derin ilişkilerin doğasını belirlemektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bu bağlamda bağlanma kuramcılarına göre bebeklik döneminde üç çeşit bağlanma söz konusudur: güvenli bağlanma, kaygılı-kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma. Bowlby'e göre gelişimin yaşam boyu devam etmesinin yanı sıra, bebeklikte deneyimlenen yaşantılar ile kurulan bağlanma stili, yetişkinlik döneminde de aynı şekilde devam eder ve bu kişilerarası ilişkilerde belirleyici bir role sahiptir (Bowlby, 1982). Yürütülen çalışmalardan da bu görüşü destekleyen sonuçlar elde edilmiştir. Bu görüşü test etmek isteyen Hazan ve Shaver (1987), araştırmaları sonucunda bakım verenle erken dönem kurulan bağlanma stili ile yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişki arasında anlamlı bir ilişki saptamışlardır. Buna göre erken dönemde bakım vereni ile güvenli bağlanan bireylerin, yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerinde kendilerine ve partnerlerine güven dolu oldukları, mutlu bir ilişki sürdürdükleri ve ilişkiden aldıkları doyumun yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın erken dönemde bakım vereni ile kaygılı-kararsız bağlanan bireylerin, yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerinde sevmeye değer olmadıkları düşüncelerine kapıldıkları ve yoğun ayrılık kaygısı yaşadıkları saptanırken, kaçınan bağlanan bireylerin ise yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerden tedirgin olmaları

sebebiyle, mesafeli oldukları ve diğerleri tarafından genellikle soğuk ve uzak olarak tanımlandıkları bulunmuştur.

2.3.2 Bağlanma perspektifinde romantik ilişkiler

Önceki paragraflarda Bowlby (1969)'nin bağlanma kuramına değinilmiştir. Bu bağlamda bağlanma kuramcılarına göre bebeklik döneminde üç çeşit bağlanma söz konusudur: güvenli bağlanma, kaygılı-kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma. Bowlby'e göre gelişimin yaşam boyu devam etmesinin yanı sıra, bebeklikte deneyimlenen yaşantılar ile kurulan bağlanma stili, yetişkinlik döneminde de aynı şekilde devam eder ve bu kişilerarası ilişkilerde belirleyici bir role sahiptir (Bowlby, 1982). Yürütülen çalışmalardan da bu görüşü destekleyen sonuçlar elde edilmiştir. Bu görüşü test etmek isteyen Hazan ve Shaver (1987), araştırmaları sonucunda bakım verenle erken dönem kurulan bağlanma stili ile yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişki arasında anlamlı bir ilişki saptamışlardır. Buna göre erken dönemde bakım vereni ile güvenli bağlanan bireylerin, yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerinde kendilerine ve partnerlerine güven dolu oldukları, mutlu bir ilişki sürdürdükleri ve ilişkiden aldıkları doyumun yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın erken dönemde bakım vereni ile kaygılı-kararsız bağlanan bireylerin, yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerinde sevmeye değer olmadıkları düşüncelerine kapıldıkları ve yoğun ayrılık kaygısı yaşadıkları saptanırken, kaçınan bağlanan bireylerin ise yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerden tedirgin olmaları sebebiyle, mesafeli oldukları ve diğerleri tarafından genellikle soğuk ve uzak olarak tanımlandıkları bulunmuştur. Bowlby'nin (1969) bağlanma sistemindeki benlik ve başkaları ile ilgili zihinsel modelleri, diğer bir deyişle içsel çalışma modellerini referans alan Bartholomew ve Horowitz (1991), ergenlik ve yetişkinlikteki derin ilişkilere istinaden "Dörtlü Bağlanma Modeli (DBM)" adını verdikleri bir sistem önermişlerdir. Buna göre arkadaş ve romantik ilişkilere yatırımın arttığı ergenlik ve sonrasında beliren yetişkinlik dönemlerinden itibaren kişilerarası ilişkilerde dört çeşit bağlanma stili saptanmıştır. Bu bağlanma stilleri: güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma ve kaygılı-korkulu bağlanmadır. Buna göre güvenli bağlanma stilinde bireyin kendi ve başkalarıyla alakalı algıları olumlu yöndedir. Saplantılı bağlanma stilinde bireyin başkalarıyla alakalı algıları olumlu yöndeysen, kendiyile alakalı algıları olumsuz yöndedir. Kayıtsız bağlanma stilinde bireyin kendiyile alakalı algıları olumlu yöndeysen başkalarıyla alakalı algıları olumsuz

yöndedir. Son olarak kaygılı-korkulu bağlanma stilinde bireyin kendi ve başkalarıyla alakalı algıları olumsuz yöndedir. Son zamanlarda ise araştırmacılar bağlanma stili tabiri yerine kaygı ve kaçınma olmak üzere güvensiz bağlanmayı iki alt boyutta ele almaktadırlar (Brennan, Clark ve Shaver, 1998).

2.3.3 Romantik ilişki inançları

Romantik ilişkiden alınan doyumun kalitesini belirleyen en önemli etkenlerden biri de işlevsel olmayan romantik ilişki inançlarıdır (Sullivan ve Schwebel, 1995; Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015; Stackert ve Bursik, 2003). Romantik ilişkiye dair işlevsel olmayan bu inançlar, kişinin kendisine, partnerine ve ilişkinin doğasına yönelik olabilir, bununla birlikte esneklikten uzak, abartılmış ve değişime dirençlidir (Ellis 2003, akt. Sarı, 2008). Pek çok araştırma romantik ilişkilerinde sorun yaşayan kişilerin, kendilerine, partnerlerine veya ilişkilerine yönelik bu tarz işlevsel olmayan, gerçeklikten kopuk inançları olduğunu ortaya koymuştur (Eidelson ve Epstein, 1982). Akılcı olmayan bu inançlar ilişkiye dair gereklilikleri, beklentileri ve ilişki içerisindeki deneyimi algılama biçimlerini kapsamaktadır (Sullivan ve Schwebel, 1995). Birçok kişi, romantik ilişkinin taraflar için duygusal anlamda tatmin edici olması gerekliliği ile ilişkilendirirler (Küçükarslan ve Gizir, 2013). İlişkiye dair geliştirilen bu gereklilik ve beklentiler, ilişkiden alınan doyumun olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Eidelson ve Epstein, 1982). Bu bağlamda partnerlerin ilişkiden aldığı doyumun kısıtlayan unsurlar, rasyonel olmayan ihtiyaçlardan kaynaklı, benliğe ve ötekine yüklenen gerçekçilikten uzak beklentiler olmasının yanında, ilişkinin doğasına yönelik gereklilikler düşüncelerinden de kaynaklanabilmektedir (Moller ve Van der Merwe, 1997). Bu işlevsel olmayan ilişki inançlarından bazıları; ilk görüşte aşk, evlilik için mutlaka aşk olması gerektiği veya gerçek aşkın hiçbir engel tanımadan ölene dek sürecidir (Weaver ve Ganong, 2004).

2.4 Obsesif İnançlar

Bu bölümde obsesif inançlar, tanımı, psikanalitik kuram perspektifinde obsesif inançlar ve romantik ilişkilerde obsesif inançlar bağlamlarında kuramsal açıdan incelenmiştir.

2.4.1 Obsesif inançlar

Herhangi bir işlevi olmamasının yanı sıra sürekli yinelenen, üstesinden gelinmek için zorlantılı davranışlara sebep olan fakat harcanan tüm çabalara rağmen sonlanmayan düşüncelere obsesif inançlar denilmektedir (Öztürk, 2004). Bilişsel olarak uyum ve işlevsellik sağlamada üstbiliş sisteminin önemli bir rolü vardır. Üstbilişsel bir sapma psikopatolojinin tetikleyicisi ya da sürdürücüsü haline gelebilir (Wells ve Cartwright-Hatton, 2004). Bu bağlamda psikolojik bozukluklarda sıkça görülen işlevsel olmayan düşünce sistemleri ve baş etme biçimleri bu tarz bir üstbilişsel sapmadan kaynaklanıyor olabilir. Olayları değerlendirme tarzını etkileyen bu işlevsiz düşünce sistemleri ve baş etme biçimleri aynı zamanda olumlu ya da olumsuz inanışlarla bir aradadır. Bu türden inanışlar ise bireyin uyuma yönelik tepkiler geliştirmesinde engelleyici bir faktör olmaktadır (Cartwright-Hatton ve Wells, 1997). Bu bağlamda OKBÇG (1997) tarafından belirlenen altı obsesif alt inanç türü bulunmaktadır. Bu alt türler; sorumluluk ve tehdide karşı abartılı algılar, mükemmeliyetçilik, düşüncelerin önemsenmesi ve kontrolü ve belirsizliğe tahammülsüzlüktür. Abartılmış sorumluluk algısı, kişinin davranış ya da düşüncelerinin olası olumsuz sonuçlarına dair aşırı hassas olma ve bunları önlemeye dair sürekli tetikte olma halidir. Bu durumda olumsuz sonuçların kişinin sorumluluğunda olduğuna dair gerçekçi olmayan abartılı bir inanç söz konusudur ve zihin sürekli bu meselelerle doludur (Salkovskis, 1985). İkiz, Totan ve Karaca (2013) tarafından yürütülen araştırmada, esnek olmayan davranış tutumları ve abartılı sorumluluk duygusu ile nüfus eden ve sürekli eleştiren ebeveyn tutumları arasında, obsesif kompulsif belirtiler açısından, anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Abartılı tehdit algısı, kişinin çoğunlukla ve işlevsel olmayan şekilde durumların sonuçlarına dair olumlu deneyimler yerine olumsuz deneyimlerin gerçekleşme olasılığını yüksek görmesi halidir (Rachman, 1998). Bu bağlamda kişi, zararın olasılığını ve ciddiyetini abartır (Pişgin ve Özen, 2010). Mükemmeliyetçilik, OKBÇG (1997) tarafından, her sorun için eksiksiz bir çözümün olduğuna dair, her durumda kusursuzluğun gerekliliğine dair ve olabilecek en ufak bir hatanın bile çok büyük ve önemli sonuçlar doğurabileceğine dair inanç olarak tanımlanmıştır. Martinelli ve arkadaşları (2014) tarafından yürütülen çalışmada, mükemmeliyetçilik ve obsesif özellikler arasından anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Düşüncelerin önemsenmesi, zihinden geçen her düşüncenin yapmak kadar önemli bir tesiri olduğuna dair işlevsiz inançtır.

Bu bağlamda kişi, aklından geçirdiği herhangi bir istenmeyen ve kabul edilmeyen düşüncenin, onu gerçekleştirme ihtimali doğurduğuna ve hatta gerçekleştirmekle aynı anlama geldiğine katı bir şekilde inanır (Shafran ve Rachman, 2004). OKBÇG tarafından (1997) tarafından, düşüncelerin kontrolü, düşünceler, hayaller ve davranışlar üzerinde sürekli bir kontrol gerekliliği duymak olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda kişi düşünceleri, hayalleri ve davranışları üzerinde herhangi bir kontrol kuramazsa, her şeyin kontrolden çıkacağına dair bir inanç taşımaktadır ve bu da beraberinde yoğun bir kaygı getirmektedir. Belirsizliğe tahammülsüzlük, sonucu belirli ve net olmayan her şeyden huzursuzluk duyulması ve yoğun kaygı yaşanması halidir. Bu bağlamda, kişi sürekli kesin ve net yargılara ulaşma çabası içerisinde (OKBÇG, 1997).

2.4.2 Psikanalitik kuram perspektifinde obsesif inançlar

Psikanalitik literatürde obsesyonlar ve kompulsiyonların anal dönem meselelerinden kaynaklandığı saptanmıştır. Anal dönemin temel konusu olan tuvalet eğitimi, çocuğun doğal olandan toplumsal olarak kabul edilene geçiş yapması demektir. Bu dönemde katı bir tuvalet eğitimi ve bu konuda aşırı nüfus eden ebeveyn tutumları çocuğun anal döneme saplanmasına neden olur. Çocuk için doğal olan boşaltım sistemi üzerine dışarıdan fazla kurallı ve katı bir kontrol gelmesi, çocuğun ruhsallığının kontrol meseleleriyle dolup taşmasına sebep olur. (Freud, 1909, 1913, 1917b, 1918). Aynı zamanda bu bakımları verenlerin, birçok konu için, çok erken yaşlardan itibaren çocuklarını yüksek davranış standartlarına göre değerlendirdikleri ve beklentilerinin hep bu yönde olduğu bilinir. Bu ebeveynler tarafından, katı ve istikrarlı bir şekilde standartlara ve beklentilere uygun olan davranışlar ödüllendirilirken, uygun olmayan davranışlar cezalandırılır. Bu deneyimler ile ortaya katı ve ya hep ya hiç ilkesiyle işleyen bir süperego çıkar, bu da kendisini esnek olmayan bir ahlak anlayışı aracılığıyla gösterir (Ferenczi, 1925). Aşırı kontrol ve toplumsal olarak kabul edilene uygunluk meseleleriyle dolu olan kişilerde görülen temel duygulanım, kontrol edilmekten dolayı duyulan öfke ile suçluluktan duyulan korku arasında gidip gelir. Bunun yanında yoğun yaşanan ve sürekli ruhsallığın gündeminde olan bu duygular, ifade edilmez, baskılanır veya akılcılaştırma yolu ile maskelenir (MacKinnon & Michels, 1971). Bu bağlamda obsesif kişilerin en temelde kullandıkları savunma yalıtmadır (Fenichel, 1928). Yalıtma savunması, deneyimlerin bilişsel taraflarını duygulanımsal taraflarından ayırmaktır. Bilinç düzeyinde,

yaşantının bilişsel kısmı mevcut olmasına rağmen hissel kısmı yoktur. Yalıtma savunmasına ek olarak, akılcılaştırma, ahlaksallaştırma, bölmeleme ve düşünselleştirme savunmaları da obsesif kişiler tarafından oldukça sık kullanılır. Zihinsel ve bilişsel olana yatırım çok fazladır ve toplumsal anlayışa uygun olana aşırı değer verilir. Bunun aksine duygusal olana herhangi bir yatırım söz konusu değildir ve hatta değersizleştirilir. Duygular, çocuksuluk, zayıflık ve kontrol kaybıyla ilişkilidir. Bu sebeple duyguların dilini etkili bir şekilde kullanamazlar ve bu alanda zorlanırlar. Sevgi temelli romantik bir ilişki içinde olabilirler fakat hissettikleri duygusal yoğunluk ve bunun ifadesi durumunda kaygı ve utanç duyumsarlar, bu da romantik ilişkilerini bilişsel bir birlikteliğe döndürebilir.

2.4.3 Romantik ilişkilerde obsesif inançlar

Romantik ilişki ile ilgili obsesif inançların olması, ilişkinin doğruluğunu ve ilişki doyumunu doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz yönde etkilemektedir. Felaketleştirici yorumlamalar ve işlevsiz inançlar obsesyonları tetiklemekte ve telafi için kompulsiyonlar ortaya çıkabilmektedir, bu da partnerlerin birbirlerine olan sevgisini ve ilişki tatminini zedeleyebilir (Rachman, 1998; Doron ve ark., 2014a; Doron ve ark., 2016b; Melli ve ark., 2018). Romantik ilişkideki obsesif kompulsif tutumların iki alt boyutu bulunmaktadır: romantik ilişkinin kendisine yönelik olan obsesif inançlar ile kompulsiyonlar ve partnerin kendisine yönelik olan obsesif inançlar ile kompulsiyonlar (Doron ve ark., 2012a, 2012b). İlişkide yaşanan girici düşünceler, ilişkinin doğruluğu ve uygunluğu ile ilgili sürekli zihinsel bir meşguliyet içinde olmayı ve aynı zamanda partnerlerin birbirlerine sevgilerinin sürekli değerlendirildiği ve kıyaslandığı obsesif şüpheleri içermektedir (Doron ve ark., 2012a). Bu zihinsel meşguliyet ve şüpheler kişinin içsel değerleriyle çeliştiği için kendiliğe uyumsuz ve girici niteliktedir ve işlevsellikte bozulmalara neden olabilir (Doron ve ark., 2012a, 2012b, 2014a). İlişki içerisindeki yanlış yorumlamalar ve girici düşünceler, romantik ilişkiye dair gerçeklikten uzak beklentiler ve inançlardan kaynaklanabilir (Doron ve Derby, 2017). Örneğin abartılı sorumluluk algısı kişinin romantik ilişkiye dair girici düşüncelerinden dolayı suçluluk duygularına kapılmasına sebep olabilir ya da tam tersi yönde, düşünceye verilen değer, kişinin romantik ilişkiye dair girici düşüncelerini kanıtlar olarak toplamasına ve ilişkisinin gidişatını bunlara göre belirlemesine sebep olabilir (Doron ve ark., 2016b). Başka bir taraftan mükemmelliyetçilik obsesif inancı, kişinin ilişkisinin doğruluğunu ve

uygunluğunu sürekli sorguladığı ve karşısındaki kişinin kendisi için tek ve uygun kişi olup olmadığını sürekli değerlendirdiği yoğun zihinsel bir meşguliyyete sevk edebilir (Doron ve ark., 2016b; Melli ve ark., 2018). Deneyimlenen sıkıntı verici düşünsel meşguliyyetler ve hissedilen baskıyı azaltmak için ortaya çıkan kompulsif davranış örüntüleri sebebiyle partnerler birbirleriyle duygusal ve düşünsel paylaşım yapmakta zorlanabilir ve bu da ilişkiden alınan doyum ve kurulan yakınlığı olumsuz yönde etkilemektedir (Koran, 2000; Newth ve Rachman, 2001; Abbey, Clopton ve Humphreys, 2007).

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve elde edilen bulguların nasıl rapor edildiğine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada geç ergenlik döneminde zihinselleştirme kapasitesi, obsesif inanışlar ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi için tarama modellerinden, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin varlığı ve derecesinin belirlenmesi hedefiyle “ilişkisel tarama modeli” tercih edilmiştir (Karasar, 2000). Korelasyon veya karşılaştırma yöntemleri, ilişkilerin belirlenmesinde çalışabilmektedir (Karasar, 2003).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 18-22 yaş aralığındaki geç ergenlik döneminde olan gençler oluşturmaktadır. Örneklem, tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden “Kolayda Örneklem” (Gratton ve Jones, 2010) ile belirlenmiştir. Araştırmaya 112 kadın ve 96 erkek olmak üzere toplamda 208 genç katılım sağlamıştır. Araştırmaya 18-22 yaş aralığı dışındakilerin dahil edilmemesinin yanı sıra 18-22 yaş aralığında bulunan eğitim sistemine lise ve üniversite düzeyinde katılım göstermiş bireyler dahil edilmiştir.

Çizelge 3.1: Sosyodemografik Değişkenler İçin Sayı ve Yüzde Dağılımının İncelenmesi

Değişkenler	Gruplar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	112	53,8
	Erkek	96	46,2
Yaş	18-19	52	25,0
	19-20	61	29,3
	20-21	49	23,6
	21-22	46	22,1
Eğitim Durumu	Lise	31	14,9
	Lisans	177	85,1
	Asgari ücret altı	8	3,8
Romantik İlişki Durumu	Var	80	38,5
	Yok	128	61,5
Daha Önce Romantik İlişki Oldu mu	Evet	114	54,8
	Hayır	94	45,2
Anne Baba Hayatta mı	Evet	193	92,8
	Hayır	15	7,2
Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumu	Evet	69	33,2
	Hayır	139	66,8

Çalışmaya 112 kadın (%53,8) ve 96 erkek (%46,2) olmak üzere toplam 208 kişi katılmıştır. Katılımcıların yaşları incelendiğinde, 18-19 yaş arası 52 kişi (%25,0), 19-20 yaş arası 61 kişi (%29,3), 20-21 yaş arası 49 kişi (%23,6) ve 21-22 yaş arası 46 kişi (%22,1) olduğu bulunmuştur. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde, lise mezunu 31 kişi (%14,9) ve lisans mezunu 177 kişi (%85,1) olduğu bulunmuştur. Güncel romantik partneri olan 80 kişi (%38,5) ve romantik partneri olmayan 128 kişi (%61,5), daha önce romantik ilişkisi olan 114 kişi (%54,8) ve daha önce romantik ilişkisi olmayan 94 kişi (%45,2) olduğu bulunmuştur. Anne ve babası hayatta olan 193 kişi (%92,8) ve anne ve babası hayatta olmayan 15 kişi (%7,2) olduğu bulunmuştur. Daha önce psikolojik destek alan 69 kişi (%33,2) ve daha önce psikolojik destek almayan 139 kişi (%66,8) olduğu bulunmuştur.

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırma için toplanılması hedeflenen verilere, araştırmaya gönüllü olarak katılımı kabul etmiş katılımcılara sosyal medya aracılığıyla iletilen aşağıda bilgisi verilmiş ölçekler yoluyla ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama enstrümanları olarak örnekleme dahil edilen katılımcıların sosyo-demografik bilgilerinin saptanması amacıyla “Demografik Bilgi Formu”, zihinselleştirme hataları düzeyini öğrenmek amacıyla “Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği (RFQ-54)”, obsesif inanç özellikleri düzeyini

öğrenmek amacıyla “Obsesif İnanışlar Ölçeği (OIÖ-44)” ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları düzeyini öğrenmek amacıyla “İlişki İnançları Ölçeği (İİÖ)” verilmiştir.

3.3.1 Demografik bilgi formu

Araştırmacının hazırladığı, katılımcıların sosyo-demografik bilgilerini saptamak sebebiyle cinsiyet, yaş, eğitim durumu, güncel romantik ilişki durumu, geçmiş romantik ilişki durumu, anne babanın hayatta olma durumu ve daha önce psikolojik destek görme durumu sorularının olduğu ve toplamda 7 sorudan oluşan bir formdur. Sorularda katılımcıların kimlik bilgilerinin içermemesine dikkat edilmiştir.

3.3.2 Yansıtıcı işleyiş ölçeği (RFQ-54)

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması ölçeği geliştiren Fonagy ve arkadaşları tarafından 2016 yılında üç farklı örneklem ile yapılmıştır. Ölçeğin hem 54 maddeden oluşan uzun hem de 8 maddeden oluşan kısa formu bulunmaktadır. Bu çalışmada 54 maddeli uzun form tipi kullanılmıştır. Ölçeği geliştirenler tarafından bu maddelerin yalnızca 26 tanesinin analizde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Ölçek 7’li likert tipinde, 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (tamamen katılıyorum) arasında puanlanmaktadır. Yapılan üç çalışmada ölçek için iki alt boyut belirlenmiş. Bu alt boyutlar “Ruhsal Durumlarla İlgili Kesinlik/Yansıtıcı İşleyişte Kesinliklik (RFQ_C)” ve “Ruhsal Durumlarla İlgili Belirsizlik/Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik (RFQ_U)” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu maddeler puanlanırken Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için 2., 7., 8., 10., 14., 27., 30., 34., 35., 38., 42. ve 47. maddeleri (1=0), (2=0), (3=0), (4=0), (5=1), (6=2), (7=3) olarak değerlendirmeye alınırken; 1., 6., 12., 16., 18., 20., 22., 26., 28., 36., 40., 43., 44. ve 52. maddeleri ise (1=3), (2=2), (3=1), (4=0), (5=0), (6=0), (7=0) olarak değerlendirmeye alınır. Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için ise 2., 7., 8., 10., 14., 27., 30., 34., 35., 38., 42. ve 47. maddeleri (1=3), (2=2), (3=1), (4=0), (5=0), (6=0), (7=0) olarak değerlendirmeye alınır. Maddelerden 1., 6., 12., 16., 18., 20., 22., 26., 28., 36., 40., 43., 44. ve 52. ise (1=0), (2=0), (3=0), (4=0), (5=1), (6=2), (7=3) olarak değerlendirmeye alınır. Değerlendirmeye alınmayan maddeler ölçeğin ölçmeyi hedeflediğiyle ilgisiz sorular içermektedir. Tüm ölçek için cronbach alfa katsayısı .70 iken Ruhsal Durumlarla İlgili Belirsizlik/ Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik (RFQ_U) için .65, Ruhsal Durumlarla İlgili Kesinlik/Yansıtıcı İşleyişte Kesinliklik (RFQ_C) için .67 bulunmuştur. Çalışma

sonunda Reflective Functioning (Yansıtıcı İşleyiş) Ölçeği geçerli ve güvenilir bulunmuştur. Reflective Functioning (Yansıtıcı İşleyiş) Ölçeği'nin psikometrik özelliklerini daha detaylı şekilde incelemek için bu alandaki araştırmalarının artmasına ihtiyaç olduğu da belirtilmiştir. (Fonagy ve ark., 2016).

3.3.3 Obsesif inanışlar ölçeği (OIÖ-44)

Obsesif İnanışlar Ölçeği, bireylerin işlevsel olmayan inanış düzeylerini ölçmeyi hedeflemektedir. Obsesif İnanışlar Ölçeği, OKBÇG (1997) tarafından geliştirilmiştir ve ilk geliştirildiğinde altı alt boyuta sahipken daha sonra değerlendirmede üç boyutun daha etkin olduğu saptanmıştır. Bu üç boyut; sorumluluk ve tehditlere dair gelişen öngörülerini ölçmek için "Sorumluluk/Tehdit Algısı" alt boyutu, mükemmeliyetçiliği ölçmek için "Mükemmeliyetçilik/Kesinlik" alt boyutu, düşüncelere verilen önem ve kontrolü ölçmek için "Düşüncelerin Önemi/Kontrolü" alt boyutlarından oluşmaktadır. Yorulmaz ve Gençöz (2008), ölçeğin ülkemizdeki geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmıştır. İç tutarlılığı .80 ile .92 arasındadır ve madde – tüm test korelasyonları .14 ile .60 arasında bulunmuştur. Sorumluluk/tehdit algısı alt boyutu ölçeğin 1., 5., 6., 8., 15., 16., 17., 19., 22., 23., 29., 33., 34., 36., 39. ve 41. maddeleri, mükemmeliyetçilik/kesinlik alt boyutu ölçeğin 2., 3., 4., 9., 10., 11., 12., 14., 18., 20., 25., 26., 31., 37., 40. ve 43. maddeleri ve düşüncelerin önemi/kontrolü alt boyutu ölçeğin 7., 13., 21., 24., 27., 28., 30., 32., 35., 38., 42. ve 44. maddeleri ile değerlendirilmektedir (Yorulmaz ve Gençöz, 2008). Ölçek 7'li likert tipi bir ölçektir. Kesme puanı olmayan ölçekte yüksek puanlar obsesif inançların yoğun olduğunu göstermektedir. Ölçekten en fazla alınan puan 308'dir.

3.3.4 İlişki inançları ölçeği (İİÖ)

İlişki İnançları Ölçeği, bireylerin romantik ilişkilere dair işlevsiz inançlarını belirlemek amacıyla Romans ve DeBord (1995) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinalinde, toplam 71 maddeden oluşur, 9 alt boyut içerir ve 6'lı likert tipindedir. "Birbirimize karşı tamamıyla açık ve dürüst olmalıyız." alt boyutu on dört maddeden, "Birbirimizin zihnini okuyabilmeliyiz." alt boyutu yedi maddeden, "Her şeyi birlikte yapmalıyız." alt boyutu sekiz maddeden, "Birbirimizin tüm ihtiyaçlarını karşılamalıyız." alt boyutu dokuz maddeden, "Birbirimizi değiştirebilmeliyiz." alt boyutu dokuz maddeden, "Birbirimizle ilgili düşüncelerimiz her zaman mükemmel olmalı." alt boyutu yedi maddeden, "İyi ilişkilerin sürdürülmesi kolay olmalıdır." alt

boyutu altı maddeden, “Romantik bir ilişki yaşamadan asla tamamlanmış olmayız.” alt boyutu beş maddeden ve “Romantik idealizm.” alt boyutu altı maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin orijinalinde total puanından saptanan Cronbach alfa değeri .95 çıkmıştır ve alt boyutlar için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .68 ile .91 değerleri arasındadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar romantik ilişkiye yönelik işlevsiz inançları bulgulamaktadır (Gizir 2012). Gizir (2012) ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Uyarlama çalışmaları sonucunda, ölçeğin Türkçe formu, 37 maddeden, 6 alt boyuttan oluşan, 5’li likert tipi bir ölçme aracı formuna evrilmiştir. “Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız.” alt boyutu ölçeğin 1., 7., 13., 19., 25., 31., 34. ve 37. maddeleri; “Birbirimizin zihnini okuyabilmeliyiz.” alt boyutu ölçeğin 2., 8., 14., 20., 26. ve 32. maddeleri; “Her şeyi birlikte yapmalıyız.” alt boyutu ölçeğin 3., 9., 15., 21. ve 27. maddeleri; “Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız.” alt boyutu ölçeğin 4., 10., 16., 22., 28., 33. ve 36. maddeleri; “Birbirimizi değiştirebilmeliyiz.” alt boyutu ölçeğin 5., 11., 17., 23. ve 29. maddeleri; “Romantik idealizm.” alt boyutu ölçeğin 6., 12., 18., 24., 30. ve 35. maddeleri ile ölçülmektedir. Ölçeğin Türkçe formu için Birbirimize karşı tamamıyla açık ve dürüst olmalıyız alt boyutunun Cronbach alpha değeri .89, “Birbirimize karşı tamamıyla açık ve dürüst olmalıyız.” alt boyutunun Cronbach alpha değeri .89, “Birbirimizin zihnini okuyabilmeliyiz.” alt boyutunun Cronbach alpha değeri .85, “Her şeyi birlikte yapmalıyız.” alt boyutunun Cronbach alpha değeri .84, “Birbirimizin tüm ihtiyaçlarını karşılamalıyız.” alt boyutunun Cronbach alpha değeri .85, “Birbirimizi değiştirebilmeliyiz.” alt boyutunun Cronbach alpha değeri .78 ve “Romantik idealizm.” alt boyutunun Cronbach alpha değeri .79 olarak hesaplanmıştır. Türkçe formunun totalinde elde edilen Cronbach alpha değeri .95 olmuştur (Gizir 2012). Ölçekten alınan en düşük puan 37, alınan en yüksek puan 185 olmaktadır.

3.4 Verilerin Toplanması

Bu kısımda araştırma sürecinde veri toplama esnasında takip edilen adımlar sıralı olarak aktarılmaktadır.

Araştırma için gerekli çalışma izni ve onayı T.C İstanbul Gedik Üniversitesi Etik Kurulundan alınmıştır. İlgili izinlerden sonra inceleme bağlamında kullanılacak olan enstrümanlar, sosyal medyaya yüklenerek anket form haline getirilmiştir. Geç

ergenlik dönemindeki gençler tarafından doldurulmak üzere hazırlanan ölçeklerin sunumundan önce, katılımcılara Bilgilendirme Formu sunulmuştur. Bu formda araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük ile gerçekleştiği, araştırmanın hizmet ettiği amaçlar, ölçülmesi hedeflenen şeyler, cevapların gizli kalacağını teminat bilgileri verilmiştir. Bununla birlikte olası sorusu olan katılımcılar için iletişime geçebilmeleri adına araştırmacıya ait irtibat bilgileri verilmiştir. Çalışma sonucunda toplanan verilerin bilimsel hedefler doğrultusunda kullanılacağı, katılımcıların kimlik bilgilerinin hiçbir şekilde yer almayacağı, kişisel bilgilerin gizli tutulacağı bilgilendirmeleri doğrultusunda, katılımcıların samimi ve doğru yanıtlar vermesinin araştırma için oldukça önemli olduğu ayrıca belirtilmiştir. Katılımlarına devamlı alakalı aksi bir durum oluştuğu takdirde istedikleri zaman çalışmayı sonlandırabilecekleri de katılımcılara iletilmiştir. Bilgilendirme Formu'nun arkasından katılımcının, çalışma konusunu anladığı ve çalışmaya katılmayı kabul ettiği bilgilerinin kabulü için formdaki bilgileri okuduğunu, belirsiz bir kısım kalmadığını, herhangi bir durumda soru sorma fırsatına sahip olduğunu, gönüllü katılım esasına dayandığını ve arzu edildiğinde araştırmaya katılımını sonlandırabileceğini onayladığı bir teyit kutucuğu eklenmiştir. Bu kutucuğa onay verme ve ölçeği doldurma araştırmaya katılımı onaylama şeklinde ele alınmıştır.

Bu işlemlerin ardından 208 katılımcıya sosyal medya aracılığıyla ulaşılmış ve veriler toplanmıştır. Katılımcılara katılımları için herhangi bir vaad ve/ve ya talepte bulunulmamıştır. Ek olarak katılımcılara, katılımlarının ardından arzu ederlerse araştırmayla ilgili bilgi verilebileceği bilgilendirmesi eklenmiştir. Veriler Aralık 2021- Mart 2022 tarihleri arasında, 3 aylık bir zaman periyodunda toplanmıştır. Veri toplama süreci, araştırmaya katılımı onaylamış katılımcılara ilgili enstrümanların sosyal medya aracılığıyla yollanması vasıtasıyla sağlanmıştır.

3.5 Verilerin Analizi

Araştırmadan toplanmış olan verilerin analizleri SPSS 21 paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Analizler, 208 katılımcının ilgili enstrümanlara verdikleri yanıtlar orantısında yapılmıştır. Verilerin normallik dağılımını belirlemek için eğiklik ve basıklık katsayıları ele alınmıştır. Veri analizlerinin ardındaki aşamada normallik varsayımının sağlandığı değişkenlere ilişkin analizler için parametrik testler kullanılmıştır. Katılımcıların zihinselleştirme kapasiteleri, obsesif inanışları ve

ilişki inançları düzeylerinin cinsiyet, eğitim durumu, güncel romantik ilişki, geçmiş romantik ilişki, anne-babanın hayatta olma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuyla ilişkisini incelemek için T- Testi; yaş ile ilişkisini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA); anlamlı farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için Tukey HSD testi uygulanmıştır.

Bu verilere ulaşıldıktan sonra, zihinselleştirme kapasitesi, obsesif inançlar ve ilişki inançları arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

Toplanmış verilerle yapılacak olan analiz türünü belirlemek amacıyla, ilk olarak katılımcılardan elde edilen yansıtıcı işleyiş ölçeği, obsesif inanışlar ölçeği ve ilişki inançları ölçeği total puanlarının dağılımı ele alınmıştır. Çizelge 3.2 incelendiğinde toplam puanlara ait ortalama, medyan, eğiklik, basıklık ve eğiklik-basıklık hatalarının değerleri görülmektedir.

Çizelge 3.2: Katılımcıların YİÖ, OİÖ ve İİÖ Eğiklik ve Basıklık Değerleri

Ölçek	Değişkenler	Ortalama	Medyan	Eğiklik	Standart Hata	Basıklık	Standart Hata
Yansıtıcı İşleyiş	Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	16,49	16,00	-0,016	0,169	-0,457	0,336
	Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	16,39	16,00	-0,012	0,169	-0,460	0,336
Obsesif İnanış	Sorumluluk/Tehdit Algısı	62,98	65,00	-0,067	0,169	-0,249	0,336
	Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	66,82	68,00	-0,097	0,169	-0,314	0,336
	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	41,43	40,00	0,011	0,169	-0,542	0,336
İlişki İnançları	Açık ve dürüst olmalıyız	21,49	22,00	-0,068	0,169	-0,889	0,336
	Birbirimizin zihnini okumalıyız	15,30	15,00	0,042	0,169	-0,791	0,336
	Her şeyi birlikte yapmalıyız	10,82	10,00	0,708	0,169	-0,222	0,336
	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	17,96	18,00	0,336	0,169	-0,538	0,336
	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	11,55	11,00	0,760	0,169	0,016	0,336
	Romantik İdealizm	15,32	15,00	0,329	0,169	-0,386	0,336

Ölçekler ve alt boyutları için normallik varsayımı incelemesinde göz önüne alınan kriterler, ortalama ve medyan değerleri arasındaki farkın az olması ve eğiklik ve basıklık değerlerinin standart hata değerleri ile çarpımı sonucu elde edilen değerlerin $\pm 2,00$ aralığında olması olmuştur. İncelemelerin sonucunda çalışma ölçek ve alt boyutlarının bahsi geçen kriterleri sağladığı görülmüştür. Bu bağlamda normal dağılım varsayımının sağlandığı bilgisine ulaşılmış ve bu sebeple parametrik testlerin uygulanması uygun bulunmuştur.

4. BULGULAR

Bu kısımda çalışmadan elde edilen veriler bağlamında erişilmiş bulgulara değinilmektedir.

4.1 Katılımcıların demografik değişkenlerine göre yansıtıcı işleyiş, obsesif inançlar ve ilişki inançları düzeylerinin incelenmesine yönelik bulgular

Katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, güncel romantik ilişki durumu, önceki romantik ilişki durumu, anne-babanın hayatta olma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumu değişkenleri üzerinden yansıtıcı işleyiş, obsesif inançlar ve ilişki inançları düzeyleri analiz edilmiştir.

4.1.1 Cinsiyet değişkenine göre yansıtıcı işleyiş, obsesif inançlar ve ilişki inançları düzeylerinin incelenmesi

Cinsiyet değişkeni için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyut total puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örneklem T-Testi ile incelenmiştir. Analizlerin sonucu Çizelge 4.3 ve Çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.1: Cinsiyet Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Kadın	112	16,80	6,440	0,867	206	0,387
	Erkek	96	15,94	7,969			
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Kadın	112	16,79	6,433	0,878	206	0,381
	Erkek	96	15,92	7,980			
Sorumluluk/Tehdit Algısı	Kadın	112	64,57	16,856	1,417	206	0,158
	Erkek	96	61,13	18,192			
Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	Kadın	112	68,07	17,711	1,087	206	0,278
	Erkek	96	65,35	18,268			
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Kadın	112	39,94	14,232	-1,679	206	0,045*
	Erkek	96	43,18	13,441			

*p<0,05

Çizelge 4.1'e göre kadın ve erkek katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,867$;

$p>0,05$). Kadın ve erkek katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,878$; $p>0,05$). Kadın ve erkek katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=1,417$; $p>0,05$). Kadın ve erkek katılımcıların Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=1,087$; $p>0,05$). Kadın ve erkek katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206)=-1,679$; $p<0,05$). Erkek katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalaması, kadın katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre erkekler Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir.

Çizelge 4.2: Cinsiyet Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	Kadın	112	21,13	6,774	-0,766	206	0,444
	Erkek	96	21,91	7,760			
Birbirimizin zihnini okumalıyız	Kadın	112	14,89	4,954	-1,224	206	0,222
	Erkek	96	15,78	5,512			
Her şeyi birlikte yapmalıyız	Kadın	112	10,07	4,274	-2,483	206	0,014*
	Erkek	96	11,69	5,112			
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Kadın	112	16,92	5,811	-2,551	206	0,011*
	Erkek	96	19,17	6,894			
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Kadın	112	10,63	4,124	-3,160	206	0,002*
	Erkek	96	12,61	4,915			
Romantik İdealizm	Kadın	112	14,98	4,834	-0,974	206	0,331
	Erkek	96	15,71	5,913			

$p<.05^*$

Çizelge 4.2'ye göre kadın ve erkek katılımcıların Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,766$; $p>0,05$). Kadın ve erkek katılımcıların Birbirlerininin zihni okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,224$;

$p>0,05$). Kadın ve erkek katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = -2,483$; $p<0,05$). Kadın katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu total puanların ortalaması, erkek katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Bu bağlamda erkekler Her şey birlikte yapılmalı alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = -2,551$; $p<0,05$). Kadın katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puanların ortalaması, erkek katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre erkekler Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = -3,160$; $p<0,05$). Kadın katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu total puanların ortalaması, erkek katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre erkekler Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,974$; $p>0,05$).

4.1.2 Yaş Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi

Yaş grupları değişkeni için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyut total puan ortalamaları arası fark Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Anlamlı derecede farklılaşmanın hangi yaş aralığından kaynaklandığını belirlemek için Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma yöntemi çalıştırılmıştır. Analizlerin sonucu Çizelge 4.3 ve Çizelge 4.4'de verilmiştir.

Çizelge 4.3: Yaş Grupları için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Yaş Grupları	n	$\bar{x}$	ss	F	sd	p
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	18-19 yaş arası	52	16,75	7,377	0,658	3 204	0,579
	19-20 yaş arası	61	16,77	6,963			
	20-21 yaş arası	49	15,14	7,391			
	21-22 yaş arası	46	16,87	7,098			
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	18-19 yaş arası	52	16,75	7,377	0,641	3 204	0,589
	19-20 yaş arası	61	16,75	6,951			
	20-21 yaş arası	49	15,14	7,391			
	21-22 yaş arası	46	16,83	7,128			
Sorumluluk/Tehdit Algısı	18-19 yaş arası	52	65,21	18,932	1,137	3 204	0,335
	19-20 yaş arası	61	64,44	15,292			
	20-21 yaş arası	49	59,37	14,747			
	21-22 yaş arası	46	62,37	20,974			
Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	18-19 yaş arası	52	67,56	17,974	1,528	3 204	0,208
	19-20 yaş arası	61	69,95	16,151			
	20-21 yaş arası	49	62,71	16,226			
	21-22 yaş arası	46	66,20	21,430			
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	18-19 yaş arası	52	41,44	14,359	2,712	3 204	0,046*
	19-20 yaş arası	61	45,16	12,562			
	20-21 yaş arası	49	37,84	12,274			
	21-22 yaş arası	46	40,30	15,940			

$p < .05^*$

Çizelge 4.3'e göre yaş grupları kategorileri değerlendirildiğinde Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)=0,658;p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)=0,641;p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu

için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)=1,137;p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)=1,528;p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($F(3,204)=2,712;p<0,05$). Farklılaşmanın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 19-20 yaş aralığında olan kişilerin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalaması, 18-19 yaş aralığı, 20-21 yaş aralığı ve 21-22 yaş aralığında olan kişilerin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre 19-20 yaş aralığında olan bireyler Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalamasından daha fazla puan elde etmiştir.

Çizelge 4.4: Yaş Grupları için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Yaş Grupları	n	$\bar{x}$	ss	F	sd	p
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	18-19 yaş arası	52	19,38	6,168	3,332	3 204	0,021*
	19-20 yaş arası	61	21,89	7,207			
	20-21 yaş arası	49	21,02	6,827			
	21-22 yaş arası	46	23,85	8,225			
Birbirimizin zihnini okumalıyız	18-19 yaş arası	52	14,08	5,231	1,706	3 204	0,167
	19-20 yaş arası	61	15,39	4,645			
	20-21 yaş arası	49	15,43	4,708			
	21-22 yaş arası	46	16,43	6,253			
Her şeyi birlikte yapmalıyız	18-19 yaş arası	52	9,83	4,418	1,856	3 204	0,138
	19-20 yaş arası	61	10,52	3,876			
	20-21 yaş arası	49	11,14	4,477			
	21-22 yaş arası	46	11,98	6,079			
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	18-19 yaş arası	52	16,65	5,800	2,694	3 204	0,047*
	19-20 yaş arası	61	17,21	5,263			
	20-21 yaş arası	49	18,33	6,362			
	21-22 yaş arası	46	20,02	7,999			

Çizelge 4.4: (Devamı) Yaş Grupları için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Yaş Grupları	n	$\bar{x}$	ss	F	sd	p
Birbirimizi değiştirebilmeliyi z	18-19 yaş arası	52	10,87	4,266	0,700	3 204	0,553
	19-20 yaş arası	61	11,43	4,129			
	20-21 yaş arası	49	12,04	4,619			
	21-22 yaş arası	46	11,96	5,509			
Romantik İdealizm	18-19 yaş arası	52	13,71	4,603	2,411	3 204	0,048*
	19-20 yaş arası	61	15,44	4,770			
	20-21 yaş arası	49	15,84	5,501			
	21-22 yaş arası	46	16,41	6,396			

*p<0,05

Çizelge 4.4'e göre yaş grupları kategorileri değerlendirildiğinde Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($F(3,204)= 3,332$; $p<0,05$). Farklaşmanın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 21-22 yaş aralığında olan kişilerin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu total puanların ortalaması, 18-19 yaş aralığı, 19-20 yaş aralığı ve 20-21 yaş aralığında olan kişilerin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre 21-22 yaş aralığında olan bireyler Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu total puan ortalamasından daha fazla puan elde etmiştir. Yaş grupları kategorilerine göre Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)= 1,706$; $p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)= 1,856$; $p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($F(3,204)= 2,694$; $p<0,05$). Farklılaşmanın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 21-22 yaş aralığında olan kişilerin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puanların ortalaması, 18-19 yaş aralığı, 19-20 yaş aralığı

ve 20-21 yaş aralığında olan kişilerin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puanların ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 21-22 yaş aralığında olan bireyler Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puan ortalamasından daha fazla puan elde etmiştir. Yaş grupları kategorilerine göre Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($F(3,204)= 0,700;p>0,05$). Yaş grupları kategorilerine göre Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($F(3,204)= 2,411; p<0,05$). Farklılaşmanın hangi kategoriden kaynaklandığının bulunması için yapılan Tukey-B (Post Hoc) çoklu karşılaştırma sonucuna göre, 21-22 yaş aralığında olan kişilerin Romantik İdealizm alt boyut total puanların ortalaması, 18-19 yaş aralığı, 19-20 yaş aralığı ve 20-21 yaş aralığında olan kişilerin Romantik İdealizm alt boyutu total puanların ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre 21-22 yaş aralığında olan bireyler Romantik İdealizm alt boyutu total puan ortalamasından daha fazla puan elde etmiştir.

4.1.3 Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi

Eğitim durumu değişkeni için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanışlar Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyut total puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örneklem T-Testi ile incelenmiştir. Analizlerin sonucu Çizelge 4.5 ve Çizelge 4.6'da verilmiştir.

Çizelge 4.5: Eğitim Durumu Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Eğitim	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P																																												
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Lise	31	14,32	8,027	-1,758	206	0,080																																												
	Lisans	177	16,77	6,984				Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Lise	31	14,32	8,027	-1,745	206	0,082	Lisans	177	16,75	6,988	Sorumluluk/Tehdit Algısı	Lise	31	66,61	18,152	1,252	206	0,212	Lisans	177	62,34	17,390	Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	Lise	31	70,61	15,804	1,276	206	0,203	Lisans	177	66,15	18,291	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Lise	31	47,39	13,556	2,615	206	0,010*
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Lise	31	14,32	8,027	-1,745	206	0,082																																												
	Lisans	177	16,75	6,988				Sorumluluk/Tehdit Algısı	Lise	31	66,61	18,152	1,252	206	0,212	Lisans	177	62,34	17,390	Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	Lise	31	70,61	15,804	1,276	206	0,203	Lisans	177	66,15	18,291	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Lise	31	47,39	13,556	2,615	206	0,010*	Lisans	177	40,39	13,773								
Sorumluluk/Tehdit Algısı	Lise	31	66,61	18,152	1,252	206	0,212																																												
	Lisans	177	62,34	17,390				Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	Lise	31	70,61	15,804	1,276	206	0,203	Lisans	177	66,15	18,291	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Lise	31	47,39	13,556	2,615	206	0,010*	Lisans	177	40,39	13,773																				
Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	Lise	31	70,61	15,804	1,276	206	0,203																																												
	Lisans	177	66,15	18,291				Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Lise	31	47,39	13,556	2,615	206	0,010*	Lisans	177	40,39	13,773																																
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Lise	31	47,39	13,556	2,615	206	0,010*																																												
	Lisans	177	40,39	13,773																																															

$p<.05^*$

Çizelge 4.5'e göre lise ve lisans mezunu katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,758$; $p > 0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,745$; $p > 0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = 1,252$; $p > 0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = 1,276$; $p > 0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = 2,615$; $p < 0,05$). Lise mezunu katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalaması, lisans mezunu katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puan ortalamasından daha yüksektir. Buna göre lise mezunu katılımcılar Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir.

Çizelge 4.6: Eğitim Durumu Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Eğitim	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P																																																								
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	Lise	31	21,81	7,432	0,263	206	0,793																																																								
	Lisans	177	21,44	7,224				Birbirimizin zihnini okumalıyız	Lise	31	15,58	5,702	0,320	206	0,749	Lisans	177	15,25	5,153	Her şeyi birlikte yapmalıyız	Lise	31	10,81	4,490	-0,014	206	0,989	Lisans	177	10,82	4,791	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Lise	31	17,87	6,249	-0,080	206	0,936	Lisans	177	17,97	6,464	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Lise	31	10,94	4,396	-0,803	206	0,423	Lisans	177	11,66	4,642	Romantik İdealizm	Lise	31	15,35	5,958	0,042	206	0,966
Birbirimizin zihnini okumalıyız	Lise	31	15,58	5,702	0,320	206	0,749																																																								
	Lisans	177	15,25	5,153				Her şeyi birlikte yapmalıyız	Lise	31	10,81	4,490	-0,014	206	0,989	Lisans	177	10,82	4,791	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Lise	31	17,87	6,249	-0,080	206	0,936	Lisans	177	17,97	6,464	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Lise	31	10,94	4,396	-0,803	206	0,423	Lisans	177	11,66	4,642	Romantik İdealizm	Lise	31	15,35	5,958	0,042	206	0,966	Lisans	177	40,39	13,773								
Her şeyi birlikte yapmalıyız	Lise	31	10,81	4,490	-0,014	206	0,989																																																								
	Lisans	177	10,82	4,791				Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Lise	31	17,87	6,249	-0,080	206	0,936	Lisans	177	17,97	6,464	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Lise	31	10,94	4,396	-0,803	206	0,423	Lisans	177	11,66	4,642	Romantik İdealizm	Lise	31	15,35	5,958	0,042	206	0,966	Lisans	177	40,39	13,773																				
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Lise	31	17,87	6,249	-0,080	206	0,936																																																								
	Lisans	177	17,97	6,464				Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Lise	31	10,94	4,396	-0,803	206	0,423	Lisans	177	11,66	4,642	Romantik İdealizm	Lise	31	15,35	5,958	0,042	206	0,966	Lisans	177	40,39	13,773																																
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Lise	31	10,94	4,396	-0,803	206	0,423																																																								
	Lisans	177	11,66	4,642				Romantik İdealizm	Lise	31	15,35	5,958	0,042	206	0,966	Lisans	177	40,39	13,773																																												
Romantik İdealizm	Lise	31	15,35	5,958	0,042	206	0,966																																																								
	Lisans	177	40,39	13,773																																																											

$p < .05^*$

Çizelge 4.6'ya göre lise ve lisans mezunu katılımcıların Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = 0,263$; $p > 0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Birbirlerinin zihni

okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,320$; $p>0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=-0,014$; $p>0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçlarını karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=-0,080$; $p>0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmelil alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=-0,803$; $p>0,05$). Lise ve lisans mezunu katılımcıların Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,042$; $p>0,05$).

4.1.4 Romantik İlişki Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi

Romantik ilişki durumu değişkeni için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyut total puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örneklem T-Testi ile incelenmiştir. Analizlerin sonucu Çizelge 4.7 ve Çizelge 4.8'de verilmiştir.

Çizelge 4.7: Romantik İlişki Durumu İçin Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Romantik İlişki	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Var	80	16,65	6,649	0,390	206	0,697
	Yok	128	16,25	7,517			
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Var	80	16,61	6,657	0,353	206	0,724
	Yok	128	16,25	7,517			
Sorumluluk/Tehdit Algısı	Var	80	64,13	17,790	-1,869	206	0,043*
	Yok	128	60,77	17,190			
Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	Var	80	65,25	19,659	-0,994	206	0,321
	Yok	128	67,80	16,848			
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Var	80	40,20	14,020	-1,009	206	0,314
	Yok	128	42,20	13,879			

$p<.05^*$

Çizelge 4.7'ye göre romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede

farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,390$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,353$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206)= -1,869$; $p<0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu total puanların ortalaması, romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre romantik ilişki içerisinde bulunan katılımcılar Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Mükemmeliyetçilik/ Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,994$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,009$; $p>0,05$).

Çizelge 4.8: Romantik İlişki Durumu Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Romantik İlişki	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	Var	80	21,08	8,017	0,653	206	0,514
	Yok	128	21,75	6,725			
Birbirimizin zihnini okumalıyız	Var	80	15,03	5,648	-0,605	206	0,546
	Yok	128	15,48	4,958			
Her şeyi birlikte yapmalıyız	Var	80	11,34	5,014	1,254	206	0,211
	Yok	128	10,49	4,545			
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Var	80	17,25	6,433	-1,257	206	0,210
	Yok	128	18,40	6,393			
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Var	80	11,54	4,275	-0,026	206	0,979
	Yok	128	11,55	4,813			
Romantik İdealizm	Var	80	15,10	5,771	-0,462	206	0,645
	Yok	128	15,45	5,102			

$p<.05^*$

Çizelge 4.8'e göre romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt

boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= 0,653$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,605$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= 1,254$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan Birbirlerinin bütün ihtiyaçlarını karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,257$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,026$; $p>0,05$). Romantik ilişki içerisinde bulunan ve romantik ilişki içerisinde bulunmayan katılımcıların Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,462$; $p>0,05$).

4.1.5 Daha Önce Romantik İlişki Olma Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi

Daha Önce Romantik İlişki Olma Durumu değişkeni için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyut total puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örneklem T-Testi ile incelenmiştir. Analizlerin sonucu Çizelge 4.9 ve Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.9: Daha Önce Romantik İlişkisi Olma Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Daha Önce Romantik İlişki	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P																																												
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Evet	114	16,27	7,369	-0,291	206	0,771																																												
	Hayır	94	16,56	6,983				Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Evet	114	16,27	7,369	-0,259	206	0,796	Hayır	94	16,53	6,990	Sorumluluk /Tehdit Algısı	Evet	114	63,47	17,752	0,466	206	0,656	Hayır	94	62,38	17,327	Mükemmeliyetçilik /Kesinlik	Evet	114	66,70	18,344	-0,102	206	0,919	Hayır	94	66,96	17,620	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	114	39,68	14,539	-2,018	206	0,045*
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Evet	114	16,27	7,369	-0,259	206	0,796																																												
	Hayır	94	16,53	6,990				Sorumluluk /Tehdit Algısı	Evet	114	63,47	17,752	0,466	206	0,656	Hayır	94	62,38	17,327	Mükemmeliyetçilik /Kesinlik	Evet	114	66,70	18,344	-0,102	206	0,919	Hayır	94	66,96	17,620	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	114	39,68	14,539	-2,018	206	0,045*	Hayır	94	43,56	12,920								
Sorumluluk /Tehdit Algısı	Evet	114	63,47	17,752	0,466	206	0,656																																												
	Hayır	94	62,38	17,327				Mükemmeliyetçilik /Kesinlik	Evet	114	66,70	18,344	-0,102	206	0,919	Hayır	94	66,96	17,620	Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	114	39,68	14,539	-2,018	206	0,045*	Hayır	94	43,56	12,920																				
Mükemmeliyetçilik /Kesinlik	Evet	114	66,70	18,344	-0,102	206	0,919																																												
	Hayır	94	66,96	17,620				Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	114	39,68	14,539	-2,018	206	0,045*	Hayır	94	43,56	12,920																																
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	114	39,68	14,539	-2,018	206	0,045*																																												
	Hayır	94	43,56	12,920																																															

$p < .05^*$

Çizelge 4.9'a göre daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=-0,291$; $p>0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,259$; $p>0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)=0,466$; $p>0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Mükemmeliyetçilik/ Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,102$; $p>0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206)= -2,018$; $p<0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmamış katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalaması, daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalamasından daha

yüksektir. Buna göre daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmamış katılımcılar Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir.

Çizelge 4.10: Daha Önce Romantik İlişkisi Olma Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Daha Önce Romantik İlişki	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P																																																								
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	Evet	114	20,98	7,372	-1,115	206	0,266																																																								
	Hayır	94	22,11	7,061				Birbirimizin zihnini okumalıyız	Evet	114	14,98	5,402	-0,974	206	0,331	Hayır	94	15,69	5,003	Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	114	10,76	4,843	-0,181	206	0,856	Hayır	94	10,88	4,630	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	114	17,54	6,710	-1,022	206	0,308	Hayır	94	18,46	6,040	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	114	11,41	4,846	-0,468	206	0,640	Hayır	94	11,71	4,310	Romantik İdealizm	Evet	114	15,27	5,466	-0,134	206	0,893
Birbirimizin zihnini okumalıyız	Evet	114	14,98	5,402	-0,974	206	0,331																																																								
	Hayır	94	15,69	5,003				Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	114	10,76	4,843	-0,181	206	0,856	Hayır	94	10,88	4,630	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	114	17,54	6,710	-1,022	206	0,308	Hayır	94	18,46	6,040	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	114	11,41	4,846	-0,468	206	0,640	Hayır	94	11,71	4,310	Romantik İdealizm	Evet	114	15,27	5,466	-0,134	206	0,893	Hayır	94	15,37	5,253								
Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	114	10,76	4,843	-0,181	206	0,856																																																								
	Hayır	94	10,88	4,630				Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	114	17,54	6,710	-1,022	206	0,308	Hayır	94	18,46	6,040	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	114	11,41	4,846	-0,468	206	0,640	Hayır	94	11,71	4,310	Romantik İdealizm	Evet	114	15,27	5,466	-0,134	206	0,893	Hayır	94	15,37	5,253																				
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	114	17,54	6,710	-1,022	206	0,308																																																								
	Hayır	94	18,46	6,040				Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	114	11,41	4,846	-0,468	206	0,640	Hayır	94	11,71	4,310	Romantik İdealizm	Evet	114	15,27	5,466	-0,134	206	0,893	Hayır	94	15,37	5,253																																
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	114	11,41	4,846	-0,468	206	0,640																																																								
	Hayır	94	11,71	4,310				Romantik İdealizm	Evet	114	15,27	5,466	-0,134	206	0,893	Hayır	94	15,37	5,253																																												
Romantik İdealizm	Evet	114	15,27	5,466	-0,134	206	0,893																																																								
	Hayır	94	15,37	5,253																																																											

$p < .05^*$

Çizelge 4.10'a göre daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,115$; $p > 0,05$). daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,974$; $p > 0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,181$; $p > 0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,022$; $p > 0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel

değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,468$; $p > 0,05$). Daha önce romantik ilişki içerisinde bulunmuş ve daha önce romantik ilişkisi içerisinde bulunmamış katılımcıların Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,134$; $p > 0,05$).

4.1.6 Anne-Babanın Hayatta Olma Durumu Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi

Anne/Babanın Hayatta Olma Durumu değişkeni için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançlar Ölçeği'nin alt boyut toplam puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örneklem t-Testi ile incelenmiştir. Analizlerin sonucu Çizelge 3.11 ve Çizelge 4.12'de verilmiştir.

Çizelge 4.11: Anne/Babanın Hayatta Olma Durumu Değişkeni için Yansıtıcı İşleyiş ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Anne/Baba Hayatta mı	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Evet	193	16,69	7,001	2,071	206	0,040*
	Hayır	15	12,73	8,648			
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Evet	193	16,67	7,005	2,062	206	0,041*
	Hayır	15	12,73	8,648			
Sorumluluk /Tehdit Algısı	Evet	193	62,80	17,696	-0,523	206	0,601
	Hayır	15	65,27	15,540			
Mükemmeliyetçilik /Kesinlik	Evet	193	66,39	17,712	-1,220	206	0,224
	Hayır	15	72,27	21,019			
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	193	40,96	13,994	-1,769	206	0,078
	Hayır	15	47,53	11,916			

$p < .05^*$

Çizelge 4.11'e göre anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = 2,071$; $p < 0,05$). Anne-babası hayatta olan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu total puanların ortalamaları, anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre anne-babası hayatta olan katılımcılar Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur

($t(206)=2,062$; $p<0,05$). Anne-babası hayatta olan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu total puanların ortalaması, anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre anne-babası hayatta olan katılımcılar Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -0,523$; $p>0,05$). Anne ve babası hayatta olan anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Mükemmeliyetçilik/ Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,220$; $p>0,05$). Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,769$; $p>0,05$).

Çizelge 4.12: Anne/Babanın Hayatta Olma Durumu Değişkeni için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Anne/Baba Hayatta mı	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	Evet	193	21,27	7,234	-1,585	206	0,114
	Hayır	15	24,33	6,894			
Birbirimizin zihnini okumalıyız	Evet	193	15,20	5,241	-1,050	206	0,295
	Hayır	15	16,67	4,981			
Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	193	10,75	4,781	-0,720	206	0,472
	Hayır	15	11,67	4,186			
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	193	17,79	6,418	-1,324	206	0,187
	Hayır	15	20,07	6,227			
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	193	11,40	4,501	-1,683	206	0,094
	Hayır	15	13,47	5,579			
Romantik İdealizm	Evet	193	15,23	5,383	-0,812	206	0,418
	Hayır	15	16,40	5,068			

$p<.05^*$

Çizelge 4.12'ye göre anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,585$; $p>0,05$). Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel

değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,050$; $p > 0,05$). Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,720$; $p > 0,05$). Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,324$; $p > 0,05$). Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,683$; $p > 0,05$). Anne-babası hayatta olan ve anne-babası hayatta olmayan katılımcıların Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -0,812$; $p > 0,05$).

4.1.7 Daha Önce Psikolojik Destek Alma Değişkenine Göre Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnançlar ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesi

Daha önce psikolojik destek alma durumu için katılımcıların Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyut total puan ortalamaları arası fark Bağımsız Örneklem T-Testi ile incelenmiştir. Analizlerin sonucu Çizelge 4.13 ve Çizelge 4.14'te verilmiştir.

Çizelge 4.13: Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumu için Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Psikolojik Destek Alma	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Evet	69	16,71	7,404	0,433	206	0,666
	Hayır	139	16,25	7,091			
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	Evet	69	16,71	7,404	0,453	206	0,651
	Hayır	139	16,23	7,094			
Sorumluluk /Tehdit Algısı	Evet	69	61,19	19,316	-1,039	206	0,300
	Hayır	139	63,87	16,569			
Mükemmeliyetçilik /Kesinlik	Evet	69	64,96	18,485	-1,052	206	0,294
	Hayır	139	67,74	17,715			
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	Evet	69	38,86	14,453	-1,891	206	0,040*
	Hayır	139	42,71	13,540			

$p < .05^*$

Çizelge 4.13'e göre daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek

almayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= 0,433$; $p>0,05$). Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= 0,453$; $p>0,05$). Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,039$; $p>0,05$). Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Mükemmeliyetçilik/ Kesinlik alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206)= -1,052$; $p>0,05$). Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206)= -1,891$; $p<0,05$). Daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalamaları, daha önce psikolojik destek alan katılımcıların Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu total puanların ortalamalarından daha yüksektir. Buna göre daha önce psikolojik destek almayan katılımcılar Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir.

Çizelge 4.14: Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumu için İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arası Farkın İncelenmesi

Ölçek/Alt Boyut	Psikolojik Destek Alma	N	$\bar{x}$	Ss	t	sd	P																																																								
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	Evet	69	20,41	7,543	-1,528	206	0,128																																																								
	Hayır	139	22,03	7,047				Birbirimizin zihnini okumalıyız	Evet	69	14,09	5,095	-2,391	206	0,018*	Hayır	139	15,91	5,202	Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	69	10,22	4,681	-1,289	206	0,199	Hayır	139	11,12	4,753	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	69	16,49	6,455	-2,343	206	0,020*	Hayır	139	18,68	6,296	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	69	10,78	4,952	-1,898	206	0,041*	Hayır	139	11,93	4,388	Romantik İdealizm	Evet	69	14,57	5,237	-1,430	206	0,154
Birbirimizin zihnini okumalıyız	Evet	69	14,09	5,095	-2,391	206	0,018*																																																								
	Hayır	139	15,91	5,202				Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	69	10,22	4,681	-1,289	206	0,199	Hayır	139	11,12	4,753	Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	69	16,49	6,455	-2,343	206	0,020*	Hayır	139	18,68	6,296	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	69	10,78	4,952	-1,898	206	0,041*	Hayır	139	11,93	4,388	Romantik İdealizm	Evet	69	14,57	5,237	-1,430	206	0,154	Hayır	139	15,69	5,397								
Her şeyi birlikte yapmalıyız	Evet	69	10,22	4,681	-1,289	206	0,199																																																								
	Hayır	139	11,12	4,753				Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	69	16,49	6,455	-2,343	206	0,020*	Hayır	139	18,68	6,296	Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	69	10,78	4,952	-1,898	206	0,041*	Hayır	139	11,93	4,388	Romantik İdealizm	Evet	69	14,57	5,237	-1,430	206	0,154	Hayır	139	15,69	5,397																				
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	Evet	69	16,49	6,455	-2,343	206	0,020*																																																								
	Hayır	139	18,68	6,296				Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	69	10,78	4,952	-1,898	206	0,041*	Hayır	139	11,93	4,388	Romantik İdealizm	Evet	69	14,57	5,237	-1,430	206	0,154	Hayır	139	15,69	5,397																																
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	Evet	69	10,78	4,952	-1,898	206	0,041*																																																								
	Hayır	139	11,93	4,388				Romantik İdealizm	Evet	69	14,57	5,237	-1,430	206	0,154	Hayır	139	15,69	5,397																																												
Romantik İdealizm	Evet	69	14,57	5,237	-1,430	206	0,154																																																								
	Hayır	139	15,69	5,397																																																											

$p<.05^*$

Çizelge 4.14'e göre daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,528$; $p > 0,05$). Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = -1,891$; $p < 0,05$). Daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu total puanların ortalaması, daha önce psikolojik destek alan katılımcıların Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutu total puan ortalamasından daha yüksektir. Buna göre daha önce psikolojik destek almayan katılımcılar Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Her şey birlikte yapılmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,289$; $p > 0,05$). Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = -2,343$; $p < 0,05$). Daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puanların ortalaması, daha önce psikolojik destek alan katılımcıların Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre daha önce psikolojik destek almayan katılımcılar Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmuştur ($t(206) = -1,898$; $p < 0,05$). Daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu total puanların ortalaması, daha önce psikolojik destek alan katılımcıların Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutu total puanların ortalamasından daha yüksektir. Buna göre daha önce psikolojik destek almayan katılımcılar Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyutundan daha fazla puan elde etmiştir. Daha önce psikolojik destek alan ve daha önce psikolojik destek almayan katılımcıların

Romantik İdealizm alt boyutu için total puanların ortalaması incelendiğinde, aralarında istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede farklılaşma bulunmamıştır ($t(206) = -1,430$; $p > 0,05$).

4.2 Geç Ergenlik Dönemindeki Gençlerin Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Geç ergenlik dönemindeki katılımcıların yansıtıcı işleyiş, obsesif inanç ve ilişki inançları düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır.

4.2.1 Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin alt boyutları arasındaki korelasyonun incelenmesi

Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin alt boyutları düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Analizin sonucu Çizelge 4.15'te verilmiştir.

Çizelge 4.15: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Çizelgesi

Ölçek/Alt Boyut	Sorumluluk	Mükemmeliyetçilik	Düşüncelerin Önemi
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	-0,202*	-0,136	-0,214*
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	-0,200*	0,055	-0,212*

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Çizelge 4.15'e göre Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut toplam puanı ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,202$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede bir ilişki bulunmamıştır ($r = -0,214$; $p > 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,214$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte

Belirsizlik alt boyut total puanı ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,200$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede bir ilişki bulunmamıştır ($r = 0,055$; $p > 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,212$; $p < 0,05$).

4.2.2 Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyonun İncelenmesi

Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyutları düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Analizin sonucu Çizelge 4.16'da verilmiştir.

Çizelge 4.16: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Çizelgesi

Ölçek/Alt Boyut	Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	-0,328***	-0,328***
Birbirimizin zihnini okumalıyız	-0,240***	-0,240***
Her şeyi birlikte yapmalıyız	-0,299***	-0,300***
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	-0,339***	-0,339***
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	-0,341***	-0,342***
Romantik İdealizm	-0,303***	-0,302***

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Çizelge 4.16'ya göre Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,328$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,240$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte

Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Her şey birlikte yapılmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,299$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,339$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,341$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Romantik İdealizm alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,303$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,328$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,240$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Her şey birlikte yapılmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,300$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,339$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,342$; $p < 0,05$). Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Romantik İdealizm alt boyut total puanları arasında

istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede negatif doğrultuda zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,302$; $p < 0,05$).

4.2.3 Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyonun İncelenmesi

Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeğinin'nin alt boyutları düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Analizin sonucu Çizelge 4.17'de verilmiştir.

Çizelge 4.17: Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Analizi

Ölçek/Alt Boyut	Sorumluluk	Mükemmeliyetçilik	Düşüncelerin Önemi
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	0,420***	0,477***	0,434***
Birbirimizin zihnini okumalıyız	0,486***	0,467***	0,479***
Her şeyi birlikte yapmalıyız	0,350***	0,329***	0,445***
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	0,410***	0,369***	0,440***
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	0,380***	0,327***	0,476***
Romantik İdealizm	0,414***	0,414***	0,434***

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Çizelge 4.17'ye göre Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,420$; $p < 0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,486$; $p < 0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Her şey birlikte yapılmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,350$; $p < 0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyut toplam puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde

bir ilişki bulunmuştur ($r=0,410$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,380$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Romantik İdealizm alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,414$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,477$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,467$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Her şey birlikte yapılmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,329$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,369$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerini değiştirebilmeliler alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,327$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Romantik İdealizm alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,414$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,434$; $p<0,05$).

Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,479$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Her şey birlikte yapılmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,445$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerinin bütün ihtiyaçları karşılanmalı alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştu ($r=0,440$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirlerini değiştirelebilmeliler alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,476$; $p<0,05$). Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanı ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Romantik İdealizm alt boyut total puanları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı derecede pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r=0,434$; $p<0,05$).

4.3 Geç Ergenlik Dönemindeki Gençlerin Yansıtıcı İşleyiş, Obsesif İnanış ve İlişki İnançlarının Birbirlerini Yordama Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin yordayıcılarını saptamak hedefiyle çoklu doğrusal regresyon analizi çalıştırılmıştır. Bu doğrultuda yapılan regresyon analizine Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği, Obsesif İnanış Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyutları atanmış ve “enter” yöntemi seçilmiştir. Anlamlı olan parametrelerin dahil edildiği regresyon modeli, bu metot sonucunda tahmin edilmiştir.

4.3.1 Yansıtıcı işleyiş ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için yapılan regresyon analizinin incelenmesi

Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için çoklu doğrusal regresyon analizi çalıştırılmıştır. Bu sebeple yapılan regresyon analizine Obsesif İnanış Ölçeği

ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyutları atanmış ve “enter” yöntemi seçilmiştir. Anlamli olan parametrelerin dahil edildiği regresyon modeli, bu metot sonucunda tahmin edilmiştir. Analizin sonucu Çizelge 4.18’de verilmiştir.

Çizelge 4.18: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	sh	Beta	t	F	R ²
Sorumluluk/Tehdit Algısı	131,941	5,566		23,703***		
Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	0,331	0,127	0,291	2,607*		
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	0,186	0,123	0,168	1,518		
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	-0,026	0,135	-0,018	-0,190		
Birbirimizin zihnini okumalıyız	-0,599	0,366	-0,217	-1,638	3,982***	0,153
Her şeyi birlikte yapmalıyız	-0,277	0,463	-0,072	-0,598		
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	0,331	0,494	0,079	0,670		
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	0,013	0,439	0,004	0,030		
Romantik İdealizm	-0,892	0,534	-0,206	-1,671		

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Çizelge 4.18’e göre anlamlı çıkan parametrelerin dahil edildiği regresyon modeli tahmin edilmiştir. Anlamlı çıkan parametreler dahilinde kurulan modelin istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede olduğuna ulaşılmıştır (F(9,198)=3,982; p<0,001). Kurulan modelde Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyut total puanları yordayıcı parametre olarak görülmüştür. Kurulan model Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin total puanının %15,3’lik kısmını açıklamaktadır. Regresyon katsayılarına bakıldığında Sorumluluk/Tehdit Algısı ($\beta = 0.291$, $p < .05$) puanının pozitif doğrultuda Yansıtıcı İşleyiş puanlarını yordadığı saptanmıştır.

4.3.2 Obsesif inanış ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için yapılan regresyon analizinin incelenmesi

Obsesif İnanış Ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu amaçla yapılan regresyon analizine Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve İlişki İnançları Ölçeği'nin alt boyutları atanmış ve “enter” yöntemi seçilmiştir. Anlamlı olan parametrelerin dahil edildiği regresyon modeli, bu metot sonucunda tahmin edilmiştir. Analizin sonucu Çizelge 4.19’da verilmiştir.

Çizelge 4.19: Obsesif İnanış Ölçeği'nin Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	sh	Beta	t	F	R ²
Sabit (a)	98,456	12,516		7,866***		
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	-32,119	16,626	-5,241	-1,932*		
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	31,857	16,625	5,200	1,916*		
Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız	1,500	0,692	0,247	2,168*		
Birbirimizin zihnini okumalıyız	3,290	0,874	0,391	3,764*	12,602***	0,336
Her şeyi birlikte yapmalıyız	-0,490	0,961	-0,053	-0,509		
Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız	-1,062	0,846	-0,155	-1,255		
Birbirimizi değiştirebilmeliyiz	1,072	1,030	0,112	1,041		
Romantik İdealizm	0,454	0,912	0,055	0,498		

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Çizelge 4.19'a göre anlamlı çıkan parametreler dahilinde kurulan modelin istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede olduğuna ulaşılmıştır ($F_{(8,199)}=12,602$; $p<0,001$). Kurulan modelde Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik, Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik, Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı ve Birbirlerinin zihni okunmalı alt boyut total puanları yordayıcı parametre olarak görülmüştür. Kurulan model Obsesif İnanış Ölçeği'nin total puanının %33,6'lık kısmını açıklamaktadır. Regresyon katsayılarına bakıldığında Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik ($\beta= -5,241$, $p< .05$) puanının negatif doğrultuda, Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik ($\beta= 5,200$, $p< .05$), Birbirlerine karşı tamamen açık ve dürüst olunmalı ($\beta= 0,247$, $p< .05$) ve Birbirlerinin zihni okunmalı ($\beta= 0,391$, $p< .05$) puanlarının pozitif doğrultuda Obsesif İnanış puanlarını yordadığı saptanmıştır.

4.3.3 İlişki inançları ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için yapılan regresyon analizinin incelenmesi

İlişki İnançları Ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu amaçla yapılan regresyon analizine Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği ve Obsesif İnanış Ölçeği'nin alt boyutları atanmış ve “enter” yöntemi seçilmiştir. Anlamlı olan parametrelerin dahil edildiği regresyon modeli, bu metot sonucunda tahmin edilmiştir. Analizin sonucu Çizelge 4.20'de verilmiştir.

Çizelge 4.20: İlişki İnançları Ölçeği'nin Yordayıcılarını Bulmak İçin Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	sh	Beta	t	F	R ²
Sabit (a)	53,534	8,580		6,239***		
Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik	10,482	10,865	2,539	0,965		
Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik	-11,496	10,856	-2,785	-1,059	22,712***	0,360
Sorumluluk/Tehdit Algısı	0,166	0,160	0,098	1,034		
Mükemmeliyetçilik/Kesinlik	0,293	0,149	0,178	1,969*		
Düşüncelerin Önemi/Kontrolü	0,612	0,165	0,288	3,717***		

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Çizelge 4.20'ye göre anlamlı çıkan parametreler dahilinde kurulan modelin istatistiksel değerlendirmede anlamlı derecede olduğuna ulaşılmıştır ($F(5,202)=22,712$; $p<0,001$). Kurulan modelde Mükemmeliyetçilik/Kesinlik ve Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut total puanları yordayıcı parametre olarak görülmüştür. Kurulan model İlişki İnançları Ölçeği'nin total puanının %36,0'luk kısmını açıklamaktadır. Regresyon katsayılarına bakıldığında Mükemmeliyetçilik/Kesinlik ($\beta= 0,178$, $p< .05$) ve Düşüncelerin Önemi/Kontrolü ($\beta= 0,288$, $p< .05$) puanlarının pozitif doğrultuda İlişki İnançları puanlarını yordadığı saptanmıştır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmanın temel amacı, geç ergenlik dönemindeki bireylerin zihinselleştirme kapasitesi, obsesif inanışlar ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirmeleri arasındaki ilişkinin Demografik Bilgi Formu'nda yer alan sorulara göre incelenmesi ve katılımcıların zihinselleştirme kapasitesi, obsesif inanışları ve ilişki inançları arasındaki ilişkilerin belirlenmesidir. Bu amaçla, tartışma bölümünde, araştırma bağlamında toparlanmış sonuçlar literatürde yapılmış önceki çalışmaların bulgusal saptamaları ile karşılaştırılarak ele alınmakta ve ilgili bölümler araştırmanın bulgular kısmındaki başlıklara göre oluşturulmaktadır. Alanyazında zihinselleştirme ve obsesif inançları temel alan araştırmalar kısıtlı olduğundan, tartışmada farklı örneklerle ilgili çalışmalara da alan açılmaktadır.

5.1 Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, cinsiyetlerine göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Zihinselleştirme ile ilgili sınırlı çalışma yapılmıştır. Bununla birlikte yetişkinlerde ve ergenlerde yapılan önemli sayıda çalışmada kadınların sosyal biliş görevlerinde erkeklere göre daha iyi performans sergileme eğiliminde olduğu saptanmıştır (Baron-Cohen ve ark., 2001; Bosco, Gabbatore, & Tiras, 2014; Kirkland ve ark., 2013; Van der Graaff ve ark., 2014). Bunun yanında kadınların sosyal biliş görevlerinde iyi performans gösterme avantajıyla ilgili belirli faktörler ve süreçler belirsizliğini korumaktadır (Rutherford ve ark., 2012; Van der Graaff ve arkadaşları, 2014). Zihinselleştirme alanında yapılan kısıtlı çalışmalar cinsiyetin, zihinselleştirme bozulmalarında yordayıcı bir özelliği olduğunu göstermiştir. 12-17 Yaş aralığındaki ergen bireylerle yapılan bir araştırmada erkeklerin zihinselleştirmenin alt boyutlarından hipermentalize etme hatalarında kadınlardan daha yüksek aldığı saptanmıştır (Poznyak ve ark. 2019). Geç ergenlik dönemindeki bireylerle daha önce

yapılan çalışmada da benzer gözlemler tartışılmıştır (Fossati ve ark., 2018). Bu çalışmalarda cinsiyet ve zihinselleştirme arasındaki ilişkinin doğasını daha net ortaya koyabilmek için yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Erkeklerin, kadınlara görece hipermentalizasyon etme hatalarına yatkın olmasına sebep olabilecek etkenler göz önüne alındığında, erkeklerin daha geç ergenliğe girme eğilimi (Susman ve ark., 2010) ve ergenlik değişimlerinin sosyal bilişsel performansta yarattığı dalgalanmaların etkisi göz önünde bulundurulabilir (Keulers, Evers, Stiers, & Jolles, 2010; McGivern ve ark., 2002). Ülkemizin geç ergenlik dönemindeki bireyleriyle yapılan bu çalışmada kadın ve erkekler arasında zihinselleştirme kapasitesi bağlamında herhangi bir farklılık çıkmamasının olası sebeplerinin ergenliğin dalgalı kısımlarının görece hafiflemesi ve kültürel farklılıklar olabileceği düşünülmektedir. Zihinselleştirmenin bakım veren ve çocuk ilişkisinde geliştiği temelinden yola çıkarak, ebeveynlerin kültüre has tutumları ve yine kültüre has sosyalleştirme amaçları çocukların zihinselleştirme özelliklerinde etkili olacağı düşünülmektedir (Halfon ve Coşkun, 2021).

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, cinsiyetlerine göre obsesif inanış alt boyutlarından, düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre erkek katılımcılarda bu düzeyin kadın katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, cinsiyetlerine göre obsesif inanış alt boyutlarından, sorumluluk/tehdit algısı ve mükemmeliyetçilik/kesinlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında obsesif inanışlar ile ilgili çalışmaların henüz başlangıç aşamasında olduğu ve birbirinden farklı bulgulara sahip olduğu görülmektedir. Akbalık (2018), tarafından yapılan çalışmada, bulgularla doğru orantılı olarak, erkeklerde obsesif inanış alt boyutlarından düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyi kadınlardan daha yüksek çıkmıştır. Bunun aksine yapılan bazı araştırmalarda cinsiyetin obsesif inanışlar bağlamında herhangi bir farklılaşmaya sebep olmadığı saptanmıştır (Arısoy, 2019; Özen, 2019). Ek olarak, Kuru (2017) tarafından yürütülen çalışmada ise erkeklerde obsesif inanış alt boyutlarından mükemmeliyetçilik/kesinlik düzeyi kadınlardan daha yüksek çıkmıştır. Araştırmada düşüncelerin önemi/ kontrol düzeyinin erkelerde yüksek çıkmasının sebebinin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Düşüncelerin

kontrolü, düşünceler, hayaller ve davranışlar üzerinde sürekli bir kontrol gerekliliği duymak olarak tanımlanır. Bu bağlamda, kişi sürekli kesin ve net yargılara ulaşma çabası içerisindedir (OKBÇG, 1997). Ülkemizde kadın ve erkeklerin güç ve kontrol meselelerinde farklı mesajlar olarak yetiştirilmesi, erkeklerin düşüncelerinde kontrol kurma çabasının bir göstergesi olabilir.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, cinsiyetlerine göre ilişki inançları alt boyutlarından her şeyi birlikte yapmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmasıdır. Buna göre erkek katılımcılarda bu düzeylerin kadın katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, cinsiyetlerine göre ilişki inançları alt boyutlarından, birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, birbirimizin zihnini okumalıyız ve romantik idealizm düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alandaki diğer çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır. Araştırma bulgularını destekleyen çalışmalardan biri 2018 yılında üniversite öğrencileri arasında ilişki inançlarının cinsiyet üzerinden incelenmesiyle bulunmuştur. Yine bu çalışmada da erkeklerde, ilişki inançları alt boyutlarından her şeyi birlikte yapmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz yönündeki inançlar kadınlardan daha yüksek saptanmıştır (Tuncer 2018). Alandaki ilgili diğer çalışmalara bakıldığında Sprecher ve Metts (1999), Sharp ve Ganong (2000), Demirtas-Zorbaz, Ulas ve Kepir-Savoly'in (2015) bulguları da erkeklerin işlevsel olmayan romantik ilişki inançlarının kadınlara göre daha fazla olduğu yönündedir. Benzer şekilde, Gizir'in araştırma bulguların da üniversite dönemindeki erkeklerin romantik ilişkilere yönelik inançlar arasında yer alan her şeyi birlikte yapmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz inançları alt boyutlarında kızlara göre daha yüksek puan aldıklarını saptanmıştır (Gizir 2013). Yine bulgularla doğru orantılı olarak Sharp ve Ganong yaptıkları çalışmada erkek katılımcıların, kadın katılımcılara göre daha yüksek ilişki inançlarına sahip olduklarını bulmuşlardır (Sharp ve Ganong 2000). Bununla birlikte erkeklerin, kadınlara oranla içinde buldukları romantik ilişkilerin kendileri tarafından kontrol edildiği ya da bu ilişkilerde baskın olan tarafın kendileri olduğuna dair bir inanç olduğunu da göstermişlerdir (Abowitz ve ark.

2009). İlişki inançlarının cinsiyet üzerinden farklılaşmasının en temel sebeplerinden birinin toplumsal cinsiyet rolleri olduğu düşünülmektedir. Atanan cinsiyete yönelik sosyal öğretilerin, farklı sorumluluklar ve beklentilerle yetiştirilmenin ilişkiye dair inançları etkilemesi kaçınılmazdır. Bu farklılaşmanın, kadın ve erkeğe yüklenen toplumsal rolleri, beklentileri, tutumları ve kişilerin bu farklılıklar bağlamında cinsiyetlerinden beklenen yönde sosyalleşmelerinden kaynaklandığı belirtilmektedir (Honeycutt ve Cantrill 2001). Çağımızda romantik ilişkilerde eşitlik temelli tutumların savunulmasının yanı sıra romantik ilişkilerde cinsiyet üzerinden güç ya da kontrol meselelerini inceleyen çalışmalarda erkek katılımcıların baskın olduğu saptanmıştır (Blair ve ark. 2001; Peplau 1994). Bu doğrultuda elde edilen bulgular, alandaki diğer çalışmalardan edinilen bilgiler bağlamında değerlendirildiğinde erkeklerin, ilişki inançlarının her şeyi birlikte yapmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz alt boyutlarında anlamlı olarak yüksek çıkmasının sebepleri arasında kendilerini ilişki içerisinde güçlü ve baskın karakter olarak görmeleri vardır (Gizir 2013).

5.2 Katılımcıların Yaşına Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, yaşlarına göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Yaş, doğru zihinselleştirme puanları ile pozitif ve zihinselleştirme hataları ile negatif ilişkilendirilmiştir. Yaşla birlikte, ergenin olgunlaşan zihninde, zihinsel durum bilgisi daha da donanımlı hale gelebilir; bu, başkalarının zihinsel durumlarını anlama yeteneğinin ergenliğin erken evrelerinden geç evrelerine kadar geliştiğini gösteren araştırmalarla tutarlıdır (Dumontheil ve ark., 2010). Bununla birlikte alanyazında yapılan sınırlı araştırmalarda ilginç bir şekilde yaş, regresyon modellerinde hipermentalize etme hatalarını öngörmemiştir (Poznyak ve ark. 2019). Bu çalışmanın örneklemini 18-22 yaş aralığında olan geç ergenlik dönemindeki bireyler oluşturmaktadır, zihinselleştirme kapasitesi ile yaş arasında anlamlı bir ilişki saptanamamasının sebebinin bu sınırlandırılmış yaş aralığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, yaşlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinde istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre 19-20 yaş aralığında olan katılımcılarda bu düzeyin, 18-19 yaş aralığı, 20-21 yaş aralığı ve 21-22 yaş aralığında olan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı Şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, yaşlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, sorumluluk/tehdit algısı ve mükemmeliyetçilik/kesinlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Sınırlı alanyazın incelendiğinde niversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada obsesif inanış alt boyutlarından düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinin 25-30 yaş grubunda olanların, 18-24 yaş ve 31 yaş ve üstü yaş grubunda olanlardan anlamlı düzeyde daha yüksek puan ortalamalara sahip oldukları saptanmıştır (zen, 2019). Bununla birlikte Tümkaya ve arkadaşları (2015) ve Cevheri'nin (2018) alışmalarında farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Tümkaya ve arkadaşları (2015) ve Cevheri (2018) tarafından yapılan çalışmalarda, yaşın obsesif inançlar bağlamında herhangi bir farklılaşmaya sebep olmadığı sonucu saptanmıştır. Bu çalışmada 19-20 yaş aralığında obsesif inanışların alt boyutlarından düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinin yüksek çıkma sebebinin Türk toplumunda erişkinliğe geçiş yaşının 18 olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Buna göre, 18 yaşından sonraki dönemde bireyler erişkin gibi düşünme yönünde yoğun bir kontrol çabasına girmiş olabilirler.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, yaşlarına göre ilişki inançları alt boyutlarından birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve romantik idealizm düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmasıdır. Buna göre 21-22 yaş aralığında olan katılımcılarda bu düzeyin, 18-19 yaş aralığı, 19-20 yaş aralığı ve 20-21 yaş aralığında olan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı Şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Alanyazın incelediğinde genellikle yaş arttıķa artan romantik ilişki deneyimleri, kişilerin daha akılcı beklentiler geliştirmesini sağladığı görülmektedir. Sosyal ğrenme teorisi perspektifinden bunun sebebi, ilişki deneyimlerinin artmasıyla bireylerin düşüncelerini ve davranışlarını Őekillendirme kapasitelerinin gelişmesidir (Dembo, 1991; akt. Demirtas-Zorbaz, Ulas ve Kepir-Savoly, 2015). Kkarıslan ve Gizir (2014) tarafından yapılan çalışmalar bu düşünceyle paralellik göstermektedir. Literatürde bu araştırmanın bulgularına benzer bir sonuca ulaşılmamıştır. Bunun sebebi çalışmalarda yaş aralığlarının farklılık

göstermesi ve üniversite öğrencileri örneklemelerinin yaş aralıklarına ayrılmadan incelenmesidir. Fakat literatürdeki bilgilerle çalışmaya uygun değerlendirmeler yapmak mümkündür. Erikson'ın gelişim evreleri açısından erginliğe geçiş aşaması oldukça uzun bir zaman dilimini kapsar ve bu süreç ilişki inançlarının farklılık göstermesine neden olmaktadır (Van Der Zee ve Hembrecht, 2009). Buradan yola çıkarak, yaş ilerledikçe ilişki inançlarının değişiklik gösterdiği söylenebilir. Bununla birlikte alanyazında ilişki inancı ve yaş arasında anlamlı bir ilişki saptamayan çalışmalar da mevcuttur (Hamamcı, 2005; Bilge ve Arslan, 1999; Özkan, 2016).

5.3 Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik

Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, eğitim durumlarına göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında daha önce eğitim ve zihinselleştirme arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatür incelendiğinde ise daha önce değinildiği gibi yaş almakla ergenin zihni, zihinselliğe daha donanımlı hale gelebilir; bu, ergenin diğerlerinin zihinsel durumlarını kavrama becerisinin ergenliğin erken evrelerinden geç evrelerine kadar geliştiğini gösteren araştırmalarla tutarlıdır (Dumontheil ve ark., 2010). Bu bağlamda özellikle erken ergenlik döneminde eğitim düzeyi ve zihinselleştirme kapasitesi arasında anlamlı bir ilişki saptanması beklenebilir. Bu araştırmada anlamlı bir farklılaşma saptanamamasının sebebinin, araştırmanın örnekleminin geç ergenlik dönemindeki bireylerden oluşmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, eğitim durumlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre eğitim durumu lise olan katılımcılarda bu düzeyin eğitim durumu lisans olan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, eğitim durumlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, sorumluluk/tehdit algısı ve mükemmeliyetçilik/kesinlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında eğitim ve obsesif inanışlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bununla birlikte, literatürde obsesif inanç geliştiren bireylerin anne-babalarının eğitim düzeyini araştıran bir çalışma mevcuttur (Aydın ve Konyalıoğlu, 2011). Bu çalışmada annenin eğitim düzeyinin artmasının bireyde görülen psikolojik semptomlar üzerinde azaltıcı etkisi olduğu saptanmıştır. Annenin eğitim seviyesi ilkokul ve ortaokul bandında bulunuyorsa psikolojik semptomların artış gösterdiği, lise bandında bulunuyorsa herhangi bir ilişki olmadığını, annenin eğitim seviyesi lisans ve üzeri bandında ise semptomlarda azalma görüldüğü belirtilmiştir. Bunun yanında, obsesif inanışların alt boyutlarından sorumluluk/tehlike beklentisi ve düşünceleri kontrol etme/önem verme düzeylerinin sıra ortalamaları göz önünde bulundurulduğunda en yüksek ortalamanın babanın eğitim seviyesinin okuryazar olmadığı grupta olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada lise mezunlarının obsesif inanış alt boyutu düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinde farklılık göstermesinin nedeni çalışmanın örnekleminde en düşük eğitim seviyesini temsil etmesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, eğitim durumlarına göre ilişki inançları düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığıdır. Alanyazında ilişki inançları ve eğitim ilişkisini inceleyen pek çok çalışma bulunmasına da benzer sonuçlara ulaşan çalışmaya rastlanmıştır (Yurtal, 1999). Bununla birlikte İlişki inançları ve eğitim arasında anlamlı bir farklılık tespit edilen çalışmalara da rastlanılmıştır (Bilge ve Arslan, 1999; Savaş, 2021). Küçükarslan ve Gizir (2014) çalışmalarında ilişki inancını sınıf düzeyinde ele almışlardır. Bu bağlamda son sınıf öğrencilerin birinci sınıflara göre aşkı daha gerçekçi değerlendikleri ortaya koyulmuştur.

5.4. Katılımcıların Güncel Romantik İlişki Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, güncel romantik ilişkiye göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında zihinselleştirme ve güncel romantik ilişki durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, güncel romantik ilişki durumlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, sorumluluk/tehdit algısı düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığıdır. Buna göre romantik ilişkisi

olan katılımcılarda bu düzeyin romantik ilişkisi olmayan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Romantik ilişkinin getirdiği ilişki sorumlulukların ve bunun oluşturduğu baskının sorumluluk/tehdit algısını tetikleyebileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, güncel romantik ilişki durumuna göre obsesif inanış alt boyutlarından, mükemmeliyetçilik/kesinlik ve düşüncelerin önemi/kontrolü düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında obsesif inançlar ve güncel romantik ilişki durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, güncel romantik ilişki durumlarına göre ilişki inançları düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde, Gizir (2013) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada, daha önce romantik bir ilişki yaşayıp, şu an romantik bir ilişki içerisinde olmayan bireylerin ilişkiler üzerine daha fazla işlevsel olmayan inançlara sahip olduğu saptanmıştır. Yine üniversite öğrencileri ile Küçükarslan (2011) tarafından yapılan bir çalışmada, şu an romantik bir ilişki içerisinde bulunan grupların, bulunmayanlara görece daha çok işlevsiz romantik ilişki inançlarına sahip olduklarını saptanmıştır. Bu çalışmada güncel romantik ilişki içerisinde olmanın ilişki inançlarıyla ilişkili çıkmamasının, partneri olmayan katılımcıların çoğunluğu oluşturmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

5.5 Katılımcıların Daha Önceki Romantik İlişki Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önceki romantik ilişkiye göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında zihinselleştirme ve daha önceki romantik ilişki durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önceki romantik ilişki durumlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre daha önce romantik ilişkisi olan katılımcılarda bu düzeyin daha önce romantik

ilişkisi olmayan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Daha önce ilişki hikayesi olan kişilerin ilişkilere dair kalıplaşmış düşünceler geliştirme olasılığının yüksek olabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önceki romantik ilişki durumlarına göre obsesif inanış alt boyutlarından, sorumluluk/tehdit algısı ve mükemmeliyetçilik/kesinlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında obsesif inançlar ve daha önceki romantik ilişki durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önceki romantik ilişki durumlarına göre ilişki inançları düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamasıdır. Alanyazın incelendiğinde, Gizir (2013) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada, daha önce romantik bir ilişki yaşayıp, şu an romantik bir ilişki içerisinde olmayan bireylerin ilişkiler üzerine daha fazla işlevsel olmayan inançlara sahip olduğu saptanmıştır. Yine üniversite öğrencileri ile Küçükarslan (2011) tarafından yapılan bir çalışmada, şu an romantik bir ilişki içerisinde bulunan grupların, bulunmayanlara görece daha çok işlevsiz romantik ilişki inançlarına sahip olduklarını saptanmıştır.

5.6 Katılımcıların Anne-Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, anne-babanın hayatta olma durumlarına göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre anne-babası hayatta olan katılımcılarda bu düzeylerin anne-babası hayatta olmayan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Alanyazında zihinselleştirme ve anne-babanın hayatta olma durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bununla birlikte Etel ve Yağmurlu (2015) tarafından kurumda yetişen Türk çocuklarında zihin kuramı becerileri üzerine yapılan çalışmada bu çocukların batı modelinde ilerlediğini, bilgiye erişme becerilerinin farklı inançları anlama becerilerinden daha sonra geliştiği saptanmıştır. Bu çocuklar sürekli akranlarla ve çeşitli insanlarla iç içe oldukları için değişik düşünce ve bakış açılarına daha fazla maruz kalabilirler. Bu çeşitlilik farklı bakış açılarını anlamakta

daha beceriklilik sağlayabilir. Bu bilgiler ışığında çalışmada zihinselleştirme kapasitesinin anne-babası hayatta olmayanlarda daha gelişmiş saptanmasının sebebinin çeşitliliğe maruz kalmaktan kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Halfon ve Coşkun, 2021).

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, anne-babanın hayatta olma durumuna göre obsesif inanış düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Özen (2019) tarafından yapılan çalışmada, bulgularla orantılı olarak, üniversite öğrencilerinin obsesif inançların anne-babanın hayatta ya da bireyin hayatında olma ya da olmama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği yorumu değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, anne-babanın hayatta olma durumlarına göre ilişki inançları düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamasıdır. Alanyazında ilişki inançları ve anne-babanın hayatta olma durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

5.7 Katılımcıların Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumuna Göre Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeylerinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önce psikolojik destek alma durumuna göre zihinselleştirme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında zihinselleştirme ve daha önce psikolojik destek alma durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Çalışma sonucunda geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önce psikolojik destek alma durumuna göre obsesif inanış alt boyutlarından, düşüncelerin önemi/kontrolü düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Buna göre daha önce psikolojik destek almayan katılımcılarda bu düzeyin daha önce psikolojik destek alan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önce psikolojik destek alma durumuna göre obsesif inanış alt boyutlarından, sorumluluk/tehdit algısı ve mükemmeliyetçilik/kesinlik düzeylerinde istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında obsesif inançlar ve daha önce psikolojik destek alma durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada daha önce psikolojik destek alma ve obsesif inanış alt boyutu düşüncelerin önemi/kontrolü arasında negatif yönlü bir ilişki saptanmasının sebebinin psikolojik destek ile birlikte düşünceler üzerinde fazla kontrol çabasının azaldığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önce psikolojik destek alma durumuna göre ilişki inançları alt boyutlarından birbirimizin zihnini okumalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmasıdır. Buna göre daha önce psikolojik destek almayan katılımcılarda bu düzeylerin daha önce psikolojik destek alan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte geç ergenlik dönemindeki bireylerin, daha önce psikolojik destek alma durumuna göre ilişki inançları alt boyutlarından birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, her şeyi birlikte yapmalıyız ve romantik idealizm düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir. Alanyazında ilişki inançları ve daha önce psikolojik destek alma durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada daha önce psikolojik destek alma ve ilişki inançları alt boyutu birbirimizin zihnini okumalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeyleri arasında negatif yönlü bir ilişki saptanmasının sebebinin psikolojik destek ile birlikte ilişkilere dair işlevsel olmayan inançların yeniden değerlendirilmesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

5.8 Katılımcıların Zihinselleştirme Kapasitesi, Obsesif İnanış ve İlişki İnançları Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması

Çalışmada ele alınan değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde elde edilen bulgular; Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik ve Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutları ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı ve Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı negatif doğrultuda zayıf bir ilişki saptanmıştır. Başka bir deyişle zihinselleştirme hataları ile abartılmış sorumluluk ve düşünceler üzerinde kontrol

kurma çabası arasında ters yönlü zayıf bir ilişki vardır. Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik ve Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutları ile Obsesif İnanış Ölçeği'nin Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Buna göre zihinselleştirme hataları ile kusursuzluk gayesi arasında bir ilişki bulunmamıştır. Alanyazında obsesif kompulsif bozukluk gelişiminde zihinselleştirme kapasitesinde bozulmaların gelişimsel açıdan etkilenme faktörlerini araştıran herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bununla birlikte literatürde az sayıda da olsa obsesif kompulsif bozuklukta zihin kuramının araştırıldığı çalışmalar mevcuttur. Sayın ve arkadaşları (2010), tarafından obsesif kompulsif tanılı bireylerle yapılan çalışmada zihin kuramı bağlamında birinci ve ikinci düzey yanlış inanç testinde bozulma olmadığı saptanmıştır. Araştırmacılar bu sonuçtan yola çıkarak obsesif kompulsif tanılı kişilerin kendi düşünceleri ve diğerlerinin düşünceleri arasında ayırım yapabildiği, bu becerinin sanrı ve varsanı gelişiminden korumuş olduğu ve bu hastalar için obsesyonların oluşmasında ileri düzey zihin kuramı becerilerinde bozulmaların rolünün olabileceğini belirtmişlerdir. Mavrogiorgou ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmada temel zihin kuramı becerilerinin, obsesif kompulsif bozukluk tanılı kişilerde korunmuş olduğunu saptanmıştır. Bu çalışmada herhangi bir farklılığın saptanamamış olmasının çalışmanın örneklem seçimi ve büyüklüğü ile ilişkilendirilebileceği yorumu getirilmiştir. Bunun yanında bazı çalışmalarda erişkin dönemde zihin kuramı bozukluğu obsesif kompulsif bozuklukta sınırlı verilerle saptanmıştır (Sayın ve ark., 2010; Mavrogiorgou ve ark. 2016; Buhlmann ve ark. 2015; Pino ve ark., 2016). Buna benzer olarak Dağdelen (2016) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları obsesif kompulsif bozukluğun şiddeti ile zihin kuramı testlerinde başarısızlık oranları arasında korelasyon olabileceği öngörülmüştür. Obsesif kompulsif bozukluğun şiddeti fazla olan hastaların birinci düzey zihin kuramı testlerinin genel değerlendirmesinde başarısızlık oranlarının daha yüksek olduğu saptanmışken diğer zihin kuramı testlerindeki performansların obsesif kompulsif bozukluğun şiddetine bağlı olarak değişmediği görülmüştür. Bu çalışmada zihinselleştirme hataları ile obsesif inanışların sorumluluk ve tehdit algısı ve düşünceler üzerinde kontrol çabası ile negatif ilişkili çıkması zihin kuramı alanında yapılan bazı çalışmalarını destekler niteliktedir. Obsesif inanışların bir boyutuyla zihinselleştirme kapasitesindeki iki uç hata varlığında saptanamaması, zihinselleştirme kapasitesinin obsesif inanışların varlığında korunduğunun göstergesidir. Bununla birlikte obsesif inanışların

varlığında olgun ve işlevsel bir zihinselleştirme kapasitesinden bahsetmek için yeni araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim zihinselleştirmenin güvenli bağlanmada olgunlaşarak gelişmesinin yanı sıra bir diğer gelişim nedeni de çevreden gelen tehditlerdir. İlişkiler ihmal ve istismar edici olduğunda zihinselleştirme yalnızca buradaki tehdidi okumak için aktifleşmez ek olarak savunma ve uzlaşmaları da mümkün kılar. Bu sebeple zihinselleştirme zedeleyici ve tehdit edici durumlarda da öğrenilir (Fonagy ve Target, 2006; Fonagy ve ark., 2007). Buna bağlı olarak ise zihinselleştirme yetileri ötekilere tehdit, sömürü ya da zarar verme hedefleriyle kullanılabilir (Fonagy ve Target, 2006; Fonagy ve ark., 2007; Sharp 2006). Bu uygun kullanılmış bir zihinselleştirme becerisi olmasının yanı sıra kısmi zihinselleştirme anlamına gelir, bunun en temel sebebi buradaki zihinselleştirmede, zihinselleştirmenin yapı taşlarından biri olan empatinin eksikliğidir (Sharp, 2006). Bir başka deyişle zihinsel durumlarla etkileşim halinde olan uygun duygulanımlar olmaksızın zihinselleştirme yapmak anlamına gelir. Duygusal bilinçten kopuk olması nedeniyle, empati kurulmaksızın zihin okuma deneyimi yetersiz bir zihinselleştirme olarak yorumlanır. Bu sebeple zihinsel duruma uygun duygulanımların yokluğu zihinselleştirme açısından önemli bir boşluk yaratmaktadır (Fonagy ve Target, 2006; Fonagy ve ark., 2007). Bu bağlamda araştırmada obsesif inanışların varlığında zihinselleştirme kapasitesinin korunmuş olduğunun bulgulanmasının yanı sıra zihinselleştirme becerilerinin tam ve eksiksiz kullanılıp kullanılmadığının belirlenimi için yeterli bir bulgu olmadığı ve bu alanda araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik ve Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik alt boyutları ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, Birbirimizin zihnini okumalıyız, Her şeyi birlikte yapmalıyız, Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız, Birbirimizi değiştirebilmeliyiz ve Romantik İdealizm alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı negatif doğrultuda zayıf bir ilişki saptanmıştır. Başka bir deyişle zihinselleştirme hataları ile romantik ilişkiye yönelik işlevsel olmayan inançlar arasında ters yönde anlamlı bir ilişki vardır. Alanyazında zihinselleştirme kapasitesi ve romantik ilişkilere dair inançlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bununla birlikte zihinselleştirme kapasitesinin ve yetişkin dönemindeki ilişkilerin erken dönem bağlanma stilleriyle oldukça ilişkili olduğu bilinmektedir. Buna göre yaşamın ilk

evrelerinde bakım verenle bebek arasındaki etkileşimlerle şekil alan ve içselleştirilen bağlanma stilleri (Bowlby, 1973), yaşamın ilerleyen evrelerinde de kişinin kendilik değerlendirmelerini ve ötekilerle geliştirdiği ilişkileri etkilemektedir (Bowlby, 1988; Ainsworth, 1989). Mikulincer ve Shaver'e (2007, s.369) göre, gelişimsel olarak güvenli bağlanmada bakım veren ile bebek arasında yaşanan sevgi, ilgi, bakıma ilişkin tekrarlayıcı olumlu deneyimler etkili olmakta ve bu deneyimler kişilerin ruhsal iyi oluş halinde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Bunun tam tersi olarak da gelişimsel açıdan güvenli bağlanmanın gerçekleşmemesi ve bakım veren ile bebek arasında sevgi, ilgi ve istikrarlı olumlu deneyimlerin yaşanmaması kişilerin ruhsal iyilik hallerini negatif doğrultuda etkilemektedir. Bununla birlikte önceden de değinildiği gibi zihinselleştirmenin güvenli bağlanmada olgunlaşarak gelişmesinin yanı sıra bir diğer gelişim nedeni de çevreden gelen tehditlerdir. İlişkiler zedeleyici olduğunda zihinselleştirme yalnızca buradaki tehdidi okumak için aktifleşmez ek olarak savunma ve uzlaşmaları da mümkün kılar. Bu sebeple zihinselleştirme tehdit edici durumlarda da öğrenilir (Fonagy ve Target, 2006; Fonagy ve ark., 2007). Buna bağlı olarak ise zihinselleştirme yetileri ötekilere tehdit, sömürü ya da zarar verme hedefleriyle kullanılabilir (Fonagy ve Target, 2006; Fonagy ve ark., 2007; Sharp 2006). Araştırmada zihinselleştirme hataları ile işlevsel olmayan ilişki inançları arasında negatif yönlü ilişki saptanması, ilişki inançlarına dair akılcı olmayan atıflar yapılabildiğinde zihinselleştirmede kesinlik ve belirsizlik hatalarının olmadığını göstermiştir. Bu inançların da yine zihinselleştirmede bozulmalar durumunda mevcut olmaması bu inançlar varlığında zihinselleştirmenin korunduğunu bulgulamaktadır. Bu bağlamda araştırmada ilişkiye dair işlevsel olmayan inançların varlığında zihinselleştirme kapasitesinin korunmuş olduğunun bulgulanmasının yanı sıra zihinselleştirme becerilerinin tam ve eksiksiz kullanılıp kullanılmadığının belirlenimi için yeterli bir bulgu olmadığı ve bu alanda araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı, Mükemmeliyetçilik/Kesinlik ve Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutları ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, Birbirimizin zihnini okumalıyız, Birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve Romantik İdealizm alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır. Obsesif İnanış Ölçeği'nin Sorumluluk/Tehdit Algısı ve

Mükemmeliyetçilik/Kesinlik alt boyutları ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Birbirimizi değiştirebilmeliyiz ve Her şeyi birlikte yapmalıyız alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif doğrultuda zayıf düzeyde bir ilişki vardır. Obsesif İnanış Ölçeği'nin Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyut ile İlişki İnançları Ölçeği'nin Ölçeği'nin Birbirimizi değiştirebilmeliyiz ve Her şeyi birlikte yapmalıyız alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif doğrultuda orta düzeyde bir ilişki vardır. Buna göre obsesif inanışlar ile romantik ilişkiye yönelik işlevsel olmayan inançlar arasında doğrusal yönde anlamlı bir ilişki vardır. Akkaya ve Yılmaz (2021), tarafından hazırlanan derlemede bağlanma tarzları ve bilişsel çarpıtmalar ilişkilerde görülen obsesif kompulsif belirtilerin risk etmenleri olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda güvensiz bağlanma stillerinden özellikle kaygılı bağlanma alt türünün (Brandes ve ark., 2020; Doron ve ark., 2013; Yıldırım, 2018) ve düşük düzeyde benlik değerinin (Kabiri ve ark., 2017; Trak ve Inozu, 2019) hem ilişkiye dair hem de partnere dair obsesif kompulsif belirtilerin ortaya çıkmasında ve sürdürülmesinde etken olduğu obsesif kompulsif tanılı bireylerle gerçekleştirilen çalışmaların sonucunda ortaya çıkmıştır. Birey kendi değerini, ötekiyle kurduğu etkileşimler üzerinden belirlediğinde ve bu belirleme neticesinde kendiyile ilgili olumlu olmayan bir algıya vardığında, sahip olunan tanıdan bağımsız olarak, bunun ruhsal iyi oluş üzerinde yıkıcı etkiler görülebileceği söylenebilir (Hisli ve Yaka, 2010; Trak ve Inozu, 2019). Bu bağlamdan ele alındığında benliğin, özellikle ilişkiler yüzünden olumsuz algılanmasının, hem obsesif kompulsif belirtileri doğuran hem de bu belirtiler nedeniyle kişinin daha da olumsuz duygular yaşamasına ve belirtilerin gittikçe şiddetlenmesine sebep olan bir kısır döngü oluşturabileceği düşünülmektedir. Araştırmada obsesif inanışlar ile işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında pozitif yönlü bir ilişki saptanması obsesif inançlara sahip bireylerin romantik ilişkilerin doğasına, romantik ilişkideki kendiliğe ve romantik ilişkideki partnere dair akılcı olmayan atıflar yapabildiğini göstermektedir. Bu bağlamda kontrol kurma çabası ve yoğun sorumluluk duygularının ortak kesişim kümesi oluşturduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda obsesif inanışlar ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin aydınlatılması için daha çok araştırma yapılabilir.

Değişkenlerin birbirlerini yordama düzeyleri incelendiğinde, Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için kurulan modelde Sorumluluk/Tehdit Algısı alt boyutu yordayıcı parametre olarak görülmüştür. Obsesif İnanış Ölçeği'nin

yordayıcılarını bulmak için kurulan modelde Yansıtıcı İşleyişte Kesinlik, Yansıtıcı İşleyişte Belirsizlik, Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız ve Birbirimizin zihnini okumalıyız alt boyutları yordayıcı parametre olarak görülmüştür. İlişki İnançları Ölçeği'nin yordayıcılarını bulmak için kurulan modelde Mükemmeliyetçilik/Kesinlik ve Düşüncelerin Önemi/Kontrolü alt boyutu yordayıcı parametre olarak görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın amaç ve alt amaçları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlardan yola çıkarak geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

6.1 Sonuç

Çalışma geç ergenlik dönemdeki bireylerin çalışmada yer alan değişkenlere göre zihinselleştirme kapasitesileri, obsesif inanış ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir:

Geç ergenlik dönemindeki bireylerde zihinselleştirme hatalarının cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna, güncel romantik ilişki durumuna, daha önceki romantik ilişki durumuna ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte anne-babanın hayatta olma durumuna göre zihinselleştirme hatalarında anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır. Bu farklılaşmaya göre anne-babası hayatta olmayan genç bireylerde zihinselleştirme hatalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Geç ergenlik dönemindeki bireylerde obsesif inanışlar geliştirmenin düşünceler üzerinde kontrol kurma çabası bağlamında cinsiyete, yaşa, eğitim durumu, daha önceki romantik ilişki durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır. Buna göre kadınlara göre erkekler, 18-22 yaş aralığı içerisinde özellikle 19-20 yaş aralığındaki gençler, lisans eğitimi almış bireylere göre lise eğitimi almış bireyler, daha önce ilişkisi olmayanlara göre olanlar ve daha önce psikolojik destek alanlara göre almayanlar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Obsesif inanışlar geliştirmenin abartılmış sorumluluk duyma bağlamında romantik ilişki içinde olma durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır. Buna göre romantik ilişkisi olmayanlara göre olanlar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir sonucuna ulaşılmıştır.

Geç ergenlik dönemindeki bireylerde romantik ilişkilere yönelik işlevsel olmayan inançlar geliştirmenin her şeyi birlikte yapmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeylerinde cinsiyete göre farklılaşma saptanmıştır. Buna göre kadınlara göre erkekler istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir. Birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve romantik idealizm düzeylerinde yaşa göre farklılaşma saptanmıştır. Buna göre 18-22 yaş aralığı içerisinde özellikle 21-22 yaş aralığındaki gençler istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir. Birbirimizin zihnini okumalıyız, birbirimizin bütün ihtiyaçlarını karşılamalıyız ve birbirimizi değiştirebilmeliyiz düzeylerinde daha önce psikolojik destek alma durumuna göre farklılaşma saptanmıştır. Buna göre daha önce psikolojik destek alanlara göre almayanlar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bu inançlara sahiptir. Bununla birlikte işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirmenin eğitim durumu, romantik ilişki içinde olma durumu, daha önceki romantik ilişki durumu ve anne-babanın hayatta olma durumuna göre farklılaşmadığı saptanmıştır.

Araştırmada kullanılan değişkenler arasındaki ilişkiye bakıldığında, geç ergenlik dönemindeki bireylerde zihinselleştirme hataları ile obsesif inanış düzeylerinden abartılmış sorumluluk duyma ve düşünceler üzerinde kontrol kurma çabası arasında negatif doğrultuda, zihinselleştirme hataları ile işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında negatif doğrultuda, obsesif inanışlar ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında pozitif doğrultuda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Obsesif inanış düzeylerinden abartılmış sorumluluk duymanın zihinselleştirme hatalarını negatif doğrultuda yordadığı; zihinselleştirme hatalarından yansıtıcı işleyişte kesinlik ve ilişki inançları düzeylerinden birbirimize karşı tamamen açık ve dürüst olmalıyız ve birbirimizin zihnini okumalıyız inançlarının obsesif inanışları negatif doğrultuda, zihinselleştirme hatalarından yansıtıcı işleyişte belirsizliğin, obsesif inanışları pozitif doğrultuda yordadığı; obsesif inanış düzeylerinden abartılmış sorumluluk duymanın ve düşünceler üzerinde kontrol kurma çabasının işlevsel olmayan romantik ilişki inançlarını pozitif doğrultuda yordadığı saptanmıştır. Bu bağlamda geç ergenlik dönemindeki bireylerle yapılan bu çalışmada obsesif inanışlar ile işlevsel olmayan romantik ilişki inançlarının

birbirlerini doğrusal etkilediği ve bu inançlara sahip bireylerin zihinselleştirmede kesinlik ve zihinselleştirmede belirsizlik yapmadığı saptanmıştır.

6.2 Öneriler

6.2.1 Araştırmacılara yönelik öneriler

Literatürde zihinselleştirme kapasitesi ve obsesif inanış değişkenleri ile yapılan çalışmalar çok sınırlıdır. Bundan sonraki çalışmalarda zihinselleştirme kapasitesi ve obsesif inanışların sosyodemografik değişkenler üzerinden incelenmesi ile bulguların genelliği artırılabilir.

Ülkemizde zihinselleştirme kapasitesinin patolojilerle ilişkisini inceleyen sayılı araştırmalar bulunmaktadır. Zihinselleştirme kapasitesi ile önceden çalışılmamış patolojilerin ilişkilerine bakılabilir.

Araştırmada zihinselleştirmede kesinlik ve zihinselleştirmede belirsizlik ile obsesif inanışlar arasında ters yönlü ilişki saptanmıştır. Bununla birlikte obsesif inanışlar varlığında olgun bir zihinselleştirme kapasitesinden bahsetmek için yeterli bulgu yoktur. Sonraki araştırmalarda doğru enstrümanların belirlenmesiyle obsesif inanışlar ve olgun zihinselleştirme kapasitesi arasındaki ilişkiye odaklanılabilir.

Araştırmada zihinselleştirmede kesinlik ve zihinselleştirmede belirsizlik ile işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasında ters yönlü ilişki saptanmıştır. Bununla birlikte işlevsel olmayan romantik ilişki inançları varlığında olgun bir zihinselleştirme kapasitesinden bahsetmek için yeterli bulgu yoktur. Sonraki araştırmalarda doğru enstrümanların belirlenmesiyle işlevsel olmayan romantik ilişki inançları ve olgun zihinselleştirme kapasitesi arasındaki ilişkiye odaklanılabilir.

Bu araştırma 18-22 yaş aralığındaki genç bireylerin katılımı ile sınırlandırıldığı için toplam katılım sayısı kısıtlıdır. Bu sınırlılık, pandeminin de devam etmesinin etkisiyle, katılımcı bulmada zorluğa sebep olmuştur. Bundan sonraki çalışmalarda değişkenlerin yaş aralığı bağlamında daha büyük bir örneklem üzerinden incelenmesi ile bulguların genelliği artırılabilir. Bununla birlikte bu araştırmanın yetişkin katılımcılarla yeniden çalışılmasının geç ergenlik dönemi ile bir karşılaştırma yapılabilmesi bağlamında yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada kadın katılımcılara göre erkek katılımcıların sayısı, lise eğitimli katılımcılara göre lisans eğitimli katılımcıların sayısı kısıtlıdır. Sonraki alışmalar için daha fazla erkek katılımcıya ulaşılabilir, böylece bulguların cinsiyet ve eğitim düzeyi üzerindeki dağılımı daha sağlıklı olabilir.

Araştırmada anne-babanın hayatta olma durumuna göre zihinselleştirme kapasitesindeki bozulmaların farklılaştığı saptanmıştır. Bununla birlikte anne-babanın hayatta olma durumu detaylı sorgulanmamıştır. Sonraki araştırmalarda anne-babası hayatta olan ve olmayan katılımcıların arttırılması, sorunun ebeveyn bağlamında detaylandırılması ve zihinselleştirme kapasitesi ile ebeveynlerin hayatta olma durumu arasındaki ilişkiye odaklanması alanyazına katkı sunabilir.

6.2.2 Klinisyenlere yönelik neriler

6.2.2.1 Tedaviye yönelik neriler

Zihinselleştirme kapasitesi kişinin kendisi ve başkaları hakkındaki değerlendirmeleri açısından oldukça önem arz etmektedir. Zihinselleştirme hatalarının yaşamı algılama şekli ve birlikte yaşanılan insanlarla ilişkileri etkilediği dikkate alındığında danışanların bu kapasitelerinin klinisyen tarafından değerlendirilmesi ve terapi sistemine dahil edilmesi oldukça önemli görülmektedir. Bu bağlamda zihinselleştirmede u bozulmalar yapılmamasının, olgun bir zihinselleştirme için gerekli olduğu fakat yeterli olmadığı dolayısıyla danışanın zihinselleştirme kapasitesinin hangi düzeyde olduğunun ilgili kaynaklar tarafından takip edilmesinin terapinin yararlılığı açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

6.2.2.2 nemeye yönelik neriler

Zihinselleştirme zerine yapılan çalışmalar oldukça kısıtlıdır ve bu kavram çoğu insana yabancıdır. Öncelikle dile bu kavramın yerleşmesi için akademi içinde ve/ve ya dışında bu alanda farkındalık çalışmaları yapılabilir. Bununla birlikte zihinselleştirme kapasitesinin erken dönem yaşantılara göre şekillendiğinden yola çıkararak, ocuk sahibi olan ailelerin bu konuda bilinçlendirilmesi için çalışmalar yapılabilir. Bakım verenlerin, çocuklarında sağlıklı bir zihinselleştirme kapasitesi teşvik etmesinin yolları ve zihinselleştirme hatalarının olası sebepleri üzerine aileler ile atölyeler düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Abbey, R. D., Clopton, J. R., & Humphreys, J. D.** (2007). Obsessive–compulsive disorder romantic functioning. *Journal of Clinical Psychology, 63*(12), 1181-1192. <https://doi.org/10.1002/jclp.20423>
- Abowitz, D., Knox, D., Zusman, M., & Mcneely, A.** (2009). Beliefs about romantic relationships: Gender differences among undergraduates. *College Student Journal, 43* (2), 276-284.
- Abramowitz, T.S., Taylor, S., & McKay, D.** (2009). Obsessive-compulsive disorder. *Lancet, 374*, 491-499.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S.** (1978). *Patterns of attachment. psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NY: Erlbaum.
- Ainsworth, M. S.** (1989). Attachments beyond infancy. *American Psychologist, 44*(4), 709-716.
- Akbalık, A.** (2018). *Obsesif inançların ortoreksiya nevroza üzerinde cinsiyete göre farklılığının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Akgün N.** *Obsesyonel nevroz- Saplantı zorlantı bozukluğu*. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri: 1989.
- Akkaya, G., & Yılmaz, T.** (2021). Romantik İlişkilerde Görülen Obsesif Kompulsif Belirtiler ve Risk Faktörleri. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi, 8*(3), 376–395.
- Allen, J. G., Fonagy, P., & Bateman, A. W.** (2008). *Mentalizing in clinical practice*. American Psychiatric Publishing, Inc..
- Allen, J.P., & Land, D.** (1999). Attachment in adolescence. In J. Cassidy & P.R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (pp. 319–335). New York: Guilford Press.
- Altun, G.** (2021). *Geç Ergenlik Döneminde Ebeveyn Tutumları ile Yaşam Doyumu ve Özşefkat Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. T.C İstanbul Gelişim/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Arısoy, S.** (2019). *Bankacılık sektörü çalışanlarında örgütsel bağlılığın obsesif inançlar ve sosyodemografik değişkenlerle ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Atak, H., & Çok, F.** (2010). İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem: Beliren Yetişkinlik. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 17* (1), 39-50.
- Atak, H., & Taştan, N.** (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4*(4), 520-546.

- Aydın, O., & Konyaloğlu, P.** (2011). 18-21 yaş grubu bireylerin genel zekâ düzeyleri ile psi-kolojik semptom düzeyleri arasındaki ilişki. *TALENT*, 1(1), 77-103.
- Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., Hill, J., Raste, Y., & Plumb, I.** (2001). The "Reading the Mind in the Eyes" Test revised version: a study with normal adults, and adults with Asperger syndrome or high-functioning autism. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 42(2), 241-251.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M.** (1991). Attachment styles among young adults: A test of four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.
- Başaranoğlu, Y.** (2011). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre psikolojik doğum sırası ile karşı cinsle ilişkide sosyal yetkinlik inancı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bateman, A., & Fonagy, P.** (2010). Mentalization based treatment for borderline personality disorder. *World psychiatry*, 9(1), 11.
- Bateman, A. W., & Fonagy, P. (Ed.).** (2019). *Handbook of mentalizing in mental health practice* (2. baskı). American Psychiatric Publishing, Inc..
- Baucom, D. H., Epstein, N., Sayers, S., & Sher, T. S.** (1989). The role of cognitions in relationships: Definitional, methodological and conceptual issues. *Journal of Counseling and Clinical Journal*, 57, 31-38.
- Baykoca, E.** (2019). Lise Mezuniyetinin Ergenlikteki Önemi, Psikanaliz Yazıları, 39, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Beştav, G.** (2007). *Romantik İlişki Doyumu ile Cinsiyet, Bağlanma Stilleri, Rasyonel Olmayan İnançlar ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bilge, F., & Arslan, A.** (1999). Yetişkinlerin Akılcı Olmayan Düşüncelerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (16), 23-31.
- Bill, S., & Knight, Y.** (2007). Adolescence. Fay Valentine ve Lesley Lowes (Ed.), *Nursing Care of Children and Young People with Chronic Illness* içinde (s. 203- 233). Oxford: Blackwell.
- Blair, T. M., Nelson, E. S., & Coleman, P. K.** (2001). Deception, power, and selfdifferentiation in college students' romantic relationships: an exploratory study. *J Sex Marital Ther*, 27 (1), 57-71. doi:10.1080/00926230152035859
- Blos, P.** (1962). *On Adolescence: A Psychoanalytic Interpretation*, New York, Free Press.
- Blos, P.** (1967). The Second Individuation Process of Adolescence, *Psychoanalytic Study of the Child*, 22, pp. 162–186.
- Bosco, F. M., Gabbatore, I., & Tirassa, M.** (2014). A broad assessment of theory of mind in adolescence: the complexity of mindreading. *Consciousness and cognition*, 24, 84-97.

- Bowlby, J.** (1960). Rief and mourning in infancy and early childhood. *The psychoanalytic study of the child*, 15(1), 9-52.
- Bowlby, J.** (1969). *Attachment and loss. Vol. 1: Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J.** (1973). *Attachment and loss: II. Separation. Anxiety and anger*. London: Hogarth.
- Bowlby, J.** (1980). *Attachment and loss: Vol.3. Loss*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J.** (1982). Attachment and loss: Retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664.
- Bowlby, J.** (1988). Attachment, communication, and the therapeutic process. *A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development*, 137-157.
- Bowlby, J.** (2012). *Sevgi Bağlarının Kurulması ve Bozulması*. (Çev. M. Kamer). Kocaeli, İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- Braconnier, A., & Marcelli D.** (1979). "The Adolescent and His Parents: The Parental Crisis", *Journal of Adolescence*, 2, pp. 325-336.,
- Brandes, O., Stern, A., & Doron, G.** (2020). "I just can't trust my partner": Evaluating associations between untrustworthiness obsessions, relationship obsessions and couples violence. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 24. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2019.100500>
- Brennan, K. A., Clarck, C. L., & Shaver, P. R.** (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. J. A. Simpson., W. S. holes (Eds.), *Attachment Theory and Close Relationships* (p.46-76) Newyork: Guilford Press.
- Britzman, D. P.** (2019). *The Encyclopedia of Child and Adolescent Development*. Freudian Theories.
- Budak, B.** (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Aşka İlişkin Tutumları ve İlişki Doyumlarının Kişilik Özellikleri ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Buhlmann, U., Wacker, R., & Dziobek, I.** (2015). Inferring other people's states of mind: Comparison across social anxiety, body dysmorphic, and obsessive-compulsive disorders. *J Anxiety Disord*, 34:107-113.
- Burger, J. M.** (2004). *Kişilik*. (İ. D. Erguvan Sarioğlu, Çev.) İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Büyükşahin, A.** (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Cartwright-Hatton, S., & Wells, A.** (1997). Beliefs About Worry and Intrusions: The Metacognitions Questionnaire and Its Correlates. *J Anxiety Disord*, 11: 279-296.
- Cenkseven-Önder, F., & Kırdök, O.** (2009). Ön ergenlerin olumlu-olumsuz mükemmeliyetçilik düzeylerinin anne-çocuk ilişkisini algılamaları

açısından incelenmesi. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 5(2), 263-274.

- Cevheri, C.** (2018). *Çocuk yetiştirme tutumlarının çalışan ve çalışmayan annelerdeki obsesif-kompulsif belirtiler ve obsesif inanışlar ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Coleman, J. C.** (1960). *Personality dynamics and effective behavior*. New York: Scott and Foresman.
- Collins, W. A., & Laursen, B.** (2000). Adolescent relationships: The art of fugue. C. Hendrick & S. S. Hendrick, (Ed.), *Close relationships: A sourcebook* içinde (59– 69). Sage Publications.
- Collins, W.A.** (2003). More and myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24.
- Collins, W. A., Welsh, D., P. & Furman, W.** (2009). *Adolescent romantic relationship*. *Annual Reviews of Psychology*, 60, 631-652.
- Connolly, J., & Konarski, R.** (1994). Peer self-concept in adolescence: Analysis of factor structure and of associations with peer experience. *Journal of Research in Adolescence*, 4, 385-403.
- Cooper, M. L., Shaver, P. R., & Collins, N. L.** (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. *Journal of personality and social psychology*, 74(5), 1380.
- Çam, O., & Keskin, G.** (2009). Ergenlik ve bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi. *Yeni Symposium Journal*, 47,2.
- Çavdar, D.** (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, H., Ekşi, G., & Gülsu, N.** (2017). Orta çocukluk döneminde güvenli bağlanma ile mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7, 53-68.
- Çuhadaroğlu-Çetin, F., Gökler, B., Pehlivantürk, B., Tüzün, Z., & Ünal, F.** (2010). Türk ergenlerde bağlanma stilleri ve öz imajı. *Journal of Research on Adolescence*, 20(4), 840-848.
- Dağdelen, F.** (2016). *Obsesif Kompulsif Bozukluğu Olan Ergenlerde Zihin Kuramı Becerileri*. Uzmanlık Tezi, T.C Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Demirtas-Zorbaz, S., Ulas, O., & Kepir-Savoly, D. D.** (2015). University student's relationship's believes: sample of Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 185, 495-499.
- Dinçel, E.** (2006). *Ergenlik Dönemi Gelişimsel Ödevleri ve Psikolojik Problemler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Doron, G., & Derby, D.** (2017). Assessment treatment of relationship-related OCD symptoms (ROCD): A modular approach. In J. Abramowitz, D. McKay, & E. Storch (Eds.), *Handbook of obsessive-compulsive disorder across the lifespan* (pp. 547-564). New Jersey: John Wiley & Sons.

- Doron, G., Derby, D., Szepsenwol, O., Nahaloni, E., & Moulding, R.** (2016b). Relationship obsessive-compulsive disorder: Interference, symptoms and maladaptive beliefs. *Front Psychiatry*, 7, 58. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2016.00058>
- Doron, G., Derby, D., & Szepsenwol, O.** (2014a) Relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): A conceptual framework. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 3, 169-180.
- Doron, G., Derby, D., Szepsenwol, O., & Talmor, D.** (2012b). Flaws and all: Exploring partner-focused obsessive-compulsive symptoms. *Journal of Obsessive Compulsive and Related Disorders*, 1, 234-43.
- Doron, G., Derby, D., Szepsenwol, O., & Talmor, D.** (2012a). Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *Journal of Obsessive Compulsive and Related Disorders*, 1, 16-24.
- Doron, G., Szepsenwol, O., Karp, E., & Gal, N.** (2013). Obsessing about intimate-relationships: Testing the double relationship-vulnerability hypothesis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 44(4), 433-440. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2013.05.003>
- Dönmez, A.** (Ed.). (2009). *Yakın İlişkiler Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DSÖ.** (2015). Adolescent health. Erişim adresi www.who.int: https://www.who.int/health-topics/adolescent-health#tab=tab_1.
- Dumontheil, I., Apperly, I. A., & Blakemore, S. J.** (2010). Online usage of theory of mind continues to develop in late adolescence. *Developmental Science*, 13(2), 331-338. doi:10.1111/j.1467-7687.2009.00888.x
- Durmaz, H., & Ercan H.** (2019). Beliren yetişkinlikte aşk stillerinin demografik değişkenler, ana babaya bağlanma ve kişilik özellikleri açısından incelenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 6 (1), 98-100.
- Eidelson, R. J., & Epstein, N.** (1982). Cognition and relationships maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationships beliefs. *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 50, 715-720.
- Ellis, A.** (2003). The relationship of rational emotive behavior therapy (REBT) to social psychology. *Journal of rational-emotive and cognitive-behavior therapy*, 21(1), 5-20.
- Ercan, B.** (2015). *Strese yatkınlık, bilişsel duygu düzenleme ve ebeveynlik biçiminin obsesif inançlar üzerine etkisi*. Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Erikson, E. H.** (1968). *Identity: youth and crisis*. New York: Norton.
- Erok, M.** (2013). *İlişkilere İlişkin Bilişsel Çarpıtmalar, İlişkiye Dair İnançlar, Kişilerarası Öfke, Kişilerarası İlişkiler, Problem Çözme ve Evlilik Çatışması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Etel, E., & Yagmurlu, B.** (2015). Social competence, theory of mind, and executive function in institution-reared Turkish children. *International Journal of Behavioral Development*, 39(6), 519-529.
- Erol, Z.** (2013). *Mükemmeliyetçi kişi kimdir?*. İstanbul: Timaş Yayınları.

- Feldman, S. S., & Gowen, L. K.** (1998). Conflict negotiation tactics in romantic relationships in high school students. *Journal of Youth and Adolescence*, 27, 691-717.
- Fenichel, O.** (1928). The clinical aspect of the need for punishment. *International Journal of Psycho-Analysis*, 9, 47-70.
- Ferenczi, S.** (1925). Pyscholoanalysis of sexual habits. *Further contributions to the theory and technique of psycho-analysis* (s. 213-239) içinde. New York: Brunner/Mazel, 1980.
- Fonagy, P.** (1989). On tolerating mental states: Theory of mind in borderline personality. *Bulletin of the Anna Freud Centre*, 12(2), 91-115.
- Fonagy, P.** (2001). *Attachment Theory and Psychoanalysis*. New York: Other Press LLC.
- Fonagy, P., Bateman, A., & Bateman, A.** (2011). The widening scope of mentalizing: A discussion. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 84(1), 98-110.
- Fonagy, P., & Campbell, C.** (2015). Bad blood revisited: Attachment and psychoanalysis, 2015. *British Journal of Psychotherapy*, 31(2), 229-250.
- Fonagy, P., & Target, M.** (1997). Attachment and reflective function: Their role in selforganization. *Development and Psychopathology*, 9(4), 679-700.
- Fonagy, P., & Target, M.** (1998). Mentalization and the changing aims of child psychoanalysis. *Psychoanalytic Dialogues*, 8(1), 87-114.
- Fonagy, P., & Target, M.** (2006). The mentalization-focused approach to self pathology. *Journal of personality disorders*, 20(6), 544.
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E. L., & Target, M.** (2002). *Affect regulation, mentalization and the development of the self*. New York: Other Press.
- Fonagy, P., Gergely, G., & Jurist, E. L. (Eds.).** (2018). *Affect regulation, mentalization and the development of the self*. Routledge.
- Fonagy, P., Gergely, G., & Target, M.** (2007). The parent–infant dyad and the construction of the subjective self. *Journal of child psychology and psychiatry*, 48(3-4), 288-328.
- Fonagy, P., & Luyten, P.** (2016). A multilevel perspective on the development of borderline personality disorder. *Developmental Psychopathology*, 1-67.
- Fonagy, P., & Luyten, P.** (2018). Conduct problems in youth and the RDoC approach: A developmental, evolutionary-based view. *Clinical Psychology Review*, 64, 57-76.
- Fonagy, P., Luyten, P., Moulton-Perkins, A., Lee, Y. W., Warren, F., Howard, S., & others.** (2016). Development and validation of a self-report measure of mentalizing: The reflective functioning questionnaire. *PLoS One*, 11(7), e0158678.
- Fossati, A., Borroni, S., Dziobek, I., Fonagy, P., & Somma, A.** (2018). Thinking about assessment: Further evidence of the validity of the Movie for the Assessment of Social Cognition as a measure of mentalistic abilities. *Psychoanalytic Psychology*, 35(1), 127.

- Freud, S.** (1895). The project of a scientific psychology. *The origins of psychoanalysis*.
- Freud, S.** (1909). Notes upon a case of obsessional neurosis. *Standard Edition, 10*, 151-320.
- Freud, S.** (1913). The disposition to obsessional neurosis. *Standard Edition, 12*, 311-326.
- Freud, S.** (1917b). On the transformations of instinct as exemplified in anal erotism. *Standard Edition, 17*, 125-133.
- Freud, S.** (1918). From the history of an infantile neurosis. *Standard Edition, 17*, 7-122.
- Furjman, W., & Schaffer, L.** (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Gizir, C. A.** (2012). İlişki İnançları Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(2).
- Gizir, C. A.** (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 38*(170), 372-383.
- Gratton, C., & Jones, I.** (2010). *Research Methods for Sports Studies*. London: Taylor & Francis.
- Gülaydın, G., & Semerci, B.** (2018). Romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin ilişki doyumlarının bağlanma stilleri, benlik saygısı ve kişilerarası ilişki tarzları açısından incelenmesi. *Psikoloji Araştırmaları, 3*(6), 14-25.
- Güleç, N.** (2014). Ergenlik: Anlamak ve Anlaşılmak Üzerine, *Psikanaliz Yazıları, 29*, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Güleç, N.** (2019). Ergenlik ve Dönüşüm, *Psikanaliz Buluşmaları, 12*, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Güven, N., & Sevim, S. A.** (2007). İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3* (28), 49-61.
- Ha, C., Sharp, C., Ensink, K., Fonagy, P., & Cirino, P.** (2013). The measurement of reflective function in adolescents with and without borderline traits. *Journal of Adolescence, 36*(6), 1215-1223.
- Hagan, J. F., Shaw, J. S., & Duncan, P. M. (Ed.)** (2017). *Bright Futures: Guidelines for Health Supervision of Infants, Children, and Adolescents*. (4. Baskı). Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics.
- Halfon, S., & Coşkun, A.** (2021). Zihinselleştirmenin kültürel özellikleri ve psikolojik belirtiler ile ilişkisi üzerine bir derleme. *Nesne, 9*(22), 904-924.
- Hamamcı, Z.** (2005). Dysfunctional relationship beliefs in marital conflict. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy, 23*(3), 245- 260.

- Hazan, C., & Shaver, P.** (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511.
- Heard, D., McCluskey, U., & Lake, B.** (2012). *Attachment Therapy with adolescents and adults : Theory and practice post Bowlby: Vol. Rev. ed.* Routledge.
- Hisli Şahin, N., & Yaka, A. İ.** (2010). Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri'nin (YİYE-I), kendilik algısı, olumsuz otomatik düşünceler ve psikopatolojik belirtiler bağlamında incelenmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(26), 64-76.
- Honeycutt, J., & Cantrill, J.** (2001). *Cognition, communication and romantic relationships*: Mahwah, NJ: Erlbaum.
- İkiz, F. E., Totan, T. & Karaca, R.** (2013). Sorumluluk inançlarını Arttıran faktörleri belirleme ölçeğinin uyarlanması. *New Symposium Journal*, 51 (2), 105-114.
- İndere, A. Ö.** (2019). Ergenlikte Anne Baba Otoritesi Üzerine Düşünmek. Akkapulu, F. (Ed.), Hangi Otorite içinde. İstanbul, *Bağlam Yayınları*, pp. 157- 171.
- İndere, A. Ö.** (2019). Bitmeyen Ergenlik, Psikanaliz Yazıları, 39, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Işık U., & Şener Ş.** (2007). Obsesif Kompulsif Bozukluk. In: Aysev A, Taner Y, editors. *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları*. İstanbul: Golden Print. p. 507–19. 84.
- Jeammet, P.** (2012). Ergenlik Anne Babalar ve Uzmanlar İçin Nirengi Noktaları, Çev. M. Işıl Ertüzün, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Jurist, E. L.** (2005). Mentalized affectivity. *Psychoanalytic Psychology*, 22(3), 426-444.
- Kabiri, M., Neshat-Doost, H. T., & Mehrabi, H. A.** (2017). The mediating role of relationship obsessive-compulsive disorder in relation to attachment styles and marital quality in woman. *Journal of Research & Health*, 7(5), 1065-1073.
- Karasar, N.** (2000). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Terimler, Nobel Yayın Dağıtım, 10. Baskı, Ankara.
- Karasar, N.** (2003). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler.[Scientific research method: Concepts, principles, techniques]. *Ankara, Turkey: Nobel Yayın Dağıtım*.
- Kesebir, S., Kavzoğlu, S. Ö., & Üstündağ, M. F.** (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 321-342.
- Keulers, E. H., Evers, E. A., Stiers, P., & Jolles, J.** (2010). Age, sex, and pubertal phase influence mentalizing about emotions and actions in adolescents. *Developmental Neuropsychology*, 35(5), 555-569.
- Kindelberger, C., Mallet, P., & Galharret, J. M.** (2020). Diversity of romantic experiences in late adolescence and their contribution to identity formation. *Social Development*, 2(29), 615-634.

- Kirkland, R. A., Peterson, E., Baker, C. A., Miller, S., & Pulos, S.** (2013). Meta-analysis Reveals Adult Female Superiority in "Reading the Mind in the Eyes Test". *North American Journal of Psychology*, 15(1), 121.
- Kocmanoğlu, F. N.** (2021). *Geç Ergenlik Döneminde Flört Şiddeti ile Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Ruhsal Belirtiler Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. T.C İstanbul Gelişim Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Koç, M.** (2004). *Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri*. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 231-238.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/erusosbilder/issue/23750/253040>
- Koran L. M.** (2000). Quality of life in obsessive-compulsive disorder. *The Psychiatric Clinics of North America*, 23(3), 509–517.
[https://doi.org/10.1016/s0193-953x\(05\)70177-5](https://doi.org/10.1016/s0193-953x(05)70177-5)
- Köknel, Ö.** (1982). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*. Altın Kitap: İstanbul.
- Kuru, E.** (2017). *Genç yetişkinlikte obsesif inançların mutluluk üzerindeki etkisinin sosyodemografik verilerle incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Küçükarslan, M.** (2011). *Mersin Üniversitesi öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik inançlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve romantik ilişki yaşama durumu değişkenlerine göre incelenmesi* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Küçükarslan, M., & Gizir, C. A.** (2013). Romantik İnançlar Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 461-469.
- Küçükarslan, M., & Gizir, C. A.** (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 148-159.
- Küçükarslan, M., & Gizir, C. A.** (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 148-159.
- Luyten, P., Campbell, C., Allison, E., & Fonagy, P.** (2020). The mentalizing approach to psychopathology: State of the art and future directions. *Annual review of clinical psychology*, 16, 297-325.
- MacKinnon, R. A. & Michels, R.** (1971). *The psychiatric interview in clinical practice*. Philadelphia: Saunders.
- Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J.** (1985). Security in infancy, childhood and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 50, 66-104.
- Martinelli, M., Chasson, G. S., Wetterneck, C. T., Hart, J. M., & Björgvinsson, T.** (2014). Perfectionism dimensions as predictors of symptom dimensions of obsessive-compulsive disorder. *The Menninger Foundation*, 78 (2), 140-159.

- Marty, P.** (2012). *Zihinselleştirme ve Psikosomatik*. (Çev. Yavuz Sever, A. E.). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Mavrogiorgou, P., Bethge, M., Luksnat, S., Nalato, F., Juckel, G., & Brüne, M.** (2016). Social cognition and metacognition in obsessive-compulsive disorder: an explorative pilot study. *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci*, 266(3), 209-216.
- McGivern, R. F., Andersen, J., Byrd, D., Mutter, K. L., & Reilly, J.** (2002). Cognitive efficiency on a match to sample task decreases at the onset of puberty in children. *Brain and cognition*, 50(1), 73-89.
- McWilliams, N.** (1994). *Psikanalitik Tanı, Klinik Süreç İçinde Kişilik Yapısını Anlamak*. (Çev. Kalem, E.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Melli, G., Bulli, F., Doron, G., & Carraresi, C.** (2018). Maladaptive beliefs in relationship obsessive compulsive disorder (ROCD): Replication and extension in a clinical sample. *Journal of obsessive-compulsive and related disorders*, 18, 47-53.
- Mendi, E.** (2015). Koşullu anne-baba tutumunun mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Metts, S., & Cupach, W.R.** (1990). The influence of relationship beliefs and problem-solving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*, 17(1), 170-185.
- Mısır, E.** (2017). *Obsesif Kompulsif Bozukluk Tanılı Hastalarda Zihin Kuramı: Bilişsel İşlevler, Aşırı Değerlenmiş Düşünce, İçgörü, Şizotipal Kişilik Özellikleri ve Diğer Klinik Özelliklerle İlişkisi*. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R.** (2007). *Attachment in adulthood structure, dynamics, and change*. New York: Guilford Press.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R.** (2007b). Boosting attachment security to promote mental health, prosocial values, and inter-group tolerance. *Psychological Inquiry*, 18, 139- 156.
- Mirzadeh, S. A., & Rice, K. G.** (2000). Perfectionism, attachment, and adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, 47 (2), 238-250.
- Moller, A. T., & Van der Merwe.** (1997). Irrational beliefs, interpersonal perception and marital adjustment. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive Behavior Therapy*, 15(4), 269-279.
- Newth, S., & Rachman, S.** (2001). The concealment of obsessions. *Behaviour Research and Therapy*, 39(4), 457-464. [https://doi.org/10.1016/s0005-7967\(00\)00006-1](https://doi.org/10.1016/s0005-7967(00)00006-1)
- Özbey, H.** (2019). *Ergenler İçin Zorbalık Ve Siber Zorbalık Ölçeği (Bcs-A): Türkçe Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

- Özbiçer, Ş.** (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Romantik İlişki Doyumları ve Eşlerinin İlişki Doyumlarına Yönelik Algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Özen, F.** (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Obsesif İnançların Mutluluk Korkusunu Yordayıcılığının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Özgüngör, S., & Acun Kapıkıran, N.** (2011). Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ölçeklerinin Türk Kültürüne Uygunluğunun Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi: Ön Bulgular. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 114-126.
- Özkan, B.** (2016). *Reddedilme duyarlılığı ve iyimserliğin rasyonel olmayan ilişki inançları ile romantik ilişki doyumları arasındaki ilişkilerde aracı rolü*. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, M.O.** (2004). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri., 10. Basım, 370-372.
- Parlak, S.** (2018). *Gençlerde partnere yönelik şiddet ve önlenmesi: Bir karma yöntem çalışması*. Doktora tezi. Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Parlaz, E. A., Tekgül, N., Karademirci, E., & Öngel, K.** (2012). Ergenlik Dönemi: Fiziksel Büyüme, Psikolojik ve Sosyal Gelişim Süreci. *Turkish Family Physician*, 3(4), 10-16.
- Parman, T.** (2000). Ergenlik bir düşün zamanı ergenlik ve gecenin keşfi. *Psikanaliz Yazıları*, 1, 47-56.
- Parman, T.** (2012). Ergenlik ya da Merhaba Hüzün, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Parman, T.** (2016). Winnicott'un Kuramında Ergenlik, *Psikanaliz Yazıları*, 23, İstanbul, *Bağlam Yayınları*.
- Peker, H.** (2017). *Din Psikolojisi*. İstanbul:Çamlıca yayınları.
- Peplau, L.** (1994). *Men and women in love*. In D. L. Sollie & L. A. Leslie, *Gender, families, and close relationships: Feminist research journeys* Thousand Oaks: Sage Publications.
- Pino, MC., De Berardis, D., Mariano, M., Vellante, F. & arkadaşları (2016).** Two systems for empathy in obsessive-compulsive disorder: mentalizing and experience sharing. *Revista Brasileira de Psiquiatria*, 38(4), 307-313.
- Pişgin, İ., & Özen, D. Ş.** (2010). Çocukluktan erişkinliğe obsesif kompulsif bozuklukta hatalı değerlendirme ve inanç alanları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2 (1), 117-131.
- Poznyak, E., Morosan, L., Perroud, N., Speranza, M., Badoud, D., & Debbané, M.** (2019). Roles of age, gender and psychological difficulties in adolescent mentalizing. *Journal of Adolescence*, 74, 120-129.
- Pribram, K.H., & Gill, M.M.** (1976). *Freud's "Project" Re-assesed: Preface to Contemporary Cognitive Theory and Neuroscience*. New York, Basic Books.

- Rachman, S., Thordarson, D. S., Shafran, R. & Woody, S. R.** (1995). Perceived responsibility: Structure and significance. *Behavior Research and Therapy*, 33 (7), 779-784.
- Rachman, S.** (1998). A cognitivetheory of obsessions: elaborations. *Behavior Research and Therapy*, 36 (4), 385-401.
- Rice, K. G., Shea, A. J., & Slaney, R. B.** (2006). Perfectionism in intimate Relationships: The dyadic almost perfect scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 39(2), 107-125.
- Rutherford, H. J., Wareham, J. D., Vrouva, I., Mayes, L. C., Fonagy, P., & Potenza, M. N.** (2012). Sex differences moderate the relationship between adolescent language and mentalization. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 3(4), 393.
- Qualter, P. V.** (2015). Loneliness Across the Life Span, *Perspectives on Psychological Science*, 10(2), 250–264.
- Sakallı, N., & Curun, F.** (2001). Romantik İlişkilerle İlgili Kalıpyargılara Karşı Tutumlar. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 22, 31-45.
- Salkovskis, P.M.** (1985). Obsessional-Compulsive Problems: A Cognitive Behavioural Analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 23, 571-583.
- Santrock, J. W.** (2012). *Ergenlik*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Saraç, A.** (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunu Yordamada Akılcı Olmayan İnançlar ve Evlilik Öncesi İlişki Algılarının Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Saraç, A., Hamamcı, Z., & Güçray, S.** (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-81.
- Sarı, T.** (2008). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler*. (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, T., & Korkut Owen, F.** (2015). Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği'nin geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences* , 12 (1), 255-273.
- Savaş, S.** (2021). *Romantik ilişki inançları ve romantik ilişki doyumunun erken dönem uyumsuz şemalar açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul.
- Sayın, A., Oral, N., Utku, C., Baysak, E., & Candansayar, S.,** (2010). Theory of mind in obsessivecompulsive disorder: Comparison with healthy controls. *European psychiatry: The journal of the Association of European Psychiatrists*, 25(2):116-122
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., & Uysal, A.** (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11.

- Shafraan, R., & Rachman, S.** (2004). Thought-action fusion: A review. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 35(2), 87-107.
- Sharp, C.** (2006). Mentalizing problems in childhood disorders. In *Handbook of Mentalization Based Treatment*.
- Sharp, E. A., & Ganong, L. H.** (2000). Raising awareness about marital expectations: Are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 49 (1), 71-76. doi:10.1111/j.1741-3729.2000.00071.x
- Slade, A.** (2005). Parental reflective functioning: An introduction. *Attachment & Human Development*, 7(3), 269-281.
- Sprecher, S., & Metts, S.** (1999). Romantic beliefs: Their influence on relationships and patterns of change over time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16 (6), 834-851. doi:10.1177/0265407599166009
- Stackert, R.A., & Bursik, K.** (2003). Why I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34, 1419- 1429.
- Steinberg, L.** (2014). *Age of Opportunity: Lessons from the New Science of Adolescence*. Boston: MA: Houghton Mifflin Harcourt.
- Steinberg, L.** (2016). *Adolescence* (11. Baskı). New York: McGraw-Hill Education.
- Sullivan, B.F., & Schwebel, A. I.** (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305.
- Susman, E. J., Houts, R. M., Steinberg, L., Belsky, J., Cauffman, E., DeHart, G., Halpern-Felsher, B. L., & others** (2010). Longitudinal development of secondary sexual characteristics in girls and boys between ages 9½ and 15½ years. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 164(2), 166-173.
- Şahin, Ş., & Özçelik, Ç. Ç.** (2016). Ergenlik Dönemi ve Sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 5(1), 42-49.
- Torun, F.** (2019). İmkânsızın Peşinde Yeni İhtiyaçlar, *Psikanaliz Yazıları*, 39, pp. 57-65.
- Trak, E., & Inozu, M.** (2019). Developmental and self-related vulnerability factors in relationshipcentered obsessive compulsive disorder symptoms: A moderated mediation model. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 21, 121– 128. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2019.03.004>
- Tuncer, S.** (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişki İnançları ve Benlik Değişimlerinin Romantik İlişkilerinin Niteliğini Yordama Gücü*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tükel, R., & Demet, M.M.** (2017). Obsesif Kompulsif ve İlişkili Bozukluklar. Tükel R, Demet MM, TPD yayıncılık ed. Ankara: *Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları*. 246 p. 82.

- Tümkiye S., Karadağ F., & Oğuzanoğlu N.** (2015). *Arch Neuropsychiatr*; 52: XDOI: 10.5152/npa.2015.7015
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK].** (2019). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi. Tük.
- Türküm, A. S.** (2003). Akılcı olmayan inançlar ölçeğinin geliştirilmesi ve kısaltma çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 41-47.
- Tüzün, O., & Sayar, K.** (2006). "Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji". *Düşünen Adam*, 19(1), 24-39.
- Uğur, E.** (2013). *Lise Öğrencilerinin Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları ve Saldırganlık Tepkileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Ülkümen, İ.** (2021). *Geç Ergenlik Dönemindeki Bireylerde Ebeveyn Duygusal Erişilebilirliği ile Oyun Bağımlılığı Arasındaki İlişkide Duygu Düzenlemenin Aracı Rolünün İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Van der Graaff, J., Branje, S., De Wied, M., Hawk, S., Van Lier, P., & Meeus, W.** (2014). Perspective taking and empathic concern in adolescence: gender differences in developmental changes. *Developmental psychology*, 50(3), 881.
- Van der Zee, F., & M. Hembrecht** (2009). The role of dysfunctional relationship beliefs in relationship satisfaction A comparison of singles with satisfied and less satisfied coupled people in their endorsement of irrational and anxious relationship beliefs. <http://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/36739/Hembrecht%200105791.pdf?sequence=1>
- Waters, E., & Beauchaine, T. P.** (2003). Are there really patterns of attachment? Theoretical and empirical perspectives. *Development psychology*, 1-9.
- Weaver, S. E., & Ganong, L. H.** (2004). The factor structure of the romantic beliefs scale for African Americans and European Americans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 171-185.
- Wells, A, Cartwright-Hatton, S.** (2004). A short form of the metacognitions questionnaire: properties of the MCQ 30. *Behav Res Ther*, 42: 385-396. <http://en.wikipedia.org/wiki/Happiness>
- World Health Organization** (2006). Orientation Programme on Adolescent Health for Health-care Providers.
- Yavuzer, H.** (2011). Çocuk ve Suç, İstanbul, *Remzi Kitabevi*.
- Yavuzer, H.** (2005). Gençleri Anlamak: Ana babaların En Çok Sordukları Sorular ve Cevaplarıyla, *Remzi Kitabevi s.40. İstanbul. (İkinci Basım)*.
- Yavuzer, N.** (2017). Ergenlerde romantik ilişkiler açısından gelecek zaman yönelimleri ile benlik kurguları arasındaki ilişkiler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 275-296.
- Yazgan, Y.** (2019). *99 Sayfada Ergenlikten Gençliğe*. İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 5. Basım.

- Yıldırım, B.** (2018). *Beliren yetişkinlikte romantik ilişki temalı ve eş odaklı obsesif kompulsif belirtilerin gelişimsel yordayıcıları: Özerklik, bağlanma ve mükemmeliyetçilik.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Yorulmaz, O., & Gençöz, T.** (2008). Okb semptomlarında yorumlama ve kontrol süreçlerini değerlendiren istem dışı düşünceleri yorumlama envanteri, Obsesif İnanışlar Anketi ve Düşünceleri Kontrol Anketi'nin psikometrik özellikleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11, 1-13.
- Youell, B.** (2006). *Öğrenme İlişkileri, Eğitimde Psikanalitik Düşünce.* (Çev. Uğuzalp, E. Tilki E. Şahin A.). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Yurtal, F. D.** (1999). *Üniversite Öğrencilerinin Akılcı Olmayan İnançlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi.* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Zimmer Gembeck, M. J.** (2002). The development of romantic relationships and adaptations in the system of peer relationships. *Journal of adolescent health*, 31(6), 216-225.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Onay Formu

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-71457743-050.01.04-2021.2.1127 -257
Konu : Etik Kurul Kararı (Dr. Öğr. Üyesi Hakan
DUMAN)

30/11/2021

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hakan DUMAN

Üniversitemiz Etik Kurulunun 29.11.2021 tarihli 2021/09 sayılı toplantısında;“Geç Ergenlik Döneminde Zihinselleştirme, Obsesif Özellikler ve İşlevsel Olmayan Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı başvurunuz görüşüldü. Yapılan görüşme sonunda: “Geç Ergenlik Döneminde Zihinselleştirme, Obsesif Özellikler ve İşlevsel Olmayan Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı başvurunun etik olarak uygun olduğuna katılanların oy birliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Fazıl Kerim ATAMER
Etik Kurul Başkanı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

8EE624AF-6D7D-4B83-82EC-B93C3D3B1F6A

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-gedik-universitesi-ebvs>

Adres: İstanbul Gedik Üniversitesi Cumhuriyet Mahallesi

İlkbahar Sokak No: 1 34876 Yakacık-Kartal/İstanbul

Telefon No: 444 5 438 / Dahili: 1196

Faks No: 0216 452 87 17

e-Posta: info@gedik.edu.tr

KFP Adresi: pedikuniversitesi@hft1.kon.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ozan YILDIZ

Uzman

Telefon No: 444 5 438 / Dahili: 1196

Ek 2: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

Sizi T.C İstanbul Gedik Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Öğretim Üyesi Hakan Duman danışmanlığında Berrak Zirek tarafından yürütülen “Geç ergenlik döneminde zihinselleştirme, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasına davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı zihinselleştirme kapasitesi, obsesif özellikler ve işlevsel olmayan romantik ilişki inançları geliştirme arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir. Bu araştırmaya yalnızca 18-22 yaş aralığındaki gençler katılabilmektedir. Araştırma için sizden kişisel bilgi formu ve üç adet anket doldurmanız beklenmektedir. Araştırmanın tahmini süresi 15-20 dakikadır. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için bütün soruları eksiksiz ve size en uygun gelen cevabı içtenlikle seçerek cevaplamanız gerekmektedir. Bu formu okuyup, kabul etmeniz çalışmaya katılmak istediğiniz anlamına gelecektir. Bu formdan elde edilen bilgiler sadece araştırma için kullanılacaktır ve ilgili kişiler dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bilgiler dışında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyuyorsanız ..... adresinden araştırmacıya ulaşabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum, istediğim noktada katılımımı sonlandırabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı kullanılmasını kabul ediyorum.

Evet ( )

Hayır ( )

Ek 3: Demografik Bilgi Formu

Bu bölümde sizden kişisel bilgileriniz istenmektedir.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın ( ) Erkek ( )

2. Yaşınız:

18-19 ( ) 19-20 ( ) 20-21 ( ) 21-22 ( )

3. Eğitim durumunuz:

İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( )

4. Şu an romantik bir ilişkiniz var mı?

Evet ( ) Hayır ( )

5. Daha önce bir romantik ilişkiniz oldu mu?

Evet ( ) Hayır ( )

6. Anne-Babanız Hayatta mı:

Evet ( ) Hayır ( )

7. Daha önce herhangi bir psikolojik destek aldınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

Ek 4: Yansıtıcı İşleyiş Ölçeği (RFQ-54)

Lütfen aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyunuz. Her bir cümle için, cümleye ne kadar katıldığınızı ifade etmek üzere 1 ile 7 arasında bir numara seçip cümlenin yanına yazınız. Cümleler üzerinde çok fazla düşünmeyin- ilk tepkiniz genellikle en iyisidir. Teşekkür ederiz.

(1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Orta düzeyde katılmıyorum, 3-Çok az katılmıyorum, 4-Ne katılıyorum ne de katılmıyorum, 5-Çok az katılıyorum, 6-Oldukça katılıyorum, 7-Tamamen katılıyorum)

1. ___ İnsanların düşünceleri benim için bir bilinmezdir.
2. ___ Bir başkasının ne düşündüğünü ya da nasıl hissettiğini anlamak benim için kolaydır.
3. ___ Ben değiştikçe ebeveynlerimin zihnimdeki resmi de değişir.
4. ___ İnsanların duygu ve düşünceleri hakkında çok fazla endişelenirim.
5. ___ Davranışlarımın başkalarının duyguları üzerindeki etkisine dikkat ederim.
6. ___ Başkalarının duygu ve düşüncelerini anlamam uzun zaman alır.
7. ___ Yakın arkadaşlarımın ne düşündüğünü tam olarak bilirim.
8. ___ Ne hissettiğimi her zaman bilirim.
9. ___ Kendimi nasıl hissettiğim, bir başkasının davranışını nasıl yorumladığımı kolayca etkileyebilir.
10. ___ Birisinin gözlerinin içine bakarak nasıl hissettiğini anlayabilirim.
11. ___ En iyi arkadaşlarımın tepkilerini bazen yanlış anlayabileceğimi fark ediyorum.
12. ___ Ne hissettiğim konusunda sıklıkla kafam karışır.
13. ___ Rüyalarımın anlamını merak ederim.
14. ___ Bir başkasının aklından geçenleri anlamak benim için asla zor değildir.
15. ___ Ebeveynlerimin bana karşı davranışlarının, onların yetiştirilme biçimiyle açıklanmaması gerektiğine inanıyorum.
16. ___ Neyi neden yaptığımı her zaman bilmem.
17. ___ İnsanların başkalarına verdiği tavsiyelerin, genellikle kendi yapmak istedikleri şeyler olduğunu fark ettim.
18. ___ İnsanların aklından neler geçtiğini anlamak benim için gerçekten zordur.
19. ___ Diğer insanlar bana iyi bir dinleyici olduğumu söyler.
20. ___ Sinirlendiğimde, neden söylediğimi gerçekten bilmediğim şeyler söylerim.
21. ___ Sıklıkla başkalarının davranışlarının ardında yatan anlamı merak ederim.
22. ___ Diğer insanların duygularını anlamlandırmak için gerçekten çok çabalarım.
23. ___ Sıklıkla, istediğim şeyleri yapmaları için insanları zorlamak zorunda kalırım.
24. ___ Genellikle yakınlarım, yaptığım şeyleri neden yaptığımı anlamakta zorluk çekerler.
25. ___ Eğer dikkatli olmazsam, bir başkasının hayatına çok fazla karışabileceğimi hissediyorum.
26. ___ Başkalarının duygu ve düşünceleri benim için kafa karıştırıcıdır.
27. ___ Bir başkasının ne yapacağını çoğunlukla tahmin edebilirim.

28. ___ Güçlü duygular genellikle düşüncelerimi bulanıklaştırır.
29. ___ Anladım ki, birisinin tam olarak ne hissettiğini bilmek için bunu ona sormam gerekir.
30. ___ Bir kişi hakkındaki sezgilerim neredeyse hiç yanlış çıkmaz.
31. ___ İnanıyorum ki, insanlar kendi inanç ve deneyimlerine bağlı olarak bir durumu çok farklı şekillerde görebilirler.
32. ___ Bazen kendimi bir şeyler söylerken bulurum ve onları neden söylediğim hakkında hiç fikrim olmaz.
33. ___ Davranışlarımın ardındaki nedenler üzerine düşünmeyi severim.
34. ___ Normalde insanların aklından geçenleri tahmin etmede iyiyimdir.
35. ___ Hislerime güvenirim.
36. ___ Sinirlendiğimde, sonradan pişman olacağım şeyler söylerim.
37. ___ İnsanlar duyguları hakkında konuştuklarında kafam karışır.
38. ___ İyi bir zihin-okuyucuyumdur.
39. ___ Sık sık zihnim boşmuş gibi hissedirim.
40. ___ Eğer güvensiz hissedersen, diğerlerini sinirlendirecek şekilde davranırım.
41. ___ Başkalarının bakış açılarını anlamakta zorlanırım.
42. ___ Genellikle diğer insanların tam olarak ne düşündüğünü bilirim.
43. ___ Güçlü duygular beslediğim şeyler hakkındaki hislerimin bile zamanla değişebileceğini öngörebilirim.
44. ___ Bazen neden yaptığımı gerçekten bilmediğim şeyler yaparım.
45. ___ Duygularımı dikkate alırım.
46. ___ Bir tartışmada, diğer kişinin bakış açısını aklımda tutarım.
47. ___ Bir başkasının düşünceleri hakkındaki içgüdülerim genellikle çok doğrudur.
48. ___ İnsanların davranışlarının nedenlerini anlamak onları affetmeme yardımcı olur.
49. ___ Herhangi bir durumu değerlendirmenin DOĞRU bir yolu olmadığını düşünüyorum.
50. ___ İçgüdülerimden çok mantığımla hareket ederim.
51. ___ Çocukluğuma dair çok şey hatırlamıyorum.
52. ___ Başkasının aklından geçenleri tahmin etmeye çalışmanın bir anlamı olmadığına inanırım.
53. ___ Benim için insanın davranışları söylediklerinden daha önemlidir.
54. ___ Diğer insanların, çözmeye kalkışmak için fazla karmaşık olduklarına inanırım.

Ek 5: Obsesif İnanışlar Ölçeği (OIÖ-44)

Her bir ifadeyi dikkatlice okuyunuz ve ifadeye katılıp katılmadığınızı belirtiniz. Her bir ifade için sizin düşüncenizi en iyi tanımlayan rakamı veriniz. Soruların doğru ve yanlış cevabı yoktur. Verilen ifadenin sizin genel bakış açınızı temsil edip etmediğine karar verirken çoğu zaman nasıl düşündüğünüzü gözünüzün önüne getiriniz.

(1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Orta düzeyde katılmıyorum, 3-Çok az katılmıyorum, 4-Ne katılıyorum ne de katılmıyorum, 5-Çok az katılıyorum, 6-Oldukça katılıyorum, 7-Tamamen katılıyorum). Soruları puanlarken ölçekteki orta noktayı (4) işaretlemekten kaçınınız. Daha çok kendi inanç ve tutumlarınıza göre genellikle ifadelere katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

1. ___ Çevremdeki şeylerin genellikle tehlikeli olduklarını düşünürüm.
2. ___ Bir şeyden tam olarak emin değilsem hata yapmam kaçınılmazdır.
3. ___ Benim kendi ölçütlerime göre her şey mükemmel olmak zorundadır.
4. ___ Değerli bir insan olabilmek için yaptığım her şeyde mükemmel olmak zorundayım.
5. ___ Fırsatını bulduğum zaman kötü şeylerin olmasını engellemek için harekete geçmem gerekir.
6. ___ Zarar görme olasılığı olmasa bile her ne pahasına olursa olsun zararı engellemeye çalışmam gerekir.
7. ___ Bana göre kötü isteklere sahip olmak, onları gerçekten yapmak kadar kötüdür.
8. ___ Tehlikeyi önceden gördüğümde harekete geçmezsem her türlü sonuçtan ben sorumlu olurum.
9. ___ Bir şeyi mükemmel şekilde yapamayacaksam onu hiçbir şekilde yapmamalıyım.
10. ___ Her zaman bütün potansiyelimi kullanmak zorundayım.
11. ___ Bir duruma ilişkin olası bütün sonuçları dikkate almak benim için önemlidir.
12. ___ Küçük hatalar bile bir işin tamamlanmadığı anlamına gelir.
13. ___ Sevdiklerim hakkında saldırgan düşüncelere ve dürtülere sahipsem, bu benim içten içe onlara zarar vermek isteyebileceğim anlamına gelir.
14. ___ Kararlarımdan emin olmak zorundayım.
15. ___ Gündelik karşılaşılabilecek her türlü durumda, zarara engel olamamak kasten zarara sebep olmak kadar kötüdür.
16. ___ Ciddi problemlerden (örneğin, hastalık veya kazalar) kaçınmak benim açımdan sürekli çaba harcamayı gerektirir.
17. ___ Benim için bir zararı engellemek zarara neden olmak kadar kötüdür.
18. ___ Bir hata yaparsam üzüntü duymam gerekir.
19. ___ Benim kararlarımın veya yaptıklarımın olumsuz sonuçlarının başkalarına herhangi bir zarar vermeyeceğinden emin olmam gerekir.

20. ___ Bana göre mükemmel olmayan şeyler doğru değildir.
21. ___ Müstehcen düşüncelere sahip olmak korkunç bir insan olduğum anlamına gelir.
22. ___ Ekstra önlemler almazsam, ciddi bir kaza geçirme veya ciddi bir kazaya neden olma olasılığım bir başkasına göre çok daha fazladır.
23. ___ Kendimi güvende hissedebilmek için ters gidebilecek herhangi bir şeye olabildiğince hazırlıklı olmak zorundayım.
24. ___ Tuhaf veya tiksinti uyandıran düşüncelerim olmamalı.
25. ___ Benim için bir hata yapmak tümüyle başarısız olmak kadar kötüdür.
26. ___ Küçük meselelerde bile her şeyin açıkça belirlenmiş olması önemlidir.
27. ___ Dine aykırı bir düşünceye sahip olmak din dışı bir şey yapmak kadar günahtr.
28. ___ Zihnimi istenmeyen düşüncelerden uzak tutabilmeliyim.
29. ___ Kendime veya başkalarına kazara zarar vermeye diğer insanlardan daha yatkınım.
30. ___ Kötü düşüncelere sahip olmak benim acayip veya anormal biri olduğum anlamına gelir.
31. ___ Benim için önemli olan şeylerde en iyi olmak zorundayım.
32. ___ İstenilmeyen bir cinsel düşünce veya hayale sahip olmak onu gerçekten yapmak istediğim anlamına gelir.
33. ___ Muhtemel bir felaketin yaşanmasında yaptıklarımın az bir etkisi bile olsa ortaya çıkacak sonuçtan ben sorumlu olurum.
34. ___ Dikkatli olduğum zamanlarda bile genellikle kötü şeylerin olacağı düşüncesine kapılırım.
35. ___ İstem dışı gelen düşüncelere sahip olmak kontrolden çıktığım anlamına gelir.
36. ___ Çok dikkatli olmazsam zarara sebep olacak olaylar meydana gelecektir.
37. ___ Bir şeyler tam olarak doğru bir şekilde yapılan kadar üzerinde çalışmam gerekir.
38. ___ Saldırgan düşüncelere sahip olmak kontrolü kaybedeceğim ve saldırganlaşacağım anlamına gelir.
39. ___ Bana göre bir felakete engel olamamak ona neden olmak kadar kötüdür.
40. ___ Bir işi mükemmel şekilde yapmazsam insanlar bana saygı göstermezler.
41. ___ Hayatımdaki sıradan deneyimler bile risk doludur.
42. ___ Kötü bir düşünceye sahip olmak ahlaki olarak kötü bir iş yapmaktan farklı değildir.
43. ___ Ne yaparsam yapayım yeterince iyi olmayacak.
44. ___ Düşüncelerimi kontrol etmezsem cezalandırılacağım.

Ek 6: İlişki İnançları Ölçeği (İİÖ)

Aşağıda romantik ilişkilere dair bireylerin benimsedikleri bazı düşünceler bulunmaktadır. Lütfen her bir cümleyi dikkatli okuyup, bu düşüncelere ne kadar katıldığınızı puanlayarak belirtiniz.

(1-Hiç katılmıyorum, 2-Biraz katılıyorum, 3-Katılıyorum, 4-Çok katılıyorum, 5-Tamamen katılıyorum)

1. ___ Partnerim, tüm duygu ve düşüncelerini benimle paylaşmalı.
2. ___ Partnerim, aklımdan geçenleri okuyabilmeli.
3. ___ Partnerimi seviyorsam, onsuz çok fazla zaman geçirmemeliyim.
4. ___ Partnerime karşı her zaman tutku dolu olmalıyım.
5. ___ Partnerimin hoşlanmadığım özellikleri olmasını sorun etmem, çünkü zamanla onları değiştirebilirim.
6. ___ Bu dünyada benim için sadece tek bir doğru kişi vardır.
7. ___ Partnerimden hiçbir şey gizlememeliyim.
8. ___ Partnerimin aklımdan geçenleri okuyabilmeliyim.
9. ___ Eğer partnerim beni seviyorsa, bensiz çok fazla zaman geçirmemeli.
10. ___ Partnerim bana karşı her zaman tutku dolu olmalı.
11. ___ Ona olan aşkı partnerimi sakın birine dönüştürebilmeli.
12. ___ Şu anki partnerimden başkasıyla asla mutlu olamam.
13. ___ Partnerim benden hiçbir şey gizlememeli.
14. ___ Bana söylemese bile partnerimin istek/ihtiyaçlarının ne olduğunu anlayabilmeliyim.
15. ___ Eğer partnerimle birbirimizi seviyorsak hemen hemen her şeyi birlikte yapmalıyız.
16. ___ Partnerimi her zaman mutlu etmeliyim.
17. ___ Partnerime tüm ilgi ve hobilerimden zevk almasını öğretebilirim.
18. ___ Bir aşk ilişkisi kalıcı olmalı.
19. ___ Yaşamımda olan biten her şeyi partnerime anlatmalıyım.
20. ___ Partnerim ona söylemeden benim istek/ihtiyaçlarımı bilmeli.
21. ___ Partnerimi gerçekten seviyorsam, başka kişilerle vakit geçirmek istemem.
22. ___ Partnerim bütün ihtiyaçlarımı karşılayabilmeli.
23. ___ Yeteri kadar sabır ve çaba gösterirsem, partnerimin bütün kişiliğini ve/veya davranışlarını değiştirebilirim.
24. ___ İyi ilişkiler sonsuza dek sürer.
25. ___ Partnerimle ilgili tüm duygu ve düşüncelerimi ona anlatmalıyım.
26. ___ Partnerimin ne düşündüğünü her zaman bilirim.
27. ___ Partnerim beni gerçekten seviyorsa başkalarıyla vakit geçirmek istemeyecektir.
28. ___ Partnerimi mutlu etmek için ne gerekiyorsa yapmaya istekli olmalıyım.
29. ___ Partnerimin davranışlarını değiştirebilmeliyim.
30. ___ İlişkimizin sonsuza dek olduğu gibi kalmasını isterim
31. ___ İyi ilişkileri olan çiftlerin birbirlerinden gizlisi saklısı yoktur.
32. ___ Partnerim her zaman ne düşündüğümü bilir.

33. ___Partnerimin yanında her zaman iyi bir espiiri anlayışım olmasına gayret ederim.
34. ___Eğer aşksak birbirimize karşı tamamen açık olmamız gerekir.
35. ___Partnerim bana karşı her zaman açık ve dürüst olmalı.
36. ___Partnerimi yaşamın her alanında mutlu edebilmeliyim.
37. ___Partnerim mutlu olmak için ihtiyacım olan tek şeydir.

ÖZGEÇMİŞ

EĞİTİM

2009-2013 Kazım İşmen Anadolu Lisesi

2013-2018 Maltepe Üniversitesi - Psikoloji (İngilizce)

2015-2019 Maltepe Üniversitesi - Felsefe/Çift Anadal Programı

2020-2022 Gedik Üniversitesi – Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı

DENEYİMLER

2015

Member of Organization Committee at Maltepe University Faculty of Arts and Sciences International Student Congress on "YOUTH"

Maltepe Üniversitesi tarafından her sene gerçekleştirilen, çeşitli ülkelerden gelen öğrencilerin güncel, belirlenmiş bir konuyla alakalı araştırmalarını sundukları ve tartıştıkları Uluslararası Öğrenci Kongresi'nin organizasyon komite üyesi

2016

Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar için Uygulama ve Araştırma Merkezi Gönüllüsü

Bir dönem boyunca dezavantajlı bir bölgedeki çocuk esirgeme kurumuna haftanın bir günü düzenli olarak ziyaret ve çoğunluk olarak ergen olan gençlerle oyunlar üzerinden iletişim kurma ve eğitim hayatına geri dönmelerini ve ya devam etmelerini teşvik etme çalışmaları.

2017

Aura Psikoterapi Sanatla Tedavi ve Eğitim Merkezi Stajı

Kurum içi tüm çalışma birimlerine ve yürütülen çalışmalara destek yanında literatür tarama, sunum ve yayın hazırlama, ölçek-veri girme, arşiv düzenleme ve organizasyonel görevler.

İstanbul Sanayi Odası Vakfı ve Aura Psikoterapi Sanatla Tedavi ve Eğitim Merkezi işbirliği ile yapılan "Sınıfta Hayat Var!" projesi kapsamında meslek lisesinde hem öğrencilerle hem de öğretmenlerle yürütülen çalışmaları asiste etme.

Otistikler Derneği Gönüllülüğü

Medya ve Tanıtım Komitesi görevlisi ve "Alternatif Gelişim Projesi" bağlamında farklı gelişenlerle yürütülen çalışmalara aktif katılım.

Volunteer of the "Mind the Mind- to Combat the Stigma of Mental Disorders" Campaign

Avrupa Federasyonu Psikoloji Öğrencileri Birliği (EFPSA) tarafından yürütülen "Mind the Mind" projesi -alınan eğitim paralelinde- liselerde mental rahatsızlık üzerinden yapılan damgalamaları azaltmak için atölye çalışmaları gerçekleştirme.

Türk Psikoloji Öğrencileri Çalışma Grubu (TPÖÇG) Organizasyon Ekibi Üyesi
Yıl içerisinde yüzlerce psikoloji öğrencilerini bir araya getirecek düşük bütçeli ve iki günden fazla sürecek hem akademik hem de sosyal aktivitelerin gerçekleştirilebileceği etkinlikler dizayn etme ve bu etkinliklerdeki her türlü organizasyonel işlemlerin yapımı ve takibi.

Member of Organization Committee at Maltepe University Faculty of Arts and Sciences International Student Congress on "Migration in a Changing World"

Maltepe Üniversitesi tarafından her sene gerçekleştirilen, çeşitli ülkelerden gelen öğrencilerin güncel, belirlenmiş bir konuyla alakalı araştırmalarını sundukları ve tartıştıkları Uluslararası Öğrenci Kongresi'nin organizasyon komite üyesi.

Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar için Uygulama ve Araştırma Merkezi Gönüllülüğü

Bir dönem boyunca dezavantajlı bir lisedeki gençlerin okul terkini azaltmaları ve okula sevecek gelmeleri için süpervizyon destekli haftalık birebir görüşmeler gerçekleştirme Bir dönem boyunca riskli bir bölgede ve Roman ağırlıklı öğrencileri olan bir ilkokulda haftalık düzenli olarak etkinlikler oluşturarak okuma-yazma öğrenmelerine ve oyunlarla çocukça yaşayabilmelerine destek verme.

Maltepe Üniversitesi Akran Mentörlüğü

Üniversite tarafından verilen eğitimlerden sonra okula yeni başlayan öğrencilerin oryantasyonlarını kolaylaştırmak adına destek olma.

Türk Psikoloji Öğrencileri Çalışma Grubu (TPÖÇG) Eğitmeni

TPÖÇG Eğitmen Eğitimi Yaz Okulundan mezun olmaya hak kazanarak ve Yaygın Eğitim Modelini benimseyerek dizayn edilen eğitimlerle, yıl içerisinde ihtiyaç analizi bağlamında çeşitli organizasyon ve üniversitelerde gerçekleştirilen etkinliklerde eğitimler verme.

2018

Türk Psikoloji Öğrencileri Çalışma Grubu (TPÖÇG) Eğitim Ofisi İç İşler Sorumlusu

Eğitmenler arasındaki iletişimi sağlama, ihtiyaç analizi yapma ve bu bağlamda eğitim fırsatları yaratma, eğitim taleplerini yayma, eğitmen belirleme ve eğitim takibini gerçekleştirme, yaygın eğitim vizyon ve misyonunu yayma ve yeni eğitmenler yetiştirme.

"Aynı Gökyüzüne Bakıyoruz" Projesi Gönüllülüğü

Toplum Gönüllüleri Vakfı tarafından hapisanelerdeki gençlerin sosyal yaşamlarını renklendirmek ve hayata katılımlarını desteklemek amacıyla bir dönem boyunca haftada bir gün olmak üzere atölyeler gerçekleştirme.

"Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Stajı

Üniversitede ders kapsamında haftanın bir günü, iki haftada bir hastane içerisinde farklı bölgelerde olmak üzere mental rahatsızlıklarla ilgili kapsamlı gözlemler ve raporlama.

2020 - 2022

Rorschach ve CAT Testleri ile Çocuğun Ruhsal İşleyişinin Değerlendirilmesi Eğitimi

Rorschach-CAT-TAT (çocuk) eğitimlerinin yanısıra, psikanalitik kurama göre çocuğun normal gelişimi, temel psikanalitik kavramlar, psikanalitik çocuk psikopatolojisi, çocukla çalışırken klinik görüşmelerin çerçevesi gibi çocuk kliniğine ilişkin temel konuları da içeren, Klinik Psikolog ve Psikanalist Neslihan Zabcı tarafından verilen, belirlenen örgün eğitim tarihleri arasında 2 yıl boyunca, haftada bir gün, 2 saat süren eğitim.

2021 - 2022

Çocuk Çizimlerinin Projektif Değerlendirilmesi Eğitimi

"İnsan Çiz", "Aile Çiz", "Ağaç Çiz", "Hareketli ve Tılsımlı Aile Çiz" testlerinin uygulamasında yetkinleşmek ve projektif bir teknik olarak değerlendirmek, çalışmalarda çocuk çizimlerinden bu bağlamlarda faydalanılması için Uzm. Psikolog, Psikanalist Funda Akkapulu tarafından verilen 32 hafta, haftada bir gün, 2 saat süren eğitim.

Melnis Danışmanlık Merkezi / Zorunlu Staj

Zorunlu staj kapsamında 4 ay boyunca Uzm. Kln. Psikolog Yavuz Deveci tarafından klinik ilk görüŖme, terapi seanslarını düzenleme, tedavi planlamaları yapma gibi klinik beceriler kazanma yolunda süpervizyon.

2022

Deneyimsel Oyun Terapisi

Dr. Byron Norton ve Carol Norton tarafından geliştirilen ve Nilüfer Devecigil tarafından 3 gün süren eğitimle aktarılan bu model çocuğu merkeze alan ve süreçte ilişkiye odaklanan yönlendirmesiz terapi modelidir. Çocuğu duygusal ve davranışsal olarak olduğu haliyle kabul eder. Oyuncaklar yoluyla kendisini ifade etmesine saygı duyar, cesaretlendirir ve oyun deneyimini destekler. Bu sayede çocuk anlatımlarını derinleştirerek problemlerini ele alabilir. Böylece korkularına, endişelerine, hayal kırıklıklarına kendi hızında yaklaşabilir.

Çocuk ve Ergenler için Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi

Doç Dr. Vahdet Görmez tarafından verilen eğitimde çocuk ve ergenler özelinde BDT'nin temel ilkeleri ve psikopatolojilerle nasıl çalıştığı öğretilir. Bu bağlamda terapist, seanslarında BDT tekniklerini kullanmaya hazır hale gelir.

Çocuk Değerlendirme ve Dikkat Testleri Eğitimi

İzmir Psikoloji Enstitüsü tarafından verilen AGTE, Gesell Gelişim Figürleri Testi, Peabody Resim Kelime Tanıma Testi, Bender Gestalt Görsel Motor Algı Testi, D2 Dikkat Testi, Goodenough Harris Bir İnsan Çiz Testi, Frostig Gelişimsel- Görsel Algı Testi, Benton Görsel Bellek Testi, Kelime Söyleyiş Testi, Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, Catell 2-A Zeka Testi, Catell 3-A Zeka Testi, Porteus Labirentleri Testi, Frankfurter Dikkat Testi uygulama ve raporlama eğitimleri